

10.759/42 1/2

OSZK

OSZK

OSZK

OSZK

10759

ASCHE-LÁZÁR ALFRÉD
A TITOKZATOS
VENDÉGEK
II.

TOLNAI REGÉNYTÁRA

10759.
DRASCHE-LAZAR ALFRÉD

*

A TITOKZATOS VENDÉGEK

REGÉNY

OSZK
II. KÖTET

BUDAPEST,

TOLNAI NYOMDAI MŰINTEZET ÉS KIADÓ-
VÁLLALAT R.-T. KIADÁSA

~~L. Nagy
698. old.~~

A TITOKSÁG
VENDÉGEK

OSZAK

22

10759./42/2

M. N. MŰVELŐD. KÖNYVTÁRA

1. Nyomt. Névodéka-pló

192 8 838 SZ.

VI.

(Folytatás.)

ENNEK a parancsnak teljes készséggel tettem eleget, mert már az imént, amikor még sötét volt, világos volt előttem, hogy vannak helyzetek, amikor a legkisebb sötétség is többet ér a legnagyobb világosságnál. Szóval újból megnyomtam a gombot és ismét sötét lett a Mercedesben, a szívem pedig most már úgy dobogott, hogy azt hiszem, még a karosszéria is bizonyos ritmikus mozgásba került. Valóságos szívorkesztrika volt.

De alighogy eligazodtam kissé a sötétségben, egészen világosan hallottam, amint Mrs. Summerfield azt mondotta, hogy:

— And now: good night!

Megdöböntem, elsápadtam. Olyan fehér lett az arcom, hogy még a sötétben is fölfénylett a tükröképe szemben az ablakban. Mert kérem — tessék csak a leghitványabb angol szótárban megnézni, hogy igazam van, — azt merte nekem mondani ez az asszony, hogy: — És most, jó éjszaka! Biztosra veszem, hogy bármilyen elfogult is vagy az angol erényekkel szemben, mégis föl vagy háborodva, te is, kedves olvasóm, mert ugyebár, világos, hogy legtökéletesebb sötétségben se

lehetett rólam józan ésszel föltételezni, hogy aludni kívánok akkor, amikor, ízé — vagy nem? Jó éjszakáról igenis álmodtam én is, de nem abban az értelemben, ahogy azt Mrs. Summerfield nyilvánvalóan értette.

Vagy ismét tévesen ítéltem-e volna meg a helyzetet, ismét csak áldozatává váltam volna annak a tagadhatatlan ténynek, hogy nem ismerem eléggé az angol nők nyakatekert szokásait, nézeteit? És azután — hátha ez is csak holmi komédia volt?

Nem lévén senkim sem, akihez tanácsért fordulhattam volna, nem maradt más hátra, mint az empirikus módszerhez folyamodni. Ki kellett tapasztalni a valódi tényállást. És minekutána már előbb, kinn a kőpadon jutottam arra a meggyőződésre, hogy a — hogy is mondtam csak? — magnétikus fluidumok Rubikonját átléptük, azaz, hogy már nem volt helye a fölösleges szószaporításnak, azt hiszem, csak következetesen jártam el, amikor megállapítottam, hogy e tekintetben azóta misem változott, sőt, hogy a Rubikont már oly régen átléptük, hogy már még csak látni se lehetett belőle semmit se.

Igy tehát ráhajoltam a mellettem ülő Mrs. Summerfieldre, — a belőle áradó finom parfüm megmutatta, hogy jobban mondva, megszagoltatta velem a helyes útirányt — a kezemmel pedig mintegy véletlenül rátámaszkodtam eszményi fogású térdkalácsára.

Ekkor olyasmi történt, ami ismét alkalmas volt arra, hogy erős kételyeket támasszon bennem

az előbb körülvonalazott fölfogásom indokolt volta tekintetében. Az eszményi fogású térdkalács ugyanis érthetetlen módon, mint egy rugó, hirtelenül az orrom és a jobb szemem üregéhez ért, még pedig oly erővel, hogy fájdalmamban fölsikoltottam és azt képzeltem, hogy a villany magától kigyulladt, már pedig csak a szememen cikázott át valami, aminek ezt az optikai csalódást köszönhettem.

Hátrazökkentem és símogattam a szememet, mialatt mrs. Summerfield a legnagyobb flegmával kijelentette:

— Rossz helyen kereste a gombot, hiába nyomkodja a térdemet, attól sohasem lesz világosság. Egyébként ismételten kérem, maradjon már veszteg, mert aludni akarok; jó északát!

Hangosan felkacagtam, bár nem volt semmi kedvem a nevetéshez. Inkább csak azért cselekedtem így, hogy valamiképpen levezessem az előbbi összeütközés következményeképp még most is hevesen jelentkező fájdalmamat. Egyben pedig ismét megnyomtam a gombot — persze rögtön világos lett, — és magamból kikelve, nekitámadtam mrs. Summerfieldnek:

— Hallatlan! Hallatlan, amit velem művel, asszonyom — kiáltottam. — Hát komolyan azt hiszi, hogy engem lóvá tehet? Hát nem érzi át azt a kegyetlenséget, amit velem űz? Azt képzei, hogy halvérű vagyok, vagy micsoda? Nem fél, hogy meg fogok bolondulni itt, a maga oldalán? Igazán fölteszi rólam, hogy nyugodtan, meg sem muk-

kanva, így fogom tölteni az egész északát, amikor — amikor — —

— Jaj, kérem, nyisson ablakot, olyan hőség van idebenn, hogy majd megfulladok — vágott a szavamba mrs. Summerfield, az orrát fintorgatva és miután — bár kelletlenül, mert ugyebár, rajtam nem volt prémek kabát és a garázs hőmérséklete hasonló a farkasordítóéhoz, — teljesítettem a kívánságát, persze az ő oldalán, meglehetősen barátságatlan hangon folytatta: — Viselkedése nagyon meglepő és gyerekes. Látszik, hogy még nem igen volt rendkívüli helyzetekben, mert különben megőrizné a hidegvérét. Most pedig oltsa már el a villanyt, mert még fölfedeznek bennünket és még komolyan fog kompromittálni...

Erre nem is gondoltam. Gyorsan elsötétítettem a kocsit, mire úgy véltem hallani, hogy mrs. Summerfield visszafojtottan nevet.

— Hiába mulat rajtam — mondtam akaratlanul megsértődötten. — Teljesen elfelejti, hogy végeredményben mégis csak az én kezemben van és ha akarnám, erőszakkal is vehetném el magától azt, amit végtelen koketteriájában nekem saját jóvoltából megadni nem hajlandó.

— Ebben nagyon téved, kedves barátom — felelte az asszony fölényes nyugalommal. — Indiában egyszer egyedül kellett megtennem egy hosszabb utat vasúton, amikor menetközben egyszerre csak beszállt hozzám egy idegen férfiú, aki aztán velem szembe leült és igen tolatkodóan viselkedett. A végén megkísérelte azt, amivel ön az imént fenyegetőzött...

— No és?

— Megjárta a szerencsétlen ember, pedig nem volt betörő vagy gonosztevő, hanem csak nem tudott uralkodni tropikus természetén...

— Mégis: hogyan védekezett ellene?

— Hogyan? Agyonlőttem.

Mrs. Summerfield ezt olyan nyugodtan mondta, akárcsak arról volna szó, hogy meghúzta a vészféket.

— Nem is gondoltam volna, hogy egy emberélet is nyomja a lelkét — szoltam, — azért mégsem félek magáiól, egészen eltekintve attól, hogy szerencsémre nem utazunk Indiában és hogy bizonyára nem is rejteget valami halálthozó fegyvert a drága bundája alatt!

— Ott ugyan nem — felelte az asszony, — de itt a browning mellett, a koci oldaltáskájában. Hiába, még most is háborúban vagyunk Magyarországgal és az ember sohasem tudhatja...

Hátradoztam magamat.

— Gyönyörű dolog, mondhatom — jajdultam fel keserűen. — Ha csak azért küldött hoidvilágot nézni, ha csak azért követett, hogy a végén agyonlövással fenyegetsen; kár volt magát fárasztania, asszonyom! És ha azt képzei, hogy ezek után megváltoztatom a déluáni folyamán magáról alkotott véleményemet, nagyon, de nagyon téved. Úgy is tudom, hogy ez magának teljesen mindegy, s hogy legfeljebb egy újabb excentrikus kalanddal akarta szaporítani élményeinek bizonyára gazdag tárházát. Most már én is azt mondom magának, hogy: jó éjszakát!

— Végre egy okos szó — felelte mrs. Summerfield, — bár a leghatározottabban vissza kell utasítanom azt a szavai mögött rejlő vádat, mintha én rendeztem volna ezt a mindenesetre igen kellemetlen ügyet, vagy jobban mondva ezt a helyzetet, amely békót rak szabad elhatározásunkra. Maga épp oly jól tudja, mint én, hogy szerencsétlen véletlen az egész!

— Nem vagyok egészen bizonyos felőle, de még fel is téve, hogy így volna, nem tudom belátni, hogy ennek miért éppen én nekem kell egyedül meginni a levét!

— Egyedül?

— Határozottan. Semmiképpen sem érzem úgy, mintha ketten volnánk ebben a ketreben.

— Ne mondja? Hisz akkor éppenséggel nincs oka az elégedetlenségre.

— Ugyan kérem, drága mrs. Summerfield, hagyja már abba az élcelődést! Csak nem képzeled, hogy saját jóvoltomból ülök ebben az autóban?

— Vagy úgy — mondta az asszony, majdnem megvetéssel, azután halkán sóhajtott. — Az ágyát sajnálja? Igazán bánt, hogy megfosztottam a kényelmétől, de most legalább én is tudom, hogy maga is csak olyan, mint a legtöbb férfiú: önző, hiú, brutális.

Felkacagtam.

— Igaza van — feleltem, — de egy férfitulajdonságról a nagy sietségben megfeledkezett.

— Még pedig?

— A butaságról.

— Arról csakugyan megfeledkeztem.

— Szép, hogy elismeri...

Kínos szünet. A nagy távolban egy kakas kukorékol.

— Hallotta? — szólt az asszony, halkan nevetve.

— Hallottam.

— Vajjon hány óra lehet?

Meg akartam nyomni a gombot, de ebben mrs. Summerfield megakadályozott.

— Ne, ne! — tiltakozott. — Még egészen elfogja hessegetni az álmat a szememből... — Majd újabb kis szünet után hozzáette: — Adja ide a kezét — —

— Ahá! — gondoltam magamban és gépiesen engedelmeskedtem.

— Nem tudok elaludni, ha velem haragban marad — szólt mrs. Summerfield lágy hangon. — Igérje meg, hogy nem haragszik rám. — —

— Megígérem.

— Komolyan?

— Egészen komolyan.

— Lássa, ez szép magától — mondta az asszony, s az volt a benyomásom, hogy föllélekzik, — hálás leszek érte.

Újból szerettem volna felkacagni, de ennek már igazán nem volt semmi értelme sem. Így tehát csak nagyot nyeltem.

— Ne duzzogjon — folytatta mrs. Summerfield, — maga ezt nem érti. Ne felejtse el azt, amit már előbb mondtam, hogy ebben a pillanatban, ebben a helyzetben sem maga, sem én nem rendelkezünk önmagunk fölött az akaratnak azzal a sza-

badtságával, amelyre okvetlenül szükség van, ha az ember el akarja kerülni azt, hogy utólag szemrehányásokkal ne illesse magát. Higyje el, még szerencsétlen házasságok is származtak már az ilyen helyzetekből! Csak gondolkozzék egy kicsit azon, amit mondtam és be fogja látni, hogy igazam van. És most visszavonhatóanul: jó éjszakát...

— Jó éjszakát — morogtam én is, alig hallhatóan, azután visszadőltem a kocsiban és behúnytam a szememet. Elkezdtem gondolkozni. Mert volt abban valami, amit az asszony mondott és ha házasságot említenek előttem, az rám nézve mindig kijózanító hatással van. Ki tudja, még milyen bajok származhattak volna belőle, ha — — ?

Alig telt behe néhány perc, s a szomszédnőm máris oly mélyen aludt, hogy nem győztem csodálkozni. Sőt, egészen halkán bár, de még horkolt is egy kicsit. Bizonyára a szokatlan fejtartás következtében.

A magam részéről viszont, még ha erre némi hajlandóságom is lett volna, most már képtelen voltam az alvásra. Az a tudat, hogy Mrs. Summerfield képes volt mellettem mély álomba merülni, egészen kihozott a sodromból. De meg sem mukkantam többé, mintha gyöngéd akartam volna lenni, vagy különösebb figyelemből útitársam, azaz szomszédnőm iránt, hanem azért, mert azzal véltem legérzékenyebben megbüntetni szívtelen koketteriájáért, hogy legalább úgy tettem, mintha magam is aludnék. De mennél jobban erőltettem a dolgot, annál éberebb voltam és éreztem, amint el-

pirultam, amikor a jó öreg doktorom jutott eszembe.

De azután Lelley Lily alakja tűnt fel a szemem előtt és egyszerre az volt a szenzációm, hogy kinyílik a garage kapuja és hogy engem megpillantva, a leány majd megszakad a nevetéstől. És ettől a látomástól egyáltalában nem bírtam többé szabadulni. Ide-odadobtam magamat, nyújtózkodtam, felváltva, hol az összetörött derekamot, hol a dagadt szememet simogattam, számolgattam, elmondtam az összes költeményeket, amelyekre gyermekkoromban tanítottak — hiába, mindig csak ott állt az a huncut Lily az autó mellett és bekacagott az ablakon. Mellette úgy dideregtem, mint egy amerikai agár és ha tudom, hogy Mrs. Summerfield fel nem ébred tőle, kiméretlenül lehúzóom róla a csincsillabundát.

Végre, végre kivirradt odakinn s halovány fény hatolt be a garage ablakán. Megnéztem az órát. Öt óra volt.

Ránéztem a szomszédnőmre. Mrs. Summerfield csak aludt, aludt rendületlenül. Kissé ki volt pirulva, az arcán pedig egy csintalan mosoly ült, úgyhogy azt gondoltam, hogy minden pillanatban meg kell szólalnia. Vajjon miről álmodott?

De hiszen ez engem egyáltalában már nem is érdekelt és csak *egy* vágyam volt: mielőbb rendes ágyba kerülni. És ettől most már igazán csak rövid idő választhatott el.

Ismét eltelt egy félóra.

Éppen azon gondolkoztam, hogy mégis, vajjon milyen esemény fog megváltásként véget vetni

ennek a rettenetes éjszakának, amelyben megtanultam, hogy mi a lemondás, amikor a sors a maga végnélküli kegyességében igen egyszerűen bár, de reám nézve fölötte aggasztó jelenségekkel járó módon megoldotta a kérdést: kétszer-háromszor görcsösen megrázkódtam, azután pedig vagy tizenöt-ször egymás után akkorát tüsszentettem, hogy Mrs. Summerfield felriadva álmából ijedten felugrott és menekülésszerűen kisetett az autóból. Csak amikor már kinn volt, tért magához és amikor megpillantott, amint levegő után kapkodva, kerestem a zseb-kendőmet, megértette, hogy tulajdonképpen mi történt.

— Csak nem fázott meg? — kérdezte részvétellel, majd, be sem várva a válaszat, hozzátette: — Sohasem hittem volna, hogy autóban ilyen nagyszerűen lehessen aludni...

Nem szóltam semmit — mit is szólhattam volna? — és magam is kibújtam a kocsiból. Arra, hogy ezután mi következett, csak igen homályosan emlékszem és csak annyit tudok, hogy külön-külön hagytuk el a garaget és hogy Mrs. Summerfield egy hátsó ajtón surrant be a kastélyba, én pedig a nagy tölgyfakapun, amelyet egy álmos inas nagyot ásítózva éppen kinyitott. Bambán utánam nézett, de én nem törődtem vele és siettem fel a szobámba. Két perc múlva az ágyban voltam és mélyen aludtam — legalább is olyan jól, mint Mrs. Summerfield tette a Mercedes-kocsiban.

VII.

Dél volt, mire fölébredtem. Fájt a derekam, a torkom, a mellem és csak a balszememet voltam képes kinyitni, mivel a másik be volt tapadva. Tehát csak úgy, egy szemmel néztem körül. Abból a tényből, hogy az éjjeli szekrényen álló konyakos üvegem félig üres volt, arra kellett következtetnem, hogy dicstelen kalandomról hazatérve, mégsem feledkeztem meg teljesen arról az óvatosságról, amellyel már a fák alatti leselkedésem által veszélyeztetett egészségi állapotomnak tartoztam (sajnos, eredménytelenül, amire még rátérek), az a körülmény viszont, hogy a nagy gömbölyű biedermaier-asztalon a szobám közepén, ezüsttálcán érintetlenül állt a reggeli teám, a szokásos kitünő vajjal, jammal, tejszínnel és fehér süteménnyel együtt, felvilágosított, hogy az inas, mint mindig, ma is ott járt a szobámban és ismét távozott, anélkül, hogy felkeltett volna, amire rendesen nem is volt szükség, mert magamtól szoktam fölébredni.

Ki akartam ugrani az ágyból, de erre oly hevesen jelentkezett a fennemlített derékfájás, hogy módosítva előbbi szándékomat, inkább csak kúszva és igen óvatosan valósítottam meg azt. Tudtam, hogy a paktáskám fenekén lázhőmérőm is van, amely már igen gyakran megnyugtatót, ha azt képzeltem, hogy valami komoly bajom van. Most is azt vártam tőle, elővettem tehát, szabály szerint leráztam, visszafeküdtem ágyamba és megmértem magamat.

Az előírt tíz percet pedig mérlegkészítésre hasz-

náltam fel az elmúlt éjszakát illetőleg, és nem kellett különösebb számviteli művelet annak a minden tévedést kizáró módon való megállapításához, hogy a cselekvő vagyonom = nulla, szenvedő vagyonom pedig = undorítóan nagy volt. Ez a mrs. Summerfield Paprika Jancsinak tekintett vagy mícsodának, s az azzal való példálózgatása, hogy az ilyen meg amolyan helyzetből netán származó következményekért csak higgadt fővel lehet felelőséget vállalni, nem volt egyéb ügyes trükknél, amellyel pillanatnyilag csakugyan sikerült engem megfélemlítenie. Odakívántam őt, de perverz apósát, valamint azt az öntelt és üresfejű Tomyt is, ahol a bors terem, magamat pedig vissza a kényelmes budapesti lakásomba és Horváth doktori a pokolba, mert végeredményben mégis csak neki köszönhettem ezt az egész kálváriát. Ha legalább nyugodtan ott maradtam volna azoknál a derék Galgóczyéknál, bizonyára jobban és kellemesebben töltöttem volna el időmet Lilyvel, aki mrs. Summerfieldhez képest egy angyal volt.

Megnéztem a hőmérőt, persze csak a balszememmel, mert a másik még most sem volt hajlandó kinyílni. 38 és 7 tized fok...! Majd kiejtettem a hőmérőt a kezemből, hátrahanyatlottam, de nyomban ismét felültem.

— Tessék! — mondtam hangosan. — Hisz ez láz, nem is alteráció többé! Biztosan tüdőgyulladásom van, ha nem még ennél is súlyosabb bajom!

Becsöngettem az inast. Levélpapírt kértem, tintát és tollat, aztán írtam Tomynek:

„Kedves Barátom!

Nagyon beteg vagyok, látogass meg azonnal. Ments ki mrs. Summerfieldnél, ha nem jelenek meg a villásreggelinél...“

Annyira siettem, hogy még az aláírásról is megfeledkeztem, de soraimnak így is megvolt a hatása. Alig telt bele néhány másodperc, már berontott Tomy ijedt ábrázattal, s amikor megpillantott, összecsapta a kezét.

— Hát veled mi történt, szentséges Isten? — kiáltotta, majd leült az ágyam szélére és úgy bámult rám, mintha kísértetet látna. — Valami verekedésben vettél részt?

Eszembe jutott a jobbszemem, de önkéntelenül mrs. Summerfield térdkalácsa is, amelyről balgaságomban valamikor azt képzeltem, hogy eszményi, holott a tények bizonyították, hogy alighanem kemény és hegyes volt, mint egy kalapács. A szememhez nyúltam.

— Vagy úgy, izé — szóltam röstelkedve, — ezért gondolod?

— Igen, igen, csak nem folyt ki a szemed? Nem is látni, annyira be van dagadva!

Ezzel a kézi tükrömért ment és azt elbém tartotta. Csakugyan szánalom lehetett rám nézni.

— Ez egy szerencsétlen história, barátom — magyarázgattam, — nem is igen tudom, hogyan történt. A holdvilág kicsalt egy éjjeli sétára a parkba, s amikor visszajöttem, észrevettem, hogy kicsuktak. Hiába csöngettem, senki sem jött kaput nyitni, úgyhogy kénytelen voltam reggelig baran-

golni, rogyásig. Már oly fáradt voltam, hogy még járás közben is elaludtam... Így történt aztán, hogy nekimentem egy lelógó faágnak...

— Ez pech — mondta Tamás, minden nagyobb felindulás nélkül, majdnem nevetve. Azután hozzátette: — Ha csak ebből áll az egész bajod, megnyugtathatlak, nem szükséges, hogy emiatt ágyban maradj és bátran lejöhetsz villásreggelire, mrs. Summerfield amúgy is már többször kérdezősködött utánad, a leveled pedig, amelyet az ő jelenlétében bontottam fel, nagyon megijesztette.

— Igaza volt mrs. Summerfieldnek — feleltem felszisszenve, — mert nagyon beteg vagyok, Rettenetesen fáj a derekam, alig bírok lélekzeni s mintha borotvával vagdosnák a torko...

Nem bírtam befejezni a mondatomat, mert úgy, mint az éjjel abban az átkozott Mercedeskocsiban, most is rám jött a tüsszentés, úgyhogy Tamás sietve elmenekült a szoba másik sarkába.

— Látom, hogy alaposan meg vagy hülve — mondta, arcát zsebkendőjével törülgetve, — ennek a fele sem tréfa!

— Csakhogy belátod — feleltem leplezetlen kárörömmel — és éppen ezért arra kérlek, küldjétek mielőbb orvosért, mert magas lázam is van.

— Hát ezt honnét tudod? — kérdezte bizalmatlanul Szentlőrinczy.

— Megmértem magamat, de ehhez semmi közöd.

— Különös fráter vagy — mondta a barátom, fejét csóválva és nevetve távozott.

Ez a részvétnélküliség Tomy-Tamás részéről

nekem igen rosszul esett, de még az sem nyújtott vigasztalást, hogy nemsokára rá felküldték az ebédemet. Az étrend összeállításánál ugyanis a legkisebb figyelemmel sem voltak lázas állapotomra, sőt, ami eddig még egyáltalában nem történt volt meg, eleitől végig jó magyarosan volt elkészítve minden — állítólag azért, mert az angolok már régen kíváncsiak voltak a magyar konyhára, amiért aznap nem is a francia szakács, hanem egy börgözszentmihályi születésű konyhaleány készítette el az ebédet. Így persze hozzá sem nyúltam az ételekhez, ami csak fokozta lelki nyomásomat, mert — nem tagadom — bolondja vagyok a töltött káposztának és a túróscsuszának.

Türelmetlenül vártam az orvost, aki végre csakugyan be is állított. Az első benyomásom nem volt éppen nagyon kedvező. Már régen feltettem volt magamban, hogy a jövőben feltétlenül mindig csak fiatal orvoshoz fordulok, vagy legalább is a jó öreg Horváth doktoromnál fiatalabbhoz, ez a börgözszentmihályi pedig közel járta a nyolcvanhoz, azért még mindig festette a bajszát és a szemöldökét, valami zöldesszürke parókat viselt, és — ami lényegtelen, de mégis külsejéhez tartozott — ezüstnyelű fekete botra támaszkodott.

Belépése után nyomban maga tolt karosszéket az ágyamhoz és abban úgy letelepedett, hogy nyomban láttam, hogy látogatása nem lesz rövid. Bemutatkozott.

— Paczelly Lehel, nyugalmazott járásorvos vagyok és negyven évi fürdőpraxisra tekinthetek vissza Balatonpomázon. Akkoriban persze még fia-

talabb voltam, de erről majd máskor. Hol vannak a régi jó idők...! Nagyon örülök egyébként, hogy van szerencsém. Elolvastam ugyanis az összes könyveit, amelyektől el vagyok ragadtatva. Boldog vagyok, hogy végre személyesen megismerkedhettem uraságoddal, mert sok, nagyon sok mindent akarok ám kegyedtől kérdezni!

— Szívesen állok rendelkezésére — feleltem — de mindenekelőtt — —

— Mindenekelőtt megnyugtathatom — vágott a szavamba doktor Paczelly, — hogy eszemágában sincsen uraságodat már ma fárasztani kíváncsiságoddal. A világért sem, ma nem! Ma csak úgy általánosságban fogunk csevegni és mivel ezentúl többször lesz szerencsém — —

— Tessék? Hiszen jóformán még megsem nézett, doktor úr!

— Nem baj, kedves jó uram, erre még ráérünk. Mindég mondtam: meglátszik a fővárosi embereken az a folytonos láz és sietség, amelyben odafenn élnek!

— Igen és mivel éppen lázról beszélünk — —

— Csak lassan, csak lassan! Régi gyakorlatom alatt megszoktam, hogy mindenekelőtt *megismerkedem* a betegeimmel. Az egyéniség ugyanis — —

— Az ember élete nagyon rövid, kedves doktor úr — szakítottam félbe most már kissé idegesen dr. Paczellyt — és éppen azért nagy hálával venném, ha — —

— Kérem, kérem, a legnagyobb örömmel! De mielőtt belefognék a tulajdonképpeni munkába, okvetlenül kell, hogy egy kérdésemre feleljen: mi

lesz a békével? Mi falasi emberek mindenben oly távol állunk a világ nagy eseményeitől, hogy jóformán semmit sem tudunk. Mi lesz már a mi sorsunk az Istenért? Hát nem mondják már meg egyszer odafenn azoknak az entente-tábornokoknak, hogy mégis csak disznóság, amit velünk akarnak csinálni?

— Mihelyst Pestre érek, első dolgom lesz, hogy a tábornokokkal beszéljek — igyekeztem kapacitálni az orvost, — most pedig — —

— Azonnal! De előbb hadd halljak valamit a békéről...

Letettem a fegyvert, amúgy is beteg és gyöngé voltam. Mégis vagy félóra hosszat magyarázgattam doktor Paczellynek, hogy mi a nézetem a külpolitikai helyzetről, s mivel soha sehol, semmiféle entente-tényezőkkel nem beszélgettem, de még arra sem nyílt alkalmam, hogy vezető politikusainkkal folytassak eszmecserét, ami részben abban nyeri magyarázatát, hogy míg egyik-másik barátomhoz készültem, hogy miniszteri minőségben üdvözöljem, addig már régen ismét fogakat plombált, vagy pedig újból mint segédfogalmazó kezdte pályafutását valamelyik minisztériumban; kénytelen voltam nagyokat füllenteni dr. Paczellynek, csak-hogy végre megvizsgáljon.

Felvilágosításaim, amelyek rám nézve sem voltak egészen értéktelenek, mert csodálkozva tapasztaltam, hogy mily kevés hozzáértéssel lehet mégis összefüggően politikai kérdésekről hülyeségeket mondani, anélkül, hogy a hallgatóság ez ellen tiltakoznék — pillanatnyilag legalább úgy látszik ki-

elégítették dr. Paczellyt, mert most már — igaz hogy csak újabb fölkerésemre, — állapotom iránt is kezdett érdeklődni.

Isten bocsássa meg elfogultságomat, de a Paczelly-név, kiváltképpen orvosnál, nem mondható valamj nagyon bizalomgerjesztőnek. Pedig egészen bizonyos, hogy nem szabad nevek után indulni. Ismertem Nagyokat, akik törpék, Kisseket, akik óriások voltak, tudok Bécsben egy órást, akinek Verderber a neve s van egy Vígh nevű író társam, aki mindig olyan szomorú verseket ír, hogy nem győzöm zsebkendőmkel azok olvasását. De nem is erről van itt szó, hanem másról.

Nem tudok ugyanis azzal eldicsekedni, hogy mindig makkegészséges ember voltam s így természetesen házi orvomon kívül sok más orvossal is volt már dolgom. De olyan alaposan és részletesen, mint ahogy dr. Paczelly tette, engem még soha senki sem vizsgált meg. Arról, hogy vagy tízszor nyelvet öltetett velem, vagy hogy egy evőkanállal lenyomva ezt az érzékeny és kényes szervemet, egy a nadrágzsebéből előrántott horgolótűfével megpiszkálta a torkomat, meg hogy szőrös fülével fölülről lefelé és megfordítva megcsiklandozta a hátamat és mellemet, nem is szólok. De hogy a gyomromat is meggyömöszölte, még pedig korához képest hihetetlen erővel, meg hogy az ágy szélére ültetett, hogy a térdeimet és a talpamat tanulmányozza — ennek már igazán nem volt értelme.

— Erős meghűlés, egyéb semmi — volt a diagnózis, — ha nem lesz komplikáció, három hét múlva ismét vigan ugrálunk.

— Micsoda? — ordítottam. — Három hét múlva?

— Egészen biztosan — mondta bólogatva a doktor. — Feltéve persze, hogy, amint mondám, nem jő hozzá komplikáció.

— Miféle komplikáció?

— Nohát, egy kis mellhártya- vagy toroklob, sohase lehessen tudni a dolgok kezdetén. De reméljük a legjobbat! Lehet, hogy beéri egy egyszerű náthával. Szokott tüsszenteni?

Erre alaposan megfeleltem doktor Paczellynek. Az orrom amúgyis már régen viszkedett és most ismét bemutattam, hogy e téren mire vagyok képes. Sőt, még el sem fordítottam az arcomat, de doktor Paczelly halálmegvetéssel tűrte és akkorát nevetett, hogy a végén majd belefulladt. Mikor ismét magához tért, botjával rám mutatott.

— És most mondja meg, kedves mester — szólt, — hogy s mint szerezte ezt a csúnya szemet?

Ha azt mondja nekem valaki, hogy: *kedves mester*, még akkor is beteg leszek, ha egyébként jól érzem magamat, érthető tehát, hogy amúgy is száználmas helyzetemben, miként hatott rám ez a megszólítás! Ismét elmondtam, amit már Szentlőrinczynek is hazudtam, mire doktor Paczelly dohányos ujjával erőszakkal kifeszítette a bedagadt szememet és abban fatörzsdarabok után kutatott, ami érthető okoknál fogva eredménnyel egyáltalában nem, hanem csak fölösleges fájdalommal járt.

— A kommün alatt volt itt egy diktátor — kezdte ismét a doktor és hátradült, — ez egy rel-

tenetes ember volt, kérem. Kutyoner elvtársnak hívták — —

— Hallottam róla — —

— Ezen nem csodálkozom, kérem, mert híres ember volt! Hát ez az elvtárs egy szép napon szakasztott ilyen szemmel állított be hozzám. Igaz, hogy egész másképp jutott hozzá, de egészen másképpen!

— Hogyan? — kérdeztem önkéntelenül.

— Hát kérem, tetszik tudni, nagy kutya, akárom mondani, nagy nőbarát volt ez a Kutyoner és — szomorú, de való — akadtak néhányan Börgözszenmihályon, akik nem röstelték a szabad szerelem nevében vele való barátkozást. De azután voltak olyanok is, akik egyszerűen kidobták. Már régen szemet vetett volt a szép Marcsára, a hentesünk leányára is, evvel aztán megjárta. Éjjel valami lugásban adott neki találkát a leány, aki látzólag belement a tréfába, de amikor az elvtárs bizalmaskodni kezdett, Marcsa mintegy véletlenül hirtelenül felkapta a térdét és azzal oly erővel rúgta szemén Kutyonert, hogy majdnem kifolvt. Mert tetszik tudni, ilyen derék nők is vannak ám Börgözszenmihályon!

— Bizony vannak — szaladt ki a számon. El voltam képedve. Csak nem vett volt ettől a Marcsa nevű hős némbertől előzetesen leckét a szemrúgásban Mrs. Summerfield is, mielőtt az autójába csalt?

Dr. Paczelly még megírt vagy öt receptet is, amelyek megcsináltatására előzékenyen maga vállalkozott, azután végre valahára kívülről tette be

az ajtót, de előbb megígérte, hogy másnap reggel okvetlenül ismét eljön.

Csak amikor magamra marad am, éreztem nyomorúságos állapotom egész súlyát. Végiggondoltam a börgözszentmihályi élményeimet, szidtam a világot és azt az egész szerencsétlen ötletet az unatkozó kúrával, majd félálomfélébe merültem, amelyben a legképtelenebb ideák kezdtek gyötörni. Felriadtam, felül em. S ekkor jutott eszembe először életmben, hogy mindez alighanem csak azért van így, mert agglegény maradtam. Még a kutya sem törődött az emberrel. Ha az a kedves, vidám, helyes kis Lily például — —

Nem folytathattam ezt a gondolatot, mert bejött valaki. Az öreg Summerfield volt. Titokzatosan köszöntött, majd az oldalzsebébe nyúlt és valami nagy üveget vett elő, amelyet az éjjeli szekrényemre tett le.

— Melegen ajánlom — mondta, szemét hunyorgatva, — ilyen esetben nincs jobb a whisky-nél. Most pedik akassza a kabátját az ágy egyik sarkára és igyék nyugodtan. És ha úgy látja, hogy a kabát az ágy másik sarkán lóg, biztosíthatom, hogy már egészséges is! Nem tudom egyébként — tette hozzá és leült abba a karosszékbe, amelyről azt hittem, hogy dr. Paczelly soha sem akar tőle megválni, — hogy mi lehet mostanában az itteni levegőben? A menyem is már egész nap olyan bágyadt, mintha benne is bujkálna valami.

Summerfieldné említése, őszintén szólva, nem érintett kellemesen, de egyszersmind egy egészen különös gondolatom is támadt.

— Nem csodálnám — feleltem, — hiszen az itteni klíma nagyon egészségtelen!

— Ugyan ne mondja.

— De mondom. Aki nem idevaló, nem bírja ki soká.

Summerfield kissé elgondolkozott.

— Ez nagyon meglep engem — mondta kis idő múlva, — s az orvos, akivel véletlenül ugyanerről a kérdéstről beszéltem, amikor a kastélyból távozott, egész más véleményen van.

— Ezen én egy csöppet sem csodálkozom, mert világos, hogy dr. Paczelly nem tartja összeegyeztethetőnek a becsületével, hogy leszólja a szűkebb hazáját.

— Értem — szólt Summerfield és újból elgondolkozott. Azután hozzátette: — Ezek szerint talán mégsem ajánlatos, hogy megvegyem ezt a birtokot?

— Semmiesetre sem.

— Hogyan magyarázzam akkor, hogy a multkor még — —

— Bocsánatot kérek — vágtam a szavába, — akkoriban még nem tudtam azt, amit ma tudok és a dr. Paczellyvel folyta ott eszmecsere meggyőzött arról, hogy rossz szolgálatot tennék önnek, ha fenntartanám multkori véleményemet, amely bizonyos külső körülmények, mondjuk: tisztára szubjektív impressziók hatása alatt keletkezett.

— Értem, értem — mormogta az öreg angol. — Mégis, mit mondott önnek az orvos?

— Sok mindent. Hosszú volna, ha belefognék szavainak ismétlésébe. Elég az hozzá, hogy mellhártya- meg toroklobot emlegetett, de úgy látszik,

hogy még az egyszerű nátha is súlyosabb alakban szokott errefelé föllépni, mint más vidékeken, mert az én felgyógyulásomat például csak három hét múlva helyezte kilátásba.

— Ez csakugyan ijesztő...

— Ilyen körülmények között kötelességemnek ismerem, nyíltan feltárni ön előtt a tiszta valóságot s ezért mondom én is, hogy jobb lesz, jól meggondolni a dolgot, mielőtt végleges elhározásra jut. Az a tény, hogy maga Sittkey gróf állandóan külföldön tartózkodik, azt hiszem, e tekintetben a legértékesebb útmutató...

Summerfield felkelt és halkán füttyörészve járt kétszer-háromszor fel-alá, majd ismét megállt az ágyam előtt.

— Köszönöm az őszinteségét — mondta, — Bevallom, hogy ettől egészen eltekintve már magam is kezdem belátni, hogy ez a hely mégsem való a menyemnek. Azt hiszem, hogy Tomy barátunknak mégis csak igaza van. Az ember nem tudja, hogy egész nap mit csináljon.

— Úgy van, úgy van.

— Ezek szerint tehát el is utazhatnánk.

— El. És éppen ezért rendkívül röstelem, hogy kénytelen vagyok terhükre esni, bár talán itt is hagyhatnának, hisz a tulajdonos lesz annyi belátással, hogy — —

— Erről szó sem lehet! Emiatt sohse izgassa magát — tiltakozott élénken Summerfield.

— Mindenekelőtt föltétlenül bízom abban az orvosságban, amit én rendeltem önnek, másodszor pedig éppen ma reggel kaptam táviratot Sittkey

gróf fiától, aki atyja megbízásából a napokban ideérkezik, hogy velem tárgyaljon. Oly soká vettük igénybe Sittkeyék vendégszeretelét, hogy még nemleges válasz ese.én is illő, hogy azt legalább szóbelileg közöljem a fiatal gróffal, ha már ezért idejön. Okvetlenül be kell őt várnom.

— Persze...

Ifjabb Sittkey gróf megérkezése hírének határozottan megörültem, mert biztosra vettem, hogy jelenléte bizonyára kedvező befolyással lesz egészségi állapotom helyreállítására is, amennyiben sok valószínűség szólt amelleit, hogy a bátor lovastiszt el fogja rólam terelni mrs. Summerfield túlzott és teljesen meddő érdeklődését.

De az örömmön nem volt hosszú életű, mert alighogy megszületett, máris közölte velem az öreg gentleman, hogy a menyé nem ismer hőbb vágyat, mint hogy ő is felkereshessen betegszobámban.

— Millicent egyébként kiválóan ért a betegápoláshoz — tette hozzá Summerfield. — Bombayben, a háborúra való tekintettel, rendes kurzust is végzett, sőt, még valami díjat is nyert. Ezt persze csak azért említem, mert véletlenül eszembe jutott. Hisz önnek úgy sem lesz szüksége különösebb ápolásra, megteszi a hatást ez a kitünő *old whisky*, amelyet nem ajánlhatok eléggé figyelmébe...

Ezzel ott is hagyott, én pedig megfogadtam a tanácsát, míg a dr. Paczelly-féle orvosságokhoz, amelyeket az inas közben behozott volt, hozzá sem nyúltam. Csak annyiban tértem el Summerfield utasításától, hogy nem akasztottam a kabátot az

ágy végébe, mert abból indultam ki, hogy ez lényeg telen.

Most már nem emlékszem egészen pontosan hogy mikor hagytam abba a whiskyszedési, csak azt tudom, hogy egyszerre csak elnyomott az álom. Sok bolondot álmodtam össze-vissza, főleg utazgattam vasúton, hajón és minduntalan hajsoltam a poggyászdarabjaimat, amelyeket hol nem hoztak utánam, hol pedig magam hagytam el őket. Végül úgy volt, hogy csónakáztam a Balatonon s hogy beleestem a vízbe, amitől aztán ismét fel is ébredtem. De nem jártam nagyon messze a valóságtól, mert oly rettenetesen izzadtam, hogy csakugyan egy víz voltam. Már pedig nem ismerek tűrhetetlenebb dolgot, mint az ágyban való izzadást.

Megmozdultam és mivel már meglehetősen besötétedett, gyertyát akartam gyújtani, de szándékom kivételében valaki megakadályozott.

— Maradjon csöndesen és ne merjen mozdulni — szólalt meg egész közel mellettem egy női hang, amelyben nem volt nehéz ráismerni mrs. Summerfield hangjára. — Ön most izzad és ez a legjobb ha az ember meg van hűlve. Sokkal többet ér minden orvosságnál, de kivált a szesz egyenesen méreg. Már pedig látom, hogy szesszel élt, igazi férfikúra. Viselje türelemmel ezt a kellemetlen állapotot meglássa, nem fogja megbánni. Az izzadás ilyenkor Isten áldása!

— Ön az, mrs. Summerfield? — szóltam öszszeharapva fogaimat. Buta kis megjegyzés volt, érezem, de nem jutott eszembe okosabb. És olyan lágy, majdnem meghatott hangon mondtam, hogy

magam is bosszankodtam. Mert, úgyebár, csak ezerszerte helyénvalóbb és indokoltabb lett volna, ha teszem, lerúgva magamról a paplant és fejemletejére állva, ráförmedek az asszonyra: — Takarodjék innét, hamis kígyó!

— Még szerencse, hogy nem volt kénytelen az éjszakát a szabadban tölteni — folytatta mrs. Summerfield, — mert különben még szemrehányásokat is tennék magamnak.

— Hogyan? — szisszentem fel. — Szerencse? Miféle szerencse?

— Igenis, határozottan szerencséről beszélhet, kedves barátom, mert emlékezzék csak jól, hogy hol és mikor tüsszentett először! Csak nem akarja úgy beállítani a dolgot, mintha az autóban hült volna meg?

Keserűen felkacagtam tehetetlenségemben.

— Rendben van — hagytam rá erőtlenül, — azt hiszem, teljesen meddő dolog kutatni származás állapotom okát. Nem is értem, hogy az éj folyamán tanúsított rideg viselkedése után, minek is köszönhetem egyáltalában megtisztelő látogatását és nagyon csodálom, hogy most nem fél attól, hogy kompromittálja magát. Nem volna legalább olyan kegyes, helyettem gyertyát gyújtani, ha már nem akarja megengedni, hogy kitakarózzam? Legalább meglátná azt a kis emlékezet is az arcomon, amelyen ennek a nevezetes éjszakának köszönhetek —

— Nem vagyok olyan kegyes — felelte mrs. Summerfield halkán nevetve, — sokkal jobb szeretem ezt a félhomályt. Romantikusabb, nemde?

— De mennyire!

— És ami a szegény szemét illeti, amelyről egyébként már valóságos rémregényeket mesélt Tommy és az orvos, végtelenül sajnálom az esetet és kész vagyok minden jóvátételre!

— Komolyan mondja ezt?

— A legkomolyabban.

— Akkor csókolja meg szegény rokkant szememet...

Nem minden aggodalom nélkül lestem merész szavam hatását. Pofonra is el voltam készülve, bevallom, de egészen másképp történt a dolog. Mrs. Summerfield ugyanis habozás nélkül fölemelkedett a karosszékből és nyugodtan azt mondta:

— Ha csak ez kell? De előbb árulja el, hol tartogatja a zsebkendőjét, hadd töröljem le a homlokát...

— Ez is bizonyára csak valami előltem még ismeretlen furfang lesz — gondoltam magamban, mindazonáltal persze óvatosan, hogy le ne takarózzam, a párnám alól előteremttem a zsebkendőmet, amely szerencsémre még olyan volt, mint a palyolat és átnyújtottam Mrs. Summerfieldnek.

— Csak ne mozogjon az Istenért, mert elmúlik az izzadás és újra kezdheti — mondta az asszony, miközben alaposan végigdörzsölte az arcomat, mint etetés után egy kisedét, azután rám hajolt, és annak rendje és módja szerint, igen kedvesen és finoman, megcsókolta beteg szememet. Végtelenül jól esett.

Éreztem, amint libabőrös lett a hátam és mitsem törődve Mrs. Summerfield szigorú parancsával, ki akartam nyújtani mindkét karomat, hogy

magamhoz szorítam, de akkor ő már régen hátrahajolt és lefogott, a takarómon keresztül.

— Meg van most elégedve? — kérdezte nevetve.

— Dehogy vagyok! — nyögtem a takaróm alatt, amelyet az asszony még a fejemre is ráhúzott. — Meg fogok örülni!

— No hát, hogy milyenek maguk férfiak, ez igazán borzasztó — mondta mrs. Summerfield, — most ismét azzal fenyegetőzik, hogy meg fog örülni! Mingyárt gondoltam, hogy ez lesz a vége! Mit csináljak tulajdonképpen, hogy meg legyen velem elégedve?

— Könyörüljön meg rajtam és csókoljon meg rendesen — sopánkodtam magamon kívül.

— Azt már nem — felelte az asszony határozottan. — Ha mingyárt erre kér, lehet, hogy megteszem, csak hogy beváltsam az ígéretemet és megmutassam magának, hogy mennyire sajnálom a térdemmel való összeütközését. Megtettem, amire kért, azt hiszem eléggé lojálisan jártam el s azt hiszem, hogy ezzel az ügy el van intézve. Kiegyenlítettem a tartozásomat.

— Korántsem, édes, drága asszonyom — leltem belé a takarómba, amelyet mrs. Summerfield a világért sem volt hajlandó elengedni, — hál Istennek, végre ott tartunk, ahol már régen lehetnénk! Hát nem súgja magának az aranyos kis szíve, hogy eddig valóban kegyetlen játékot űzött velem? Nem érzi, hogy mi ketten — igenis, hiába tagadja — közelebb állunk egymáshoz, mint rendesen emberek, akik csak nemrég találkoztak? Hát már

sohasem akarja belátni, hogy ha végzetes ellentétbe nem akarunk kerülni jobbik meggyőződésünkkel, félre kell dobnunk a konvencionális álarcot és bátran szembe kell néznünk bensőnk igazi érzelmeivel? Tudja-e, hogy annyira szeretem, hogy már gyűlöltem is reggel óra? Igenis gyűlöltem, ahogyan csak gyűlölni lehet, ha az ember szerelmes és most — —

— Szegény — vágott a szavamba Mrs. Summerfield, — látom, hogy csakugyan komolyan beteg, mert határozottan félrebeszél. Bizonyára ismét emelkedik a hőmérséklete. Nincs hőmérője?

— Van, azaz nincs! — ordítottam a takaróm alatt, — azután összeszedve egész erőmet, hatalmas lökéssel kidugtam a fejemet. — Mrs. Summerfield — mondtam leforrázva és dühtől remegve, — kérem, hagyjon magamra, mert nem tudom, hogy mit csinálók! Látom, hogy mi sehogysé értjük egymást! Ne kínozzon, nem bírom ki tovább...

Az asszony elengedett és hátralépett.

— Ahogy tetszik — szólt csöndesen, majdnem szomorúan. Aztán láttam, amint a silhouetteje eltávolodott az ajtó irányába. És nesztelenül kiment.

VIII.

Napok teltek el megbetegedésem óta és amint előrelátható volt, sem Summerfield whiskyje, sem a Mrs. Summerfield által annyira magasztalt izzadás, sem pedig dr. Paczelly orvosságai nem állították helyre az egészségemet előbb, mint ahogy az

meg volt írva a csillagokban. Úgy látszik, hogy a börgözszentmihályi orvos mégis csak legjobban értett a jósláshoz, mert ő legalább sohasem beszélt csodákról, hanem három hetet emlegetett, így tehát őneki legtöbb kilátása volt arra, hogy igaza legyen. A lázam csak nem akart elmúlni, vigan köhögtem, tüszentettem tovább, s az orrom akkora volt, mint egy becsületes uborka, míg a szemem kinyílt már ugyan, de a szivárvány minden színében pompázott. Mindazonáltal — dr. Paczelly szerint — komplikációktól már nem kellett tartani s ez volt az egyetlen vigaszom nyavalyás állapotomban.

Mrs. Summerfield felém sem nézett többé, aminek természetesen én örültem legjobban, azután a nevetséges jelenet után, amelyben pillanatnyi felhevülésemben közönséges szerelmi vallomásra ragadtattam el magamat, amire aztán úgy lefujtak, mint még soha. De úgy kellett nekem, s az ember csak a saját kárán okul. Azért nem mondanék igazat, ha azt állítanám, hogy ez az ördögös aszszony a maga részéről is úgy viselkedett volna, amint ez, az említett jelenet után várható volt. Mert ha nem is látogatott meg többé, mégis gondoskodott róla, hogy mindennap friss virágot tegyenek a szobámba, dr. Paczellynél, aki sajnos, nap-nap után órákat töltött mellettem, részletesen érdeklődött az állapotom iránt és végül mindenféle angol olvasmánnyal látott el, amiért majdnem épp olyan hálás voltam neki, mint azért, hogy megkímélt látogatásaitól. Egész sor angol íróval ismerkedtem meg ilyképpen, akinek létezéséről eddig halovány tudomásom sem volt, ami nem azt jelenti,

hogy talán kenyéririgységből kicsinylő ítélete akarnék mondani műveikről, hanem kizárólag csak azt, hogy itt is beigazolnak láttam azt a bennem régen kialakult véleményt, hogy a különböző nemzetek szellemi termékei közül mást becsülnek külföldön és mást otthon. Ebből viszont közelekvő az a következtetés, hogy hiába öltözködnek a nők az egész világon francia divat szerint és hiába fogadunk el mi férfiak meghívásokat angol five o'clock teára és járunk american barokba: az emberiség talán még százezer év múlva sem fog egybeolvadni egységes fajjává, a kozmopolita pedig nem csak a hazájával, de saját magával szemben is követ el árulást.

A Mrs. Summerfield által rendelkezésemre bocsátott könyvek között volt egyébként egy regény is, címe: „The young widow“ — a fiatal özvegy — amelyet nemcsak véletlenül juttattak kezemhez. Ennek a regénybeli fiatal özvegynek a története ugyanis hasonlított egy kissé Mrs. Summerfield esetéhez és bár Argentínában játszódott le a história és nem Indiában, illetve Magyarországon még a helyzetekben is volt némi hasonlatosság. Ami azonban határozottan nekem szólt, az az volt, hogy Lady Bird — ez a neve a hősnőnek — angol lére igen különösen érezte magát a parvenűzít argentiniaiak között, ahol vagy öt férfi társaságára kárhoztatta őt a sors, akik közül azonban éppen csak egy lett volna ínyére. De ennek az embernek a felfogásai annyira elűtnek mindenben és mindentől, ami angol volt, hogy sehogy sem tudták egymást megérteni s bár örült szerelmesek voltak.

egymásba, állandóan veszekedtek és marcangolták egymást. Ellenben, ha a vége jó, minden jó: Fernando Villegas egy utolsó heves jelenet után kivándorol — Európába, ahol véletlenül Angliában telepszik le s ahol öt év múlva viszontlátja az asszonyt. Ez az öt évi „nevelés“ jót tett neki, egész angol lett belőle, csak a haja még mindig göndör s a bőre sárgás, de nem baj. A lelke megtisztult, megangolosodott és Lady Birdből Donna Villegas lesz.

Bevallom, nem voltam meghatva, mikor letettem a könyvet, pedig meg vagyok róla győződve, hogy igen sok angol nő igen sós könnye szárad a szerző lelkén. Ha hátat fordít az irodalomnak és — (állandóan pazar étkezéseken jár az esze) — véletlenül szakács lesz belőle, bizonyára elsóz minden levest. De ez elvégre engem sem érintene közelebbről, mert sohasem volt szándékomban letelepedni Angliában és most már éppenséggel nem tenném. Nem érzem szükségét annak, hogy a lelkem megtisztuljon, mert még én is rá találnék találni az én Lady Bird-ömre.

Amennyiben mrs. Summerfield tehát ezt a huncut kis könyvet azért játszolta a kezemre, hogy ebből okuljak, ennek éppen az ellenkezőjét érte el, vagy jobban mondva, egész más tanokat tettem magamévá, mint amilyenekre ő gondolt. Igaz ugyan, hogy minél jobban foglalkoztam a helyzettel — hisz erre volt időm elég — annál jobban és világosabban öltött bennem alakot az a meggyőződés, hogy rosszul tettem, amikor az örök agglegények zászrajára esküdtem és hogy rengeteg bajt és kellemetlenséget — bizonyára a legutóbbit is —

elkerülhettem volna, ha kell időben hozzám illő életpartnert választok. Rögtön le kell szegezennem, hogy mrs. Summerfieldet természetesen kizártam minden kombinációból.

Igaz, hogy eddigi életmódom mellett nem is igen maradt időm arra, hogy egy ilyen fontos kérdéssel kellő körültekintéssel foglalkozzam, de annak viszont nem volt semmi értelme sem, hogy annyira ellenezem elvi alapon a házasság intézményét, amint azt eddig tettem, csakis azért, hogy a világ, de talán saját magam előtt is legyen jogcímem arra a felelősségnélküli szabad életmódra, amelyben élni véltem, amely azonban tényleg sokkal inkább rabbá tett, mint a házasembert a családi kötelek. Mert ügyebár világos, hogy az, aki mindig csak magára gondol és magára hallgat, abban a tévhitben, hogy ezzel meg azzal tartozik magának, tényleg sokkal többet tesz és sokkal jobban koptatja magát, mint az, akinek másokra is kell gondolnia és hallgatnia, mivel emez már a veleszületett ellenmondási ösztönnél fogva is rendesen még a felét sem teszi meg annak, amit tőle kívánnak.

A nőtlenség elve ilyképpen, mint megingathatatlan axióma alapjaiban lévén megtámadva, csak természetes, hogy az ellenkező állapot, vagyis a házasság eszméje kezdett bennem tért hódítani és így aztán megtörtént az is, hogy az elvont akadémikus okoskodásba, mintegy önkéntelenül, beillesztődött egy élő személy is, még pedig Lelley Lily alakjában. Hogy ez a személy éppen Lelley Lily volt, ezen nem lehet csodálkozni. Mindenek-

előtt azok közül a nők közül, akikkel legutóbbi időben összehozott a sors, ő volt, akivel csekélységet kombinálni nemcsak legközelebbfekvőnek látszott, hanem, Galgóczyék révén már megkíséreltetett is. Ott volt továbbá az a szememben fölöttésonos másik mozzanat, hogy Lily olyan egészen más volt, mint az angol özvegy, aki körül olyan válogatottan rossz tapasztalataim voltak s végül, őszintén bevallom, bármennyire is közhelynek hangzik talán, hogy még soha, de soha nő olyan nagy és mély benyomást nem tett rám, félóra leforgása alatt, mint éppen Galgóczyné huga.

Igyekeztem ezt az egyszerű tényl saját magam előtt lélektanilag megmagyarázni. Kétségtelenül csinos volt, nagyon csinos, de ismertem nálánál sokkal szebbet, mrs. Summerfieldet például, aki az angol női szépségnek egy ritka példánya volt. Jelleméről, szívbeli tulajdonságairól jóformán nem tudtam semmit se s az a kevés, amit róla Galgóczyék révén hallottam, nem lehetett irányadó. Multja, viselkedése a férfiakkal, igényei az étellel szemben, a világról alkotott nézetei — mindez fehér lap volt számomra és mégis úgy éreztem, hogy bünt követnék el magam ellen, ha első és eddig, sajnos, egyetlen benyomásomból nem vonnám le legalább azt a következtetést, hogy mihelyest megengedi az egészségem, átrándulok Galgóczyékhoz és keresem a Lilyvel való érintkezést.

Ebből az elhatározásból bizalmat, jókedvet merítettem és azzal kezdtem foglalkozni, hogy a nevezetes találkozást részletezve, igyekeztem visszaidézni emlékezetembe mindazokat a dolgokat,

amelyek kilátásaimra nézve kedvezőknek látszottak. Most már nem tudom, hogy mennyire voltam tárgyilagos és mennyire nem, tény, hogy sok olyasmi jutott az eszembe, amit jó ómennek vettem.

Nemcsak Mrs. Summerfield tüntetett távolmaradásával, a többiek se vették túlságosan komolyan az esetemet. Az öregúr például mindennap éppen csak egy pillanatra nézett be hozzám és egészen furcsán viselkedett, majdnem szégyellősen, amit csak azzal tudtam megmagyarázni, hogy röstelte a whisky-gyógymóddal való fölsülését.

Látszott rajta, hogy türelmetlenül várja a fölgyógyulásomat, de még ennél is türelmetlenebbül a fiatal gróf érkezését, akiről egy alkalommal egyébként kiméletlenül megmondta a véleményét.

— Nem értem ezt a fiatalembert — szölt, — mégis csak furcsa szokás, táviratilag jelezni az érkezést, anélkül, hogy legalább hozzávetőleg meg ne jelölje az ember az érkezés időpontját is. Az ilyesmit Angliában nevelési hibának minősítenék...

Azzal igyekeztem védelmezni honfitársamat, hogy mint katona nem rendelkezik egészen függetlenül idejével s hogy bizonyára még csak ezentúl fog küldeni pontosabb értesítést is.

Egy másik alkalommal csakis azért nyitott be hozzám Summerfield egy pillanatra, hogy megkérdezze tőlem, mi a véleményem egy üzletről, amelyet Sittkeyéknek akart ajánlani.

— A napokban ismét kinn jártam a pincében — mondta sunyi mosollyal, — ahol újból meggyőződtem róla, hogy a gróf borai kitünőek. Első-

rendű exportcikk. Örök kár volna értük. Ha már nem veszem meg a birtokot a menyem részére, mit gondol, eladná nekem Sittkey legalább a borait?

— Ha jól megfizeti, miért ne? — feleltem és ez a válasz Summerfieldet látszólag ki is elégtette.

Szentlőrinczy Tamás — hiába, csak így hívtam, ha magam voltam, régi diákkori nevén, — első látogatásán kívül, amikor tudvalevőleg én kéreltem magamhoz, csak egyetlen egyszer nézett be hozzám, még pedig egy délután, amikor úgy szakadt az eső, hogy ki nem lehetett mozdulni a kastélyból. Meg is mondtam neki a nézetemet.

— Szép barát vagy — szóltam szemrehányóan, persze, inkább csak azért, hogy ugrassam, mert alapjában véve, különösen amióta Lelley Lily foglalta le a gondolataimat, nem is szerettem, ha zavartak. — Tőled nyugodtan el is pusztulhatna az ember, füled botját se mozgatnád.

— Nem tehetek róla, nem szeretem a beteg embereket — felelte közönyösen nevetve a másik, — nem tudom belátni, hogy minek tegyem ki magam a fertőzés veszélyének akkor, amikor erre szükség nincsen, s amikor azon sem segíthetnék, akitől megkapnám a bajt. Nincs igazam?

— Csúnya egoista vagy, ez az egész — igyekeztem őt felbőszíteni, — látom, mit sem változtál az intézet óta. Már akkoriban is ilyen voltál: a viláért se kölcsönözted volna oda senkinek a bicskádát, de még a tollszáradat sem!

— Nem tagadom. Sohasem tudtam felfogni, hogy minek támogassam embertársaim feledékeny-

ségét, kényelemszeretetét. Toll van a boltban elég s ha valakinek bicskára van szüksége, hordjon magánál. Egyáltalában elvből nem adok kölcsön s ha ez netalán célzás akar lenni — —

— Félted a dolláraidat? Nyugodt lehetsz, nem pumpollak meg úgyis hasztalan volna. Mégis kénytelen vagyok téged figyelmeztetni, hogy tartozol nekem valamivel.

Tamás, aki éppen, minden tekintet nélkül a megtámadott légzőszerveimre, vígan cigarettára gyújtott és karszékbe dobta magát, ráncba szedte a homlokát és föltekintett.

— Tessék? — szólt élesen.

— Igen, adósom vagy — folytattam, — még pedig egy fölvilágosítással. Be fogod látni, hogy én, aki veled együtt nyomtam az iskolapadot, joggal vagyok kíváncsi arra, hogy Szentlőrinczy Tamásból miként lett Thomas Laurence zeneszerző és az Unió dicső hadseregének kapitánya? Most már napok óta élünk egy földél alatt és semmit se tudok a multadról, de még azt se tudom, nem-e közönséges kalandorral van-e dolgom, ha veled kezét fogok? Amerika kétségtelenül hatalmas és érdekes ország, ámde, ami azokat az existenciákat illeti, amelyek Európának hátat fordítva, ott keresnek boldogulást, — — azt hiszem, fölösleges, hogy ezt bővebben fejtegessem!

— Nemcsak, hogy fölösleges, de nem is ajánlatos — felelte Tamás, aki természetesen nem vette komolyan gyanúsításaimat és ennél fogva szintén tréfára fordítva a dolgot, öklöt mutatott. — Ne felejtsd el, hogy még nem írjátok alá a békét,

tehát jó lesz vigyázni. Különben is elárulom neked, hogy kérelmeztem a magyarországi katonai misszióhoz való áthelyeztetésemet és hogy ez már meg is történt. Minálunk gyors felfogásúak az emberek. Ha valakinek jó ideája van, habozás nélkül el is fogadják. Mint az itteni viszonyok alapos ismerőse ugyanis nagyobb szolgálatokat tehetek a kormánynak itt, mint Párizsban, vagy másutt, ez világos.

— Nagyon világos — hagytam rá, — és most már mást is értek. Ki ünő.

Elnevettem magamat.

— Mit röhögsz? — kérdezte Tamás bizalmatlanul. — Mi az, amit most már te is értesz?

— Értem, hogy mr. Summerfieldnek elment a kedve a Sittkey-féle birtoktól.

Tamás meglepettem bámult reám.

— Elment a kedve? Honnét tudod?

— Maga mondta a minap, hogy most már nem akarja megvenni. Meggondolta a dolgot. Mert az itteni éghajlat „egészségtelen“.

Tamás elgondolkodott. Finom gúnyos mosoly árnyéka futott végig a vonásain.

— No hát, ez csakugyan kitünő — mondotta azután derűsen. — Szóval, azt hiszed, hogy azért változtatja meg az elhatározását az *old man*, mert én — —

— Ehhez alig fér kétség.

— Lehet. Kitelik tőle. De ez engem sehogy sem alterál. Sehogy sem.

— Képzelem. Egyszerűen visszacsináltatod az

idevaló beosztásodat, hisz nálatok gyors fölfogásúak az emberek!

— Természetesen. Itt maradok Magyarországon.

— Még akkor is, ha Summerfield, amint egyébként tervezi is, elviszi magával a menyét is? Úgy tudom, hogy ez csak napok kérdése.

— Akkor már éppenséggel itt maradok. Ó, nagyon szeretem Magyarországot, ezt csak most látom, amióta a sors ismét visszahozott, ha csak átmenetileg is. S ha szívvel-lélekkel amerikai is vagyok, sohasem szüntem meg rajongani a régi pátriámért!

Meg voltam lepetve. Mi történt itt? Mert hogy okvetlenül történt valami, azt kétségtelennek tartottam. Kellott, hogy földerítsem a titkot.

— Mindenesetre csodálom, hogy ennyire kívánod megkönnyíteni Summerfieldnek abbeli törekvését, hogy téged végképpen lerázzon — mondtam. — Ezért neked csakis hálás lehet. De egyúttal sajnálom azt a szegény asszonyt... Egészen ki lesz szolgáltatva apósa botrányos üldözéseinek.

Szentlőrinczy nagyot szippantott a cigarettájából, azután egyenesen rám fújta a füstöt, amitől természetesen erősen köhögtem, de ezzel ő nem törődött.

— Nem féltem mrs. Summerfieldet — mondtam, miután kiköhögtem magam. — A tizenhetedik században divatba jött Olaszországban, hogy a férjes asszonyok uruk és parancsolójuk tudta és beleegyezésével lovagfélét tartottak, aki mindenüvé hűségesen elkísérte őket. *Cavaliere servente*-nek

hívták ezeket az alakokat, vagy a nép nyelvén: *Cicisbeó*-nak. Mrs. Summerfield is mindig talált *Cicisbeót*, aki megóvta attól, hogy a sárkány be ne kapja.

— Jelenleg te vagy az a bizonyos *Cicisbeo*, ugyebár?

— Voltam. De már lemondtam erről a fisztról.

— Ugyan?

— Igen. Sőt van már utódom is. Már át is vette hivatalát.

— Kicsoda?

— Te.

Hátrazökkentem.

— Én? Honnét veszed ezt az örült ideát? — kiáltottam és magam is rágyújtottam. De Szentlőrinczyt ez a heves tiltakozásom nem hozta ki a sodrából.

— Úgy látszik, nem tudod — szólt oktató hangon, — hogy a *Cicisbeó* a világeért sem volt az, amit házibarátnak neveznek — —

— Fütyülök a *Cicisbeóra* — kiáltottam, kikelve magamból, — nem vagyok kíváncsi ezekre a hülyeségekre, érted? Lényeges e pillanatban csakis az, hogy köztem és Mrs. Summerfield között semmiféle néven nevezendő viszony nincs!

— Érttem és nagyrabecsülöm diszkrét viselkedésedet — mondta nyugodtan Tamás, — a te helyzetemben én is szakasztottan így viselkednék. Csak-hogy velem szemben hiába tetteted magadat, mert véletlenül mindent tudok.

— Neveiséges! Mit tudsz véletlenül?

— Csak ne izgasd magad, kérlek, megárt-

hatna. Könnyelmű fráter vagy és jól tennéd, ha jobban vigyáznál az egészségedre. Éjjeli találkákra holdvilágban április hava mégis egy kicsit hűvös és ha az ember már mindenáron autóban kívánja tölteni az éjszakáját, előbb gondoskodik felöltőről vagy takaróról.

Hátradobtam magam az ágyamban és mereven Szentlőrinczre szegeztem a tekintetemet.

— Mondd csak, Tamás — szóltam, nehezen leplezve izgatottságomat, — honnan tudod te ezeket?

— Magától mrs. Summerfieldtől. Ó, mrs. Summerfield nagyon tisztességes asszony, nem közönséges jelenség. Úgy érezte, hogy tartozik nekem ezzel a vallomással. Szereti a tiszta helyzeteket.

Fölültem, szédültem. Erre nem voltam elkészülve.

— Sehogy sem értem — szóltam egészen megzavarodva. — Biztosíthatlak, hogy köztünk semmi sem történt, de semmi sem és — —

— Jól van, jól — vágott a szavamba Tamás és jellegzetes kézmozdulattal belém fojtott minden további mosakodást. — Ezt Cicisbeó-létedre még akkor is így kellene elmondanod, ha nem is így volna.

— Pedig esküszöm — —

— Ilyenkor esküdni is kell, tudom.

De erre aztán már a fejembe szállt a vér.

— Nagyon sajnálom, hogy kétségbe vonod szavam hihetőségét — pattantottam ki remegő hangon, — és ezért elégtételt fogok tőled kérni, mielőtt annyira leszek, hogy — —

— Meg vagy örülve, kedves barátom, — szakított ismét félbe Tamás. — Amerikai állampolgár létemre nem párbajozom, legfeljebb egy-két boxütéssel látom el szükség esetén annak a dolgát, akivel elintézni való ügyem akad. De ettől eltekintve, eszemágában sincsen kétségbevonni szavad hihetőségét és meg vagyok róla győződve, hogy amint mondd, semmi se történt közted és Mrs. Summerfield között. Meg vagy most elégedve?

Ezzel sok bonhomiával felém nyújtotta a kezét, amelyet habozva bár, de mégis elfogadtam.

— Bocsáss meg — szoltam röstelkedve, — belátom, hogy igazságtalan voltam, hiába, már ideges vagyok a fekvéstől. De nem is csoda, ha meglepett, amit mondtál.

Tamás megrázta a kezemet. Majdnem részvétellel, s ez bosszantott. Ki nem állhatom, ha sajnálnak, kivált akkor, ha nem vagyok biztos benne, hogy miért?

— Nem is csoda — ismételte a saját szavamat. — Mrs. Summerfield nagyon eredeti nő, soká tartott, míg kiismertem. Vagy jobban mondva, még ma sem ismerem egészen. Hisz majd meglátod —

— Semmit se kívánok, semmit se fogok meglátni, biztosíthatlak!

Szentlőrinczy elmosolyodott.

— Ezt te csak hiszed, barátom — szolt olyan határozottsággal, hogy megijedtem a szavától. De mintha elejét kívánná venni minden esetleges további kérdezősködésnek, kijelentette:

— Azt mondtad az imént, hogy tartozom neked életem történetével! Únom ugyan a dolgot,

de mivel nagyon esik az eső, nem bánom, elmondok neked egyet-mást, tanulhatsz belőle...

És Tamás elkezdett beszélni. Elmondta, hogy s mint szökött ki annak idején Amerikába, ahol beállt egy városról városra járó, magát cigányzene-karnak nevező bandához hegedűsnek, hogy fölismerve könnyelmű tettének veszedelmes következményeit, az éjjeli mulatóhelyeken való muzsikálása mellett komolyan nekilátott a tanulásnak s hogy a konzervatórium elvégzése után előbb mint egy önálló zenekar dirigense, később mint egy newyorki dalszínház karmestere kereste meg a mindennapi kenyerét, míg egy szép napon beütött a szerencse és egyik zeneszerzeményével, a „Babylon“-nal megalapította a hírnevét, mint Amerika első komponistája. Végül kedvenc művéről, „Liane“-ről beszélt...

De én csak félfüllel hallgattam. Mindig mrs. Summerfieldre kellett gondolnom és arra a titokzatos szerepre, amelyet, mindennek dacára, ami köztünk történt, vagy jobban mondva, nem történt, nekem, úgy látszik, még mindig szánt. És hiába mondtam magamnak, hogy én bizony sohasem leszek a Cicisbeója — még most is bizsergett a fülemben Tamás barátomnak vérfagyasztó nyugodtsággal odavevett kijelentése:

— Ezt te csak hiszed, barátom...

IX.

Egészségi állapotomban hirtelenül nem remélt fordulni állt be. Nem tudom, hogy ezt minek köszönhettem, de nem is kutattam. Dr. Paczelly volt, aki ezt minden kétséget kizáró módon megállapította, még pedig — hiába igyekezett igazi érzelmeit leplezni — mély sajnálattal és ez nem volt szép tőle. Sajnálta a páciensét, a szerencsétlen áldozatot, aki báránytürelemmel állta a sok haszontalan kíváncsiszkodást. A meghűlésem mintha elfújta volna, de a lázam se tért vissza többé, úgyhogy elhagyhattam az ágyat, aminek persze az volt a következménye, hogy rövidesen rá ismét kénytelen voltam résztvenni a közös étkezésekben, amit a Sittkey-féle kastélyban még hátralévő napjaim tartamára szívesen elengedtem volna. Sőt Mrs. Summerfield, aki az orvos révén állandóan mindenről tájékoztatva volt, egyenesen megüzente nekem, hogy mindnyájan már alig várják, hogy ismét megjelenjek a körükben.

Az első találkozásunk alkalmával, amely a két férfi jelenlétében folyt le, Mrs. Summerfield fesztelenül és a legbarátságosabban üdvözölt. Ártatlanul rámszegezte mosolygó kék szemét, mint akkor az Öreg-hegyen, amikor megismerkedtünk, beszélt az időről, a májusról, amely közben beköszöntött, Fafnerről és még sok mindenről, aminek semmi köze se volt se hozzám, se Szentlőrinczy Tamáshoz, már pedig éreztük mind a hárman, hogy egész másra gondolunk.

Summerfield, aki különben se volt bőbeszédű

ember, mint rendesen, most is örült, hogy mások diskuráltak helyette. Csak akkor nyitotta ki a száját, amikor a börgözszentmihályi sejour közelítő végét hozta szóba mrs. Summerfield, amiből legalább megtudtam azt is, hogy ez a téma hár-
muk között már le van tárgyalva.

— Sehogy sem értem a fiatal grófot — mondta az öregúr, fejét rázva, de nyugodtan, — még most sem adott újabb hírt magáról. Ön pedig ezt nekem kilátásba helyezte — tette, felém fordulva hozzá. — Jó, hogy fegyverszünet van, mert különben azt kellene hinnem, hogy harcolnak valahol és hogy baj érte a csatatéren.

— Miért nyugtalankodik ennyire, mr. Summerfield? — kérdezte Tamás alig észrevehető gúnyjal. — Volt idő, még pedig nem is olyan régen, amikor már lemondott róla, hogy valaha is viszontlátni kívánja Angliát, annyira megszerette ezt a helyet és most álmatlanok az éjszakái amiatt, hogy Sittkey gróf késik! Ha nem jön ma, megérkezik holnap!

— Ön ezt nem érti — felelte sok flegmával Summerfield. — Attól a perctől kezdve, hogy lemondtam a birtok vételéről, az az érzésem, hogy nincsen többé jogcímünk arra, hogy igénybe vegyük az öreg gróf vendégszeretetését.

— Téved — replikált Tamás, — mert ha komolyan meg akarja venni a gróf borait, akkor föltétlenül meg van a jogcím az ittmaradásra is.

— Az igaz — segédkezett neki a fiatal özvegy feltűnő élénkséggel.

Summerfield hozzám fordult véleményért. Azt

akartam neki felelni, hogy a borügyletet bátran levélig is el lehetne intézni, s hogy ezért kár minden napért, amelyet itt töltenek, de véle lenül Mrs. Summerfield tekintetével találkoztam, amely belém fojtotta a szót. Oly kedvesen, oly félre nem érthetően nézett rám, hogy nem bírtam neki ellenállani. Már egyszer, azon a nevezetes éjszakai találkán, a kőpadon tapasztaltam, hogy hipnótikus erő lakozik ebben a különös nőben és azt hiszem, most is ilyesmit művelhetett velem, mert ugyebár, jól felfogott érdekeimmel ellenkezett, ha igazat adtam Tamásnak. És mégis így cselekedtem.

— Az a nézetem, hogy föltétlenül be kell várni a fiatal grófot, bármennyire értem is az ön skrupulusait, Mr. Summerfield — mondtam.

Villásreggeli után, alighogy megittuk a fekete-kávét, Tamás fölkel és búcsúzott. Megkérdeztem, hová megy?

— Sétálni — felelte egész röviden és indult. De azután, mintha mégis szükségét érzene annak, hogy ezt a lakónikus választ némiképpen jóvátegye, az ajtóban megállt és magyarázgatta: — Észrevettem, hogy ettől a lusa életmódtól kezd sűrűsödni a vérem s ez nem jó. Az embernek mozgásra van szüksége. Ezért mostanában reggeli után ki szoktam lovagolni, egész jó hátsólovat fedeztem fel az istállóban, délutánonként pedig nagyokat járok. Az ember nem is hinné, hogy milyen bájos a környéke ennek az elátkozott kastélynak.

Ezzel kiment, én pedig kérdőleg néztem az asszonyra.

— Furcsa, ügyebár? — szólt mrs. Summerfield mosolyogva. — De ilyen a maga barátja. Amióta ismerem Tommyt, mindig ilyen volt. Egyszerre csak a fejébe vesz valamit s erre aztán esküszik. Sőt azt állítja, hogy sohasem élt másként. De nem tart soká. Volt idő, amikor naponta vagy tíz óra hosszat is zenélt. Viszont amióta itt vagyunk, még hozzá sem nyúlt a zongorához — —

— Ez már nekem is feltűnt — mondtam, — mindig vártam, hogy hallani fogok tőle valamit.

— Ezt most alighanem hiába várja, de persze az sincsen kizárva, hogy estig hirtelenül nagyot gondol, nekiül a zongorának és — —

— Isten őrizz — tette hozzá Summerfield. — Ez ne kívánja magának, vannak igen szomorú tapasztalataim . . .

Nemsokára rá, lábbadozó állapotomra hivatkozva, engedelmet kértem és visszavonultam a szobámba, ahol a magány összes előnyeinek jóleső élvezetében, kezet dörzsölve, megállapítottam, hogy a veszedelmes kis özvegygel való viszontlátásom nem volt olyan veszedelmes, mint amilyennek eddigi tapasztalataim alapján képzelem. Ami pedig az öreg ánglius által szőnyegre hozott kérdésben tanúsított gyöngeségemet illette, erre nézve azzal igyekeztem magam megnyugtatóni, hogy mrs. Summerfield talán éppenséggel csakis a fiatal Sittkey gróffal óhajtott találkozni és hogy ezért lövel't felém könyörgő tekinteteket, nem pedig azért, hogy velem maradhassan továbbra is egy fedél alatt.

Ezt a feltevésemet egyébként látszott igazolni

az a tény is, hogy Mrs. Summerfield meg sem kísérelte, hogy velem négyszem között beszéljen, már pedig erre is lett volna alkalma. Az estebéd és az ezt követő bridge-parti alatt szerzett tapasztalataim szinte csak megerősítettek e felfogásomban, úgyhogy teljesen megnyugtatta tértem alvóra és még jót nevettem is Tamás tréfáján, amikor meg akart ijeszteni a Cavalliere serventnek rám szállt örökével.

Több ízben föltettem volt magamban, hogy Galgóczyéknak írok néhány sort és megkérem Andor barátomat, látogatna meg engem betegágyamnál. Ezzel egyrészt életjelt adtam volna magamról és ez egyúttal magyarázat is lett volna azért, hogy miért nem váltottam még be ígéreteimet, hogy mielőbb meglátogatom őket, másrészt pedig azt gondoltam, hogy ez az üzenet egyszersmind Lilynek is szólna, s őt egy esetleges időelőtti hazautazástól is visszatartaná. De mindig csak elodáztam a levélírást, mert attól féltem, hogy Galgóczy még az én kedvemért se tenné be a lábát a Sittkey-féle kastélyba, ameddig ez a malacincidensből folyólag az ő szemében ellenszenves külföldi társaságot látja vendégül, és ezenkívül, mint minden a fatalizmus felé hajló ember, a Lilyvel való ügyem további fejlődésének sem akartam prejudikálni, a sorsra bízva, hogy vajjon ott találom-e még vagy sem, amit egyúttal ómennek is vehetnék jövőbeni lépéseim szempontjából is.

Gyors fölépülésem természetesen egészen fölöslegessé tette a levélírást és élénk színekben már előre is megfestettem magamnak azt a jelenetet,

amikor egyszerre csak beállítok a Galgóczy-kárióba és bizonyos kellemes bizsergést éreztem a szívem tájékán attól a gondolatól, hogy milyen kedvesen fog fölesillogni Lily szemében valami, ha viszontlát.

És amikor másnap gyönyörű májusi reggelre ébredtem, nem létezett az az erő a világon, amely engem visszatartott volna attól, hogy tervemet meg ne valósítsam s át ne ránduljak Galgóczyékhoz. Szándékomat persze édes titokként kezeltem, híven ahhoz a felfogáshoz, hogy mihelyst a szívünknek van köze valamihez, akkor erről beszélni nem illik, de le is rontja a keblünkbe hullámozó érzések értékét.

Délelőtt a parkban napoztam, egy a kastélytól meglehetősen távoleső réten, villásreggeli után pedig már alig vártam, hogy Tamás asztalt bontson. Be kellett ugyanis várnom a távozását, mert attól tartottam, hogy még föl talál szólítani, kísérem el sétájában, amihez magától érthetően semmi kedvem se volt. De sémán ment minden. Tamás legújabb szokásához híven ismét kereket oldott, de Mrs. Summerfield se gördített akadályokat a visszavonulásom elé, amit arra magyaráztam, hogy most már teljesen belenyugodott a megváltozhatatlanba, — bizonyára a fiatal Sittkey által nyújtandó kárpótlás reményében.

Eredetileg a kastélynak valamely hátsó kijáratán akartam az országúthoz közelfekvő konyhakerten át távozni, de amikor úgy három óra tájban autótülkölést hallottam az udvar felől és az ablakhoz sietve, láttam, hogy Summerfield és a menyé ülnek a kocsiban — később megtudtam

az egyik inastól, hogy Vörösvárra mentek „kommissziózni“, — az említett óvatossági rendszabályok teljesen fölöslegesnek bizonyultak, s büszkén, mint egy spanyol, hagytam el a kastélyt a főkapun én is, a parkon keresztül, egyenesen nekivágva az Öreg-hegynek, amelyet elérve, de — nem lévén semmi értelme, hogy megmásszam — ezúttal elkerülve, néhány perc alatt ott álltam a Galgóczyék csinos kis háza előtt.

Alighogy befordultam a kertbe, éktelen ugalással rámvelette magát Bobi, a kuvasz. Rögtön megismerte volt sétapartnerét, s vagy húszszor egymásután a nyakamba ugrott, amitől olyan lettem, mintha veréb módjára az országút fehér porában megfürdöttem volna. Csak úgy bírtam védekezni a drága állat szerietnyilvánítása ellen, hogy jobbik érzésem ellenére is a végén mégis csak hasba rúgtam. Miután sok gonddal leráztam magamról a port, fölmentem a verandára, s mivel ez üres volt, benyitottam a jól elsötétített szalónba. Soká tartott, míg kezdtem látni valamit, illetve azt, hogy ott sincs senki. De Bobi, tudjuk, nemeslelkű állat volt, nem aprehendálta az imént tanúsított elutasító viselkedésemet, hanem felismerve tanács-talan helyzetemet, hangosan jelezte, hogy vendég érkezett, amire aztán rövidesen meg is jelent Andor az egyik, neje a másik oldalról.

Nem túlzás, ha azt állítom, hogy könny tódult a szemembe a meghatottságtól, amikor ezeknek a kedves jó embereknek az őszinte és egetverő örömet tapasztaltam afölött, hogy viszontláthatnak.

Andor meg-megölelt, Galgóczyné pedig akkora visfátást vitt véghez, hogy még Bob is elkezdett vonítani.

— Csakhogy itt vagy, édes jó öregem — tört ki erővel Andorból, aki állandóan veregette a vállamat, amelyből még most is úgy szállt fel a por, mintha nagytakarításkor dívánt porolnak.

— Csakhogy semmi baja sincsen többé — vette át tőle rögtön a szót Galgóczyné. — Már úgy aggódtunk magáért, nem is mondhatom, hogy milyen közel érintett a sorsa! Hisz ez borzaszó, rettenetes! Egész biztosan akkor hűlt meg, amikor itt-hagyott bennünket abban a szerencsétlen nyitott autóban, mindig mondtam Andornak, hogy ennek csak ez lehet a vége...!

Galgóczyék tehát mindenről tájékozva voltak. Dr. Paczelly, persze! — Képzelem, hogy minden nap, hazajövet a kastélyból, beállított hozzájuk és részletesen elreferálta az állapotomat...

Leültettek, ezer gonddal párnát toltak alá és a hátam mögé, aggódtak, hogy megárt a hűvös szoba, kinyitották az ablakokat és beszéltek, beszéltek — azaz csak Galgóczyné beszélt, mert Andor ez alkalommal sem tudott szóhoz jutni, mint egyébként én sem. Így tehát türtem, hallgattam és, aggódva, figyeltem a bejáratokat, nem jelenik-e végre meg az is, akinek kedvéért alapjában véve egyesegyedül siettem ennyire a látogatásommal: Lily? De nem jött senki, nem hallottam semmiféle biztató neszt, úgyhogy a végén minden illedelmet félretéve, keresztül gázoltam Galgóczyné szóára-datán.

— A kedves huga persze már elutazott? — kérdeztem, miközben a szívem erősen dobogott.

— Dehogy utazott el — felelte Andor, mire Galgóczyné majdnem szemrehányólag hozzátette:

— Hová gondol? Minden egyébtől eltekintve, ami ideköti Lilyt, csak nem teszi fel róla, hogy akkor amikor megigérte neki, hogy biztosan eljön és eldiskurál vele a könyveiről, verseiről, irodalmi terveiről, azt se mondva, hogy Isten hozzád, odébb áll, amikor tudja, hogy maga beteg és hogy csak azért nem jött eddig?

Kő esett le a szívemről és boldogan keztem csókolgatózni Galgóczynénak. Most már azt sem bántam volna, ha még két óra hosszat kell végighallgatnom a háziasszony öncsevegését. De nem ez volt számomra megírva a csillagokban, amennyiben Galgóczyné, aki pongyolában fogadott, azzal az ürügygyel, hogy „mégis csak rendesen kell felöltöznie“, Andorral magunkra hagyott.

— Utána néz az uzsonnának — szólta Galgóczy, mikor a felesége kiment. — Mindig azt mondta az asszony, hogy majd olyan traktá lesz, ha egyszer átnézel hozzánk, hogy még napokig is fogod emlegetni a sovány angol tea mellett!

Andor hirtelenül elhallgatott, majd óvatos szempillantást vetett abba az irányba, amelyben az imént Galgóczyné eltávozott és közelebb ült hozzám.

— Örülök, hogy négyszemközt beszélhetek veled — mondta halkán, de a szokottnál gyorsabban beszélve, — ugyanis szeretnék tőled kérdezni valamit, persze csak akkor, ha nem veszed indiszkrétciónak.

— Előtted nincsenek titkaim, parancsolj!

— Látod ezt vártam tőled, szívem — szólt Galgóczy, azután majdnem titokzatosan folytatta: — Mondd csak, mi van azzal az angol nővel odaát, Szomorfinéval, vagy minek hívják?

Summerfieldné — javítottam ki Andort önkéntelenül és elmosolyodtam. — Úgy tudom, ő volt, aki elgázolta egyik malacotokat, de egyébként? Mi legyen vele?

Andor ismét óvatosan hátra nézett.

— Nem erről van szó — folytatta habozva, mintha restelné a dolgot. — Azt mondják, hogy közted és az asszony között szövődik valami, még pedig egészen komolyan — —

Éreztem, amint az arcomba szökött a vér, de azután erőltetetten elnevettem magamat.

— Ki beszél ilyen ostobaságokat? — kiáltottam. — Bizonyára az a vén szamárr, az a doktor Paczelly! Szeretném tudni, hogy honnan veszi ezt a hülyeséget?

Andor ijedten szájára tette az ujját és csöndre intett.

— Szóval, nem igaz? — kérdezte fellelégezve.

— Egy árva betű sem igaz ebből, barátom — feleltem határozottan. Csak az kellett nekem, hogy ez a bitang Paczelly, ez a falusi gyógykövác, még a privát dolgaimba is belefuseráljon! Lily előtt így elrontani a hírnevemet, micsoda szemtelenség!

— No ennek igazán örülök — folytatta Andor derűs ábrázattal. — Nem mintha valami különösebb kifogásom volna az ellen a bokorugró szoknyás Hogyhívjákné ellen, hisz szerencsémre sze-

mélyesen nem is ismerem, hanem vannak más fontos okaim. De ami doktor Paczellyt illeti, kérek, hát igaz, hogy nagy fecsegő az öreg, de biztosítalak, hogy ő nem pletykázott.

— Hát akkor ki a manó találta ki ez a históriát? — pattantam fel indulatosan.

— Erre mingyárt ráérek — szólt Galgóczy, csitítgatólag rátéve a kezét az öklömre, — hisz erről is akartam veled beszélni. A feleségem jelenlétében szándékkal nem hozakodtam elő a dologgal, mert vele nagyon nehéz rendesen tárgyalni, az ember mindig csak az ő szavát hallja. Hisz tudod, hogy áldott jó teremtés és hogy a béke kedvéért —

— Tudom, tudom — biztattam Galgóczyt, — csak siess, mert visszajön a feleséged és aztán úgyse jutsz szóhoz többél

— Az már igaz — hagyta rá boldogan Andor. Látszott rajta, hogy milyen jól esik neki, hogy akad más is, aki sokalja élete párjának bőbeszédűségét. Azután keresztbe tette a karját, hátradült és kérdezte: — Kicsoda és micsoda az a magát amerikainak mondó Szentlőrinczy Tamás?

Meglepetten föltekintettem. Csak nem ő volt, aki terjesztette a dolgot mrs. Summerfielddel? Hogyan került ő egyáltalában Galgóczyhoz, illetve az utóbbi őhöz?

— Nem svindler ez a Szentlőrinczy? — faggatótt Galgóczy.

— Svindler? Nem hiszem — feleltem szórakozottan.

— Micsoda? Te ezt csak hiszed, nem is tudod?

— Én Istenem, honnan tudnám. Összehozott

vele a véletlen éppúgy, mint mrs. Summerfielddel és az apósával. Szentlőrinczy pedig állandóan a társaságukban van.

— De hiszen iskolatársad volt?

— Igaz, de nem vagyok magánkutató és nem érdeklődtem az iránt, hogy Amerikában mi volt vele. Híres zeneköltőnek mondják, ő meg egészen úgy tesz, mintha tényleg az volna. Nekem pedig nincs okom rá, hogy ebben kételkedjem, de különben sem hiszem, hogy olyan előkelő emberek, mint amilyenek Summerfieldék, vele barátkoznának, ha nem volna korrekt úriember ő is. Hát te honnan ismered?

— Várj csak, rögtön felelek erre a kérdésedre is, de előbb még egyet: igazán abban állapototok meg Szentlőrinczyvel, hogy együtt írtok operettet, vagy mi a csodát?

— Tessék? — szoltam kellemetlenül érintve, mert éreztem, hogy rajtakaptak egy hazugságon, vagy pedig ezentúl fognak rám pirítani. Galgóczy megismételte a kérdését.

— Csakugyan volt erről szó — feleltem kitérőleg, — hisz ez a terv volt, amin tudod, a tulajdonképpeni oka hirtelen átköltözködésemenek is a kastélyba. Akkoriban nagyon csábított ez a gondolat, de közbejött a betegségem és ettől egészen eltekintve, más akadály is van a dolgnak. Kiszűli, hogy olyannyira eltérők a nézetünk, hogy mi ketten sohasem tudnánk együtt egész munkát végezni...

Galgóczy helyeslőleg bólogatott.

— Értem — mondta, — nagyon is értem.

— Szóval ismered? — kérdeztem újból.

— Bár ne ismerném — felelte Andor kicsinylő kézmozdulattal. — Tudja Isten, nem szívlelem a fajtáját, olyan hóbortos és hányiveti, olyan, mint egy cirkuszember, tudom is én?

— De hát hogy és mint ismerkedtél meg vele, az Istenért?

— Nem is én ismerkedtem meg vele, hanem Lily.

— Kicsoda?

— Lily. Egy szép napon, a'ig néhány napra rá, hogy itthagytál bennünket, egyszerre csak beállított vele, idehozta a házunkhoz.

Pillanatra elsötéült előttem minden.

— Hallatlan! — Ez volt az egész, amit mondani tudtam. — Hallatlan! Vakmerőség!

Galgóczy részvétellel figyelte a bennem dúló érzelmeknek kifejezését az arcomban, azután szólni akart, de ekkor a kert felől csintalan nevetés hallatszott, amelybe egy férfi hangja is úgy vegyült bele, mint a szarvasbögés. Mindketten a veranda felé néztünk és a következő pillanatban könnyedén, mint egy pillangó, nevetve, csicseregve, kipirultan, szép mint egy nyíló rózsza, beröpült Lelley Lily, utána pedig, szögletesen, nehéz léptekkel betopantott — Tamás.

Négyünk közül, akik ilyen szembe kerültünk egymással, alighanem Galgóczy volt az egyetlen, aki természetesnek találta azt, ami történt. Mi többiek azonban úgy bámultunk egymásra, mintha három emberre, aki sötét szobában tartózkodik

anélkül, hogy egymás létezéséről tudomással bírna hirtelenül rágyújtának a villanyt.

Elsőnek Lily találta fel magát.

— Isten hozta, édes mester! — kiáltotta és örömteljesen megrázta a kezemet. — Milyen kedves meglepetés!

Szerettem volna felelni, elkeseredésemnek dacára is valami szépet, kellemeset, de a „mester“ megszólítás belém fojtotta a szót. Helyettem Tamás szólalt meg arcátlanul.

— Hát te hogyan kerülsz ide? — kérdezte. Majd, bizonyára, mivel észrevette, hogy talán mégis kissé furcsa módon adott kifejezést afölötti elégedetlenségnek, hogy váratlanul megjelentem a látóhatáron, hozzátette: — Nem hiszem, hogy az orvosod tanácsolta volna neked ezt a korai kiruccanást!

— Én miattam ne aggódj, nagyon köszönöm — feleltem akaratom ellenére is kissé fagyosan, — de cselekedeteimért kizárólag magam vállalom a felelősséget.

— No, no, csak nem akarsz megenni, az Istenért? — mondta Tamás és tréfásan az asztal mögé menekült, ami Lilyt rendkívül mulattatta.

— Tudja, Szentlőrinczy, hogy maga milyen bolond! Az ember agyonkacaghalná magát, ha néha úgy rájön magára a — az —

— A roham! — egészítette ki Tamás Lily gondolatát. — Csak mondja ki bátran. Én velem lehet tréfálni, nem dugom fel rögtön az orromat mint — —

Lily hangosan nevetett:

— Nos, csak fejezze be maga a mondatát, mert én bizony nem húzom ki a csávából — szólt jókedevűen.

Szentlőrinczy tettetett ijedséggel oldalpillantást vetett rám.

— Nem merek — mondta és tényleg úgy állt ott az asztal mögött, mintha attól félne, hogy tetteleg akarom bántalmazni. Humora ismét egyszer lefegyverzett, de a keserűség azért mégis megmaradt a szívemben. Tehát ezért sétált és nyargalt ő mostanában délelőtt, délután?

Galgóczy nem értette a tréfát és attól tartott, hogy komolyan hajbakapunk. Fölkelt és készen, hogy megvédelmezze a házibékét, közibénk állt.

— Ne izéljetez mán no — szólt majdnem haragosan, — nem szeretem az ilyenfélét! Paczelly doktor már tegnap kijelentette, hogy a kedves betegünknek hál' Istennek már semmi baja sincsen s mindentől eltekintve, oly pompás az idő — megjegyzem, hogyha így tart, kétszer is fogunk aratni, — hogy ez legfőljebb csak jól tehet az embernek, mintsem hogy megtartana! És most csücsüljetez le, gyerekek és beszéljessünk okosan...

Engedelmeskedtünk a felszólításnak, helyet foglaltunk az asztal körül. Lily és Galgóczy óvatosságból elválasztva engemet Tamástól vagy megfordítva. Úgy látszott, hogy nem valami fesztelenül fog indulni a társalgás, de Lily átvágta a gordiusi csomót. Egyenesen azt hozta szóba, ami abban a pillanatban egyesegyedül nemcsak hogy engem érdekelt, de amiről Szentlőrinczy is érezte, hogy előtem most már okvetlenül tisztázandó.

— Nem tudom, elmondta-e magának a barátja ismeretségünk történetét? — kérdezte, hozzám fordulva a leány. — Ugyanis képesnek tartom arra, hogy mint afféle konkurrens, elhallgatta maga előtt az esetet, nehogy megörökítse valamelyik tárcájában, amikor ő esetleg bohózatot daljátékot is csinálhatna belőle!

— Persze, hogy elhallgatia — feleltem vállatvonva, — még azt se árulta el nekem, hogy egyáltalában ismeri magát!

— Igaz — mondta Tamás, — s ha kiállhatlan akarnék lenni — amint egyébként nem is tudnék, még ha akarnék is, úgy-e Lily? — én is azt mondhatnám, hogy csakis önmagamnak tartozom felelősséggel cselekedeteimért! De mivel nem lévén természetem, ismétlem, nem szeretek nyelveskedni: nem mondom. Különben is volt rá egészen meghatározott okom, hogy hallgassak.

— Képzem! — hagytam rá fölényesen, mert önkénytelenül is mrs. Summerfield jutott eszembe.

— Nem képzem — tiltakozott Tamás hevesen. — Bizonyára kitalálta a gondolatomat.

— Már megint veszekednek? — szólt most bele Lily, aztán ismét hozzám fordult. — Tehát hallgasson ide: mikor idejövetelem napján oly csúnyán itthagytott bennünket, állítólag azért, hogy a barátjával együtt operettet írjanak (őszintén szólva csodálkoztam, hogy mint irodalmár, ilyen munkára is vállalkozik) — —

— Remélem, ez a bók nem nekem szól — vágott közbe a javíthatatlan Tamás.

— Nem is, nyugodt lehet — felelte Lily, majd

folytatta: — Szóval, amikor ilthagyott bennünket, bevallom, kissé bántott a dolog, de azután úgy szóltam magamhoz: ne légy önző kutya, Lilykém, inkább örülj, hogy a két kontinens legnagyobb szerzője — —

— De kérem! — tiltakoztam szerényen, míg az az öntelt Tamás nem átalotta, hogy mélységesen ne hallgasson.

— Hogy a két kontinens két legnagyobb szerzője (hiába tiltakoznak, az én szememben azok) valami még nem létezett, valami korszakalkotót produkáljon — folytatta Lily, mintha csakugyan Tamás is elhárította volna magától ezt a reá nézve kétszeresen is túlzott magasztalást. — Igaz ugyan, hogy később másképpen informáltak hirtelen távozásának valódi okáról, de ez nem tartozik ide...

— Ellenkezőleg, nagyon is idetartozik — voltam kénytelen ismét belevágni a fiatal leány szavába, — hallom, hogy egész hihetetlen dolgokat regélt itt rólam valaki — —

Galgóczy megfogta a kezemet és bizalmasan pislogva, értésemre adta, hogy nem szeretné, ha ezt a kérdést feszegetném, majd Lilyt biztatta:

— Csak folytasd, szívem, folytasd!

— Folytatom is! Elég az hozzá, beletörődtem a sorsomba és abban reménykedtem, hogy talán mégsem tettem meg hiába az utat Fe'sőalmásról Börgözszentmihályra, s hogy talán mégis csak lesz alkalmam arra, hogy kibővítssem ismereteimet hazánk remekíróinak művei élete és története köréből. De van egy nagy hibám, azaz lehet több is, de én csak egyről tudok: nem bírok veszteg maradni.

Már másnap vitt, kergeteit valami ki a házból, a kertből a szabadba, amint egyébként otthon is. Ott sem múlik el nap, hogy be ne barangoljam a környéket, gyalog, hintón, lóháton, amint jön. Persze, úgy ismer mindenki, mint a rossz pénzt. Szeretem a változatosságot, sajnos, többnyire csak elméleti alapon, s így nem csoda, ha Börgözszenzmihály és vidéke, mint általam még ki nem aknázott terület valóságos kincsesbánya volt a szememben. Az Öreghegy, a Haramiaszikla, az erdő, mind csupa új szenzáció, gyönyörűség egy felsőalmási nagyvilági hölgy számára! És rögtön akad egy hűséges séta-partnerem is —

— Bobi — zavartam ismét Lily előadását.

— Igen. Honnan tudja?

— Mingyárt gondoltam. Ismerős vagyok a börgözszenzmihályi kutyákkal.

— Igazán? Hát akkor, ha ismeri Bobit, ismeri a jó és rossz tulajdonságait is, de azon sem fog csodálkozni, hogy neki köszönhetem az ismeretséget a híres „Liane“ szerzőjével.

Ismét kénytelen voltam közbeszólni.

— Pardon — mondtam, — már régebben tudja-e, hogy a „Liane“ híres valami, vagy pedig csak most hallott róla először?

— De milyen régen tudom ezt! — felelte Lily habozás nélkül. — Otthon megvan még a szöveges zongorakivonata is. A legvakmerőbb muzsika, amelyet valaha hallottam, de már azért is roppant érdekes, mert alig van nevezetesebb zeneszerző a világon, úgy a múltban, mint a jelenben, akinek

legalább egy-két gondolatára ne emlékeztetne egy-egy része „Liane“-nak, s ez olyan kellemes!

— És te ezt tűröd? — fordultam Tamáshoz.

— Miért ne tűrném? Elvagyok ragadtatva Lily ítéletétől. Látszik, hogy megért engem. Ha azt mondja, hogy „emlékeztet“, az még nem azt jelenti, hogy „azonos“. Büszke vagyok rá, hogy a „Liane“ úgyszólván az összes úgynevezett mesterekre emlékeztet, ez csak azt bizonyítja, hogy míg ők, szegények, csak egy-egy barázdában szántottak, addig az én operám felölel, átgyúr, tökéletesbít mindent, amit szürke elődeim valaha csak sejtettek!

Elképedtem ilyen nagyképűség hallatára, de már tiszta udvariasságból is kénytelen voltam lemondani a további nézetnyilvánításról, mert Lily folytatta:

— Ott tartottam, hogy Bobi egy eredeti állat és hogy neki köszönhetem a „Liane“ szerzőjével való ismeretségemet. A dolog úgy történt, hogy az Öreghegyről szemlélve a vidéket, mindig és mindig csak a Sittkey-kastélyon akadt meg a szemem, mint az ígéret földjén. Mikor már jó ideig nézegettem, így szóltam magamhoz: Ah mit, lemegyek és közelebbről megnézem ezt a bűvös helyet, amely engem megfosztott a kedvenc írómától, őt pedig attól, hogy kellemes társaságomban időzzék! Ezzel indultam is és Bobi, mintha helyeselné elhatározásomat, uccu neki, le a hegynek. De egyszerre vagy száz lépésnyi távolságban tőlem megáll, prüszköl, szörzetét, farkát égnek mereszti és úgy elkezd ugatni, annyi dühvel, olyan izgatottan, amint ebet ugatni még nem hallottam. El sem tudtam kép-

zelni, hogy mit lát s hogy mi izgatja ennyire, csak azt láttam, hogy az út szélén áll s hogy vadul beleugat a fűbe. Biztosra vettem, hogy nyulat vagy valami szegény madarat szorított saroknak és siettem a kutya közelébe. Mikor már majdnem odaértem, legnagyobb ámulatomra hatalmas, szögletes, félelmetes valami mozdul meg a magas fűben. — Jézus Máriám, csak nem medve vagy farkas? — gondoltam magamban, s annyira megijedtem, hogy egy lépést sem bírtam többé tenni, sem előre, sem hátra. De a következő pillanatban már teljesen kibontakozott előttem az a titokzatos valami és megpillantok egy férfit, aki egyik kezével revolvert irányít a tajtékzó kutyára, másik kezével pedig rám mutat és csillogó szemekkel előrdítja magát: — Hívja vissza azonnal ezt a veszett dögöt, mert lelövöm! — Így még soha senki sem szólt hozzám, de a pillanat nem volt alkalmas arra, hogy ingyen leckéi adjak az emberemnek az illetanból, mert féltettem a drága Bobi életét és mert hálát kellett adnom az Istennek, hogy ez az útonálló a kutyára és nem én rám fogta a fegyvert. Ennélfogva torkaszakadlian kiáltottam Bobi nevét és mivel ez nem használt, odaugrottam és megfogtam a nyakravalójánál, majd lapos tenyeremmel úgy elvertem, hogy még! Mikor ezt elvégeztem és Bobi a szégyentől megtörve, a szoknyám mögé bújt, kezemet fájditva, bosszúsan ránéztem a férfira. De ez ekkor már ismét zsebre tette volt a fegyvert és bocsánatkérőleg emelte meg a kalapját. S csak most láttam, hogy nem is útonálló, hanem olyan úrféle ember volt — —

— Mondja csak bátran, hogy úr — szólalt meg most Tamás öntelt mosolygással.

— Há! nem bánom: úr. A többi magától értetődik. Az útonálló úr bemutatkozott, említette, hogy már van szerencséje Bobit, „ezt a bestiát“ egy hasonló kalandja révén ismerni, én is elmondtam, hogy ki vagyok, természetesen szóbakerültek a „közös ismerősök“ — (ezek alatt a szavak alatt Lily megennivaló szempillantást vetett rám) s a vége az volt, hogy akadt lovagom, aki elkísért hazáig.

— Amint látom, össze is barátkoztak azóta — tettem hozzá és fürkészőleg néztem a leány szemébe.

— Nagyon — felelte Tamás Lily helyett, aki habozott a válasszal. — Nagyszerűen értjük egymást, talán éppen azért, mert Lily minden szavában, tettében, felfogásában tökéletes hasonmása az „american girl“-nek. Bámulatos.

— Akkor csak gratulálhatok az amerikai lányoknak — mondtam és búcsúzni akartam, mert úgy véltem, hogy itt már aligha van keresnivalóm.

De ebben a pillanatban szerencsémre belépett a háziasszony, ami eszembe juttatta azt, amiről megfeledkeztem, t. i. a tiszteletemre rendezett ozsonnát, s rövidesen rá, az ebédlőben csakugyan letelepedtünk egy oly hatalmasan megrakott asztal körül, mint amilyenre még akkor se fogok emlékezni, ha azokhoz a legöregebb emberekhez fogok tartozni, akik történetesen hasonló dolgokra emlékezni sohasem szoktak. De ettől egészen eltekintve, nem is érzem a szükségét annak, hogy ezt

az ozsonnát különös gonddal véessem az emlékezetembe, mert sokkal jobb, ha egészen elfelejtem mindazokkal az impressziókkal együtt, amelyekért a Sittkey-féle kastélyból külön átgyalogolni lábba-dozónak valóban kár volt.

Galgóczyné mellett ültem, ami azt jelenti, hogy csak úgy tömte belém a kávéét és a pogácsát, a tejszínhabot és a kalácsot. A másik szomszédnőm Lily volt ugyan és ömellette nem is Tamás, hanem Andor bátyám ült, de ahányszor szólni akartam hozzá, Galgóczyné belevágott a szavamba s ezer mindenfélét kérdezett, úgyhogy majd megpukkadtam, amikor láttam, hogy s mint mulat ezen Tamás.

Nem szoktam az embereknek rosszat kívánni, talán azért sem, mert nem hittem, hogy ez használ valamit. De Galgóczyné annyit beszélt belém, annyira agyonfaggatott haszontalan kérdéseivel, amikor én meg Lilyvel akartam legalább néhány szót váltani, hogy az említett jó szokásomtól eltérőleg bosszúságomban így szóltam magamhoz: bárcsak belefulladás a kalácsodba! És alighogy átcikázott ez a gonosz gondolat az agyamon, mi történik, szent Isten? Galgóczyné elhallgat, hátradőlt, arca eltorzul, vörös lesz meg kék, kezével hadonáz, levegő után kapkod, úgyhogy azt hittem, hogy legott vége. Úgy megijedtem ettől a látványtól, de a saját magam gonoszságától is, hogy meg sem bírtam mozdulni. És mialatt a többiek is sápadtan lesték, hogy itt mi fog történni, Tamás felugrott és teljes erővel kezdte Galgóczynét háthaütögetni. Galgóczyné köhögött egyet, kettőt, meg még egyet, azután a tányérja fölé hajolt és — uram bocsá —

eperajkú szájacskája életet adott egy egészséges pogácsának, amely szegényke a háziasszony egyik szóáradata közben összeveszván a nyelvecskével, cigányutacskára szaladt és most a tányéron mosolyogva, osztozott az általános örömben.

Ezt az alkalmat fel kellett használnom, mindenáron. Ha már egyszer meghallgatott valamelyes jóindulatú házidémon és kérésemre elhallgattatta Galgóczynét, hát nem életrevaló, semmiember vagyok, ha meg nem hallgattatom magam Lilyvel. És mialatt a többiek Galgóczynével voltak elfoglalva, odasúgtam a leánynak:

— Lily édes, maga nem is tudja, hogy mennyire vágyódtam magáért, s ha most bele nem haltam a betegségembe, hát ezt csak azért tettem, hogy magát még egyszer viszontlássam ebben az életben. Én nem ismertem magát, maga engem igen, ismeri és amint mondta, szereti is a könyveimet. Már pedig, ha a könyveimet szereti, nem szerethetne-e engem is, ha tudná, hogy én is szeretem magát, mondja?

Nem hinném, hogy rövidebben, szabatosabban lehessen ilyen dolgot elmondani különösen akkor, ha az ember mellett valaki fuldoklik. Boldog és büszke voltam, hogy kiadtam magamból, ami nyomta a lelkemet. Szívszorongva lestem szavaim hátását. Lily mosolygott, mikor elkezdtem beszélni, s ez a mosoly megmerevedett az arcán, amikor folytattam. És amikor befejeztem, lángvörös volt és lesütötte a szemét.

— Jaj Istenem, de borzasztó — rebegte hal-

kan és apró kis csomóra gyúrte össze zsebkendőjét a kezében.

— Mi az a borzasztó — kérdeztem remegve.

— Semmi — —

— Könyörgöm Lily, feleljen!

— Most lehetetlen — — annyira meglep, amti mond — és aztán — —

— És aztán?

— Nem mondhatom meg — — most nem —

— Mikor hát?

— Nem tudom —

— Jöjjenek el holnap?

— Jó...

Galgócyné, aki időközben magához tért, pohár vízért kiáltott. De nem volt víz az asztalon — az ördög vigye ezeket a feledékeny cselédeket — mire Lily felugrott és kirohant. De én most már nem bántam. Sokkal könnyebben éreztem magamat, sőt visszanyertem az önbizalmamat is. Mert úgy láttam, hogy még nem vészelt el Lengyelország. És amikor Lily ismét bejött kancsó vízzel a kezében, ittasan kerestem a tekintetét, ő pedig zavartan bár, de kedvesen viszonzta.

Nemsokára rá Tamás, miután életmentő gyanánt ünnepelték, amit élénk meglelégedettséggel fogadott, figyelmeztetett, hogy jó lesz indulni, ha nem akarjuk lekésni a dinert a kastélyban. Nem ellenkeztem. Búcsúztunk és indultunk. Bobi pillanatig azon töprengett, ne kíséren-e el bennünket, de miután egy ideig körülszaglászta Tamás nadrágját, mintha meggondolta volna a dolgot, behúzta a farkát és elsompolygott.

X.

Jó ideig ballagtunk egymás mellett, Szentlőrinc és én, anélkül, hogy csak egy szót is szóljunk volna. És minél jobban eltávolodtunk a Galgóczy-kúriától, minél tovább tartott a hallgatás, annál inkább világos lett mindkettőnk előtt, hogy van köztünk kérdés, amelyet okvetlenül tisztáznunk kell és pedig még mielőtt visszaérünk a kastélyba. És furcsa: mint hajdanában az intézetben, ha haragban voltunk egymással, most is mintha túl akárnánk tenni egymáson keményfejűség dolgában — egyikünk sem akart kezdeni.

Már az Öreghegy aljában baktattunk, amikor ugyanabban a percben megakadt mindkettőnk szeme egy, az országút szélén fekvő ragyogó valami. Mintegy parancsszóra megálltunk s egyszerre lehajoltunk, hogy közelebről vegyük szemügyre a csillogó tárgyat; női övcsat volt gyöngyházból, s rögtön eszembe jutott, hogy azt csak a közelmúltban láttam valakin.

— Be ismerős ez — szóltam önkéntelenül.

— Elhiszem — hagyta rá Tamás, fölvette a tárgyat a földről és a legnagyobb nyugalommal zsebrelettte.

— Nem magyaráznád meg legalább — — ?

— Vagy úgy? Azt gondoltam, tudod, hogy kié. Ez Lily övcsatja, tegnap vesztette el lovaglás közben, bizonyára amikor átugrattuk az útszéli árkot. Már mindenütt kereste, képzelem boldog lesz, hogy megtaláltam.

— Bocsánat: megtaláltuk.

— Megtaláltam.

— Megtaláltuk!

— Nem bánom, legyen igazad: megtaláltuk. Azért mégis csak én fogom neki átadni s ez a lényeg.

Ezzel Szentlőrinczy tovább indult, én pedig követtem.

— Nem tudom, hogy milyen jutalomban részesül a becsületes megtaláló — szóltam, nehezen leplezve felháborodásomat, néhány lépés után, — de konstatálni kívánom, hogy összes igényeimet fenntartom.

— Azokat fenntarthatod, ha kedved tartja — felelte Tamás, — de vannak dolgok, amelyeket nem lehet megfelezni.

— Ugyan? Mit például?

— Például egy csókot.

Elfutott a méreg ekkora vakmerőség hallatára.

— Nem szégyelled magad meglett férfi, gentleman létedre ilyen könnyelműen és tiszteletlenül beszélni egy úrileánnyról? — kiáltottam. — Csak nem akarod velem elhíttetni, hogy Lily *mir nichts dir nichts* csókkal fog megjutalmazni egy ilyen rongy csatért?

Tamás hangosan elnevelte magát, azután békítőleg belém kapaszkodott. Úgy éreztem magam ugyan, mint a macska, ha hátrafelé fésülik, de türtem, mert kíváncsi voltam ennek a minden tiszteességből kivetkőzött, galád fickónak a védekezésére.

— Nagyon tévedsz, pajtás — szólt Tamás, — de nagyon ám! Mindenekelőtt nem úgy áll a dolog, hogy *mir nichts, dir nichts*, hanem legföljebb csak úgy, hogy *Dir nichts*, és ha meg megkaptam azt a csókot Lilytől, amint meg fogom kapni, az semmi esetre sem fogja érinteni a jó hírnevét. Enack a

magyarázata lehet reád nézve meglepő, de mégis fölötte egyszerű: Lily tudniillik a menyasszonyom.

— Tessék?

Kisujjammal megremegtettem a fülemet, mert biztosra vettem, hogy rosszul hallottam. Ez meghülések után ugyanis elő szokott fordulni.

— Igen, a menyasszonyom — folytatta Szentlőrinczy, — ma délután óta. Az eljegyzést ugyan csak a napokban, Felsőalmáson fogjuk megtartani, mert előbb még be fognak mutatni Lelleynének, a mamának. De te olyan régi jó barátom vagy, hogy már most beavatlak a titkunkba. Biztosra veszem, hogy Lily ezért nem fog rám megharagudni, mert nagyon rokonszenvez veled — —

— Milyen kedves, igazán!

— Úgyebár? Igen, sőt nagyon rokonszenves vagy neki! Persze, amíg nem publikáljuk a dolgot, föltétlenül számítok a diszkrécióra, értesz engem, úgyebár?

— De mennyire értelek, azonban — — engedd meg, hogy pillanatra leüljek, kissé elfáradtam, úgy látszik még nem szoktam meg a járást — —

— Látod? Mingyárt mondtam, hogy kár volt így sietni a kimenéssel!

Leültem az út szélére és cigarettára gyújtottam. Szentlőrinczy mellém telepedett és végignyújtózkodott a fűben, mint egy kékjenc.

— Nem is hiszed, barátom, hogy milyen boldog vagyok! — mondta és nagyot sóhajtott. — Életemnek a legszebb napja ez! Magam sem tudom, hogy mindez hogyan történt... valami titkos, ellenállhatatlan erő vitt, kergetett engem a boldogság felé! Szinte magam is csodálkozom, hogy képes vagyok egy ilyen tiszta, ártatlan, minden komplikációtól ment és mégis nagy érzéssel Én, aki — hisz

neked bevallhatom — mindig csak kalandokra vadásztam, s alighogy elértem a célomat, rá sem tudtam nézni többé arra a nőre, akit el nem érni számomra egyértelmű lett volna a halállal: most örökre lekötöttem magamat. Ha azelőtt elképzeltem, hogy meg kellene nősnöm, hogy oda kellene dobnom az életemet egy nőnek, akit nem is ismerék, hideg futott végig a hátamon még a gondolatától is. És Lilyt megláttam és az első perctől kezdve tisztán állt előttem az elhatározásom, tudtam, hogy mit fogok cselekedni. Nem furcsa ez?

Nem feleltem. Nem is igen hallottam, hogy Tamás mit mondott. Annyira el voltam foglalva a saját gondolataimmal. Önkéntelenül összehasonlítottam magamat a barátommal s akármilyen tárgyilagosan is igyekeztem nézni a dolgokat, nem tudtam más eredményre jutni, mint arra, hogy Szent-
Iőrinczynek legfeljebb csak szerencséje, nekem pedig kizárólag pechem volt. Mert annyi bizonyos: ha beváltom ígéretemet, s teszem, már másnap meglátogatom Galgóczyékat, akkor ma én vagyok Lily vőlegénye és nem ez a nagyszájú Tamás. De nem, nekem éjnek idején mrs. Summerfield ablakai előtt leskelődnöm, kőpadon flirtölnöm, helyben autóznom kellett! Igenis kellett. Bizonyára kellett. Azért, mert ez így volt megírva valahol egy nagy könyvben, amelynek névtelen nagy írója, egyúttal a kiadója is... És nekem annyi pechem van a kiadókkal!

— Úgy veszem észre, hogy nem is igen örülsz a jó hírnek — szólalt meg ismét Tamás, — látod, ez nem szép tőled!

Csodálkozva néztem rá. Hát csakugyan olyan naív volt-e ez a híres zeneszerző nagy önzésében, hogy komolyan azt hihette, hogy én ennek a hír-

nek örülheinek? Hát fel lehetett-e tenni egyáltalában, hogy nem vette észre érdeklődésemet Lily iránt, idegességemet azalatt, hogy uzsonnáztunk, rossz kedvemet afelett, hogy váratlanul ott találtam Galgóczyéknál?

— Nem tudom, milyen címen örülhetnék anynyira ennek az egész dolognak — feleltem. — Bizalmad megüsztelő ugyan, de nem volnék őszinte, ha azt állítanám, hogy minden fenntartás nélkül osztozom vélt boldogságodban...

— Miért mondd, hogy: vélt?

— Mert félek, hogy az a szegény kislány, akit, amint mondd, meghódítottál, csakis úgy fog járni, mint a többi előde — Lianének. Azaz annak a Lianének, aki életedben mindezideig még nem jelent meg, s akivel fogadni mernék, nem is fogsz találkozni.

— Isten őrizz, hogy vele találkozzam — mondta Szentlőrinczy élénk nyíltsággal. — Ki beszél most Lianéről? Amikor megírtam a nagy operámat, az a szándék vezetett, hogy magam helyett egy képzelt alakkal éltessem át mindazt, ami bizonyára osztályrészemül jutott volna, ha úgy folytatom, amint kezdtem. A marquis alakja intő példa arra, hogy hová juthat az ember, ha elhatalmasodnak rajta az érzelmei. Filozófusnak kell lenni, ez az egész. Az operám egy bölcs zenéje, Liane szövege pedig satíra a libertinizmusra, semmi egyéb. Ezzel szemben Lily megtestesülése mindennek, ami tiszta, ami szent. Kár volt őt egy lélekzetben említeni azokkal a nőkkel, akiket előtte szerephez juttattam az életemben. Mondom: kár volt, de megbocsátok neked, mert van érzékem az emberi gyarlóságok iránt és ha nem örülsz minden fenntartás nélkül annak, hogy tanuja lehettél a legnagyobb lelki evo-

luciók egyikének, amelyeken én, a jó barátod, eddig átestem, csak sajnálhatlak. Mert akkor vagy féltékeny vagy, vagy irigy. Féltékeny nem lehetsz, marad tehát az irigység. Szégyelném magam a helyedben.

— És vajjon miért nem lehetek féltékeny, ha szabad kérdezniem?

— Mert ahhoz semmi jogod. Ha az ember szerelmes egy nőbe, akkor nem lehet ugyanabban a pillanatban féltékeny egy másik nő miatt. Ez fölötte perverz, erkölcsi lehetetlenség.

— Mrs. Summerfieldre célszol?

— Arra. Szép, hogy eltaláltad.

— Érthetetlen előttem, hogy honnan veszed ezt az ideát, már a multkor —

— Ugyan kérlek, ne tessed magad! Nagyon jól tudod, hogy attól a perctől fogva, hogy megjelentél a látóhatáron, Mrs. Summerfield úgyszólván első tekintetre belédszeretett, s azóta minden gondolata csak a tied. Én ugyan nem értem a dolgot, mert — már megbocsátasz — ha nő volnék, nem volnál az én tippem, de ez nem fontos. Tény továbbá, hogy Mrs. Summerfield neked is rögtön megtetszett, s hogy te dacára annak, hogy azt hitted, hogy én udvarolok neki, ezzel mitsem törődve, úgy estél neki ennek a szegény asszonynak, hogy aztán már egészen elvesztette a fejét. Szerencsémre tévedtél az én érzelmeimet illetőleg és el fogod ismerni, hogy nem gördítettem akadályokat az utatokba, sőt őszintén örültem dolgaitok fejlődésének. Ennélfogva elvárhatom tőled is, hogyha már nem tudsz örülni az én boldogságomnak, legalább ne irigykedj!

— Egészen téves nyomon jársz, barátom — tiltakoztam annál is inkább hevesen, mert attól kezdtem tartani, hogy Tamásnak talán bizony mégis csak igaza lehetne. — Nem tudom, hogy milyen benyomást tettem mrs. Summerfieldre, s bár eddigi tapasztalataim alapján veled merő ellentétben csöppet sem csodálkoznék azon, ha úgy mint ezer más esetben véleltenül mrs. Summerfieldnek is „tippje“ volnék, mégis azt hiszem, hogy az ő részéről sincsen komolyabb háttére a dolognak. Azt az egyet azonban határozottan tagadom, hogy szerelmes volnék az asszonyba. Szép, kedves, bájos nő, elismerem, jó barátságban vagyok vele, de nem vagyok bele szerelmes.

— Akkor magad sem tudod, hogy az vagy. És aztán: nem te fejtegetted éppen mrs. Summerfield előtt, hogy nem hiszel a nő és férfi közti barátságban?

— Ezt is elmondta neked?

— Ezt is. És ez fényesen bizonyítja, hogy milyen hazug a teóriád! Igenis, van barátság férfi és nő között. Én például igen jó barátságban vagyok mrs. Summerfielddel, anélkül, hogy még ennyi is volna köztünk! Mindent elmondunk egymásnak.

— Mindent?

— Mindent.

— Akkor természetesen még ma este be fogod jelenteni mrs. Summerfieldnek, hogy jegyet váltottál Lelley Lilyvel — —

— Biztosra veszem, hogy már kíváncsian várja a mai kirándulásom eredményét.

— Szóval, már azt is tudta, hogy ma délután kéred meg Lily kezét?

— Persze hogy tudta. Csak semmiféle titkolózás. Szeretek nyílt kártyával játszani! Most pedig szedelőzködünk össze, mert különben csakugyan kikapunk...

Tamás felkapaszkodott, én is így tettem, aztán indultunk tovább. Úgy éreztem magam, mintha narkózisban járnék. Olyan hihetetlennek tűnt nekem minden, amin átestem, hogy azon gondolkoztam, nincs-e még most is magas lázam és nem fekszem-e csak súlyos betegen a Sittkey-kastélyban? De nem így volt. Hanem úgy, hogy megverten tértem vissza egy csatából, amelyet meg sem vívtam. Úgyhogy akkor, amikor Lilyvel álmodtam, más élte vele a valódi életet. Úgyhogy amikor elhatároztam, hogy szakítva agglegény multammal, boldog otthont alapítok magamnak — az, akit kiszemeltem magamnak életem párjául, már másé volt. Most már értettem, hogy miért merevedett meg a mosoly Lily arcán, amikor nénje fuldoklása közben szerelmet vallottam neki! De megértettem azt is, hogy miért nem felelt azonnal a kérdésekre és hogy miért kapott jóformán azon, hogy csak másnap jövök a válaszért. Persze! Időt akart nyerni és boldog volt, hogy nem erőltettem a dolgot...

Ilyen körülmények között természetesen semmi értelme sem volt annak, hogy megismételjem látogatásomat a Galgóczy-kúriában. Talán azért, hogy mulassanak rajtam, vagy hogy sajnáljanak?

— El, el innen! — gondoltam magamban és úgy elkezdtem rohanni, hogy még Tamásnak is sok volt. Karonfogott.

— Ne szaladj, te bolond — mondta szokott modorában. — Most már amúgy is mindegy, s e

a néhány perc nem számít. Más volna, ha csak magam késnék, de így? Veled szemben mrs. Summerfield nagyon elnéző ...

Megálltam.

— Ez már mégis csak sok. Mondd meg végre-
valahára, mit akarsz tulajdonképpen velem és mrs. Summerfielddel? — kérdeztem ziháló hangon. El-
voltam tökélve, hogy egyetlenegy lépést se teszek
többé, míg nem látok világosan ebben a zavaros
ügyben. — A diszkréció szép dolog és elvégre még
azt is meg tudom érteni, hogy a mai események
után legszívesebben egészen eltörölnéd összes eddigi
kalandjaidat, flirtjeidet, zülléseidet életedből! De
engemet nem fogsz becsapni! Inkább valld be nyíl-
tan, férfiasan, hogy igenis, szerelmes voltál az asz-
szonyba, de aztán kiábrándulál belőle vagy tudom
is én, megúntad, másba szerettél, én pedig éppen
kapóra jöttem, s most az én nyakamba szeretnéd
sózni!

Szentlőrinczy elnevette magát.

— Szamár — mondta szeretetreméltóan és
erőszakosan betuszkolt a parkba, amelynek kapu-
jához ériünk. — Saját magad ura vagy s nekem se
jogom, sem kedvem, hogy mások ügyeibe avatkoz-
zam. Volt idő, nem tagadom, amikor mondjuk kicsit
udvaroltam mrs. Summerfieldnek, de ezt is csak
inkább azért tettem, hogy bosszantsam az öreget,
illetve, hogy védelmére keljek a szerencsétlen asz-
szonynak tolakodó apósával szemben. Ő ezt talán
hálásan is fogadta, de sohasem látott bennem mást,
mint éppen csak Cicisbeót, azt a bizonyos Szent
György-lovagot, aki a sárkány ellen megohtalmazza.
Amióta te vállaltad ezt a szerepet — —

— Bocsánat: soha semmiféle ilyen szerepet nem vállaltam!

Tamás elengedte a karomat és megvető pillantást vetett rám.

— Ha ez igaz, akkor könnyelmű játékot űztél ezzel a nővel — szól szigorúan. — El sem tudom képzelni, hogy mi lesz akkor, ha rájön, hogy bened tévedett. Ez egy kész tragédia, barátom!

Tamás tovább ment, én követtem.

— Tragédia? — kérdeztem meghökkenve.

— Tragédia bizony. Ó, te nem ismered ezt az asszonyt! Kezdek kételkedni, hogy egyáltalában ismered-e az asszonyokat!

— Ne kételkedj és folytasd.

— Jól van, tehát ismered őket, nem bánom. De Mrs. Summerfieldet nem ismered, azt már látom. Hát tudod-e, hogy mit jelent, ha egy olyan csinos, temperamentumos, kedves asszony, mint ő, aki öt év óta siratja az urát, négy év óta ellenáll az ostromlók hadának, három év óta felhalmozza a szívében a minden élni vágyó teremlésben összegyülemelő energiákat — egyszerre csak azon veszi észre magát, hogy íme: megtaláltam azt, aki az összes bánatokért kárpótolni fog? Te pedig most, azután, hogy elhitted vele, hogy érdeklődsz iránta, hogy megkívánod a társaságát és a vele való egyedüllétet és ami több, hogy szereted — egyszerű kézlegyintéssel ismét le akarod inteni, mondván, hogy: pardon, tévedtem? Barátom, ezt a felelősséget én nem merném magamra vállalni, én nem. Igaz, nekem is volt sok mindenféle szerelmi afférem, de azt az egyet állíthatom: az én lelkiismeretemet nem nyomja emberélet...

— Tamás! Gondold meg, hogy mi beszélsz!

— De igen: emberélel! No hiszen, majd meglátod...

A kastélyhoz értünk és Szentlőrinczy, hármát lépve egyszerre, felrohant a lépcsőn, otthagytott a faképnél. Kimerülten követtem, s mialatt csak lassan felkapaszkodtam a garádicson, zsebkendőmmel törülgettem verejtékes homlokomat és azt kérdeztem magamtól, hogy vajjon igazán igaz-e minden, amit Tamás az imént a fejemhez vágott?

Hallottam egyszer egy zsidó anekdótát, amelynek az a pointe-je, hogy valaki egy teljesen lehetetlen históriából, amelyet feltalál a hallgatóságnak, semmiképp se tudván kikeveredni, azzal fejezi be azt, hogy: — és mit tesz Isten? Az egész dolog nem igaz. — Ez jutott eszembe abban a pillanatban s én lettem volna a legboldogabb ember a földkerekségén, ha én is azt mondhatnám volna: az egész dolog nem igaz. Semmi sem igaz, soha el nem hagytam kellemes és nyugodt pesti otthonomat, amelyben én voltam a magam ura, soha el nem küldtek unatkozó kúrára, soha életemben még hírét sem hallottam Lelley Lilynek, Sittikey-kastély pedig nincs, de még kevésbé laknak benne hóbortos angolok...

Természetesen utolsónak érkeztem a szalónba, ahol ebéd előtt gyülekezni szoktak a háziak, s mialatt Mrs. Summerfield látszólag közönyös olgokról csevegett Szentlőrinczyvel, az öreg ánglius nagy léptekkel járt-kelt a szobában. Látszott rajta, hogy türelmetlenkedik. Mikor megpillantott, kiderültek a vonásai.

— Képzeld csak, mit fődöztem fel a könyvtárban! — szólt fontos ábrázattal. — Megtaláltam lord Pimbok nagybátyámnak, a híres pomológus-

nak egy könyvét, amelyről tudtam ugyan, hogy létezik, de amelyet eddig hiába igyekeztem beszerezni. A címe: „Az alma ellenségei“ és pompás útmutatás e nemes gyümölcsfajra nézve veszedelmes rovarok elleni védekezésre. Vagy hatvan évvel ezelőtt íródott és csak igen kevés példányban adatta ki a nagybátyám, inkább csak barátai számára. Magyarországra kellett jönnöm, hogy megtaláljam azt, amit oly régen kerestem. Mit szól hozzá?

Melegen gratulálok — feleltem.

— Köszönöm — mondta majdnem meghatottan Summerfield. — Boldog vagyok, hogy kijelenthetem, hogy korszakalkotó munkáról van szó s most, hogy fölfedeztem, úgy érzem, mintha némileg nekem is volna benne részem. Mit gondol: átengedné-e nekem, természetesen jó ár ellenében, Sittkey gróf ezt a könyvet, ha erre megkérem?

— Az ő helyében ajándékba adnám önnek, semmi kétség — mondtam. — Azt hiszem egyébként, hogy Sittkey gróf nem is igen tud róla, hogy egy ilyen műve is van a könyvtárában, szó nélkül el is vihetné...

Ez a válasz láthatólag lecsillapította Summerfieldet, anélkül azonban, hogy egyúttal meggátolta volna abban, hogy ebéd alatt előadást ne tartson pomológus rokonáról és a szakmába vágó irodalom terén még különben is kifejtett működéséről. Mivel pedig bennem látta a legalkalmasabb médiumot, engem nyomorított meg tömérdek nappali és éjjeli pille ismertetésével, szaporán belekeverve az e téren szerzett saját tapasztalatait, amelyek annál kevésbé sem érdekeltek, mivel az alma az egyetlen

gyümölcs, amely iránt sohasem voltam képes lelkesedni.

Tamás és mrs. Summerfield, mintegy kapva az alkalmon, ezalatt feltűnően sokat suttogtak és bár csak itt-ott sikerült egy-egy szavukat elkapnom, mégis megesküdtem volna, hogy a barátom csakugyan szívbeli ügyeiről számol be. Az asszony pedig nyugodtan, majdnem közönnel hallgatta s csak néha-néha vetett felém egy szempillantást, amelynek jelentőségével nem voltam tisztában: azért nézett-e csak rám, hogy megtudja, figyelem-e őket, avagy pedig kérdés akart-e lenni, félénk és mégis reménykedő kérdés olyasmi iránt, amire érhető lelkiállapotomban felelni egyáltalában nem voltam hajlandó.

Pedig amint úgy elnéztem mrs. Summerfieldet, rendkívül egyszerű s mégis csodálatosan ízléses esti ruhájában, amelyben ismét olyan volt, mint az angol regényeknek az a bizonyos szépe, akinek létezésében csak addig hiszünk, amíg le nem tesszük a könyvet, azután pedig azzal térünk fölötte napirendre, hogy hisz ő is éppúgy, mint a többnyire fölötte romantikus és valószínűtlen mese, csak az író képzelőtehetségének rövid életű születménye: csodálkozva kérdeztem magamtól, hogy vajjon miért nem volt képes ez a nő belőlem mélyebb érzelmeket is kiváltani, s hogy vajjon miként volt lehetséges az, hogy az ő közelében és róla jóformán egészen megfélelkezve, más iránt tudtam lelkesedni akkor, amikor tagadhatatlanul nem viseltetett közönnel irántam s amikor talán csak az ügyetlenségemen, az általam alkalmazott módszer formanélküliségén múlt, hogy közelebb ne jusson egymáshoz a lelkünk is. Hát csakugyan ne lett volna gyönyörű bábnál egyéb ez az asszony,

nem egyéb játéknál, amelyhez fajbélije talán igen, én azonban nem tudtam hozzányúlni anélkül, hogy rögtön össze ne gyűrődjék rajta az a leheletszerű burok, amelyet én ugyancsak külsőleg észleltem, amely azonban talán mégis a lelkiületéhez is tartozott? Tehát mégis lett volna lelke is? Hátha igazat mondott Szentlőrinczy, hátha csakugyan belém vetette ebben a pillanatban egész bizalmát ez a különös asszony, hátha valóban én volnék az a szerencsés vagy szerencsétlen férfiú, akinek minden nő életében okvetlenül eljönnie kell?

Valóban furesza nyomást éreztem ennél a gondolatnál az agyamban, talán azért, mert még mindig Szentlőrinczy tragikus ízü szavainak hatása alatt állottam, de talán azért is, mert hiányzott a lelkielőérő ahhoz, hogy a Lily körül szövött meseképet azzal az eréllyel tépjem ki a szívből, amely az én esetemben egyesegyedül a körülményeknek megfelelt.

Ebéd után csoda történt: Szentlőrinczy Tamás, mielőtt visszatértünk a szalónba, minden bevezetés nélkül a zongorához ült és akkorát vágott a billentyűk közé, hogy azt gondoltam, vége a hangszernek. Mellelte pedig úgy megrázta a fejét, hogy látni véltem azoknak az összes zeneszerzőknek a sörényét, akiket Liane nemzője valaha meglopott. De azután nyomban valami egész különös pianiszsimóba esett, amely olyan volt, mint amikor az ember véletlenül hangyabolyba fekszik s a hangyák elkezdenek az arcán össze-vissza szaladgálni. Határozottan a Walkür tűzvarázsára is emlékeztetett engem, amit játszott, de lehet, hogy csak Lily fülén keresztül hallottam így. Azonban már a következő pillanatban Debussy néhány embrionálisan

aprító futama csiklandozta a dobhártyámat, míg Tamás balja gyönyörűen kiverte az Aida fejedelmi indulóit.

Summerfield ezek hallatára, alighogy meggyújtotta a pipáját, menekülésszerűen a szomszédos könyvtárszobába vonult, én pedig csodálkozó tekintetet vettem Mrs. Summerfieldre, aki az első hangra karosszékbe omlott és átszellemülten bámult maga elé.

Hozzá léptem.

— Mi ez? — kérdeztem halkán.

— „Liane“ nyitánya, nem ismeri? — felelte az asszony majdnem szemrehányóan, miközben kissé indulatosan keresztül vetette a lábát, amitől — tekintve kis selyemszoknyácskájának minden eddig rajta látott hasonló ruhadarabnál is eszményibb rövidségét — Galgóczyne bizonyára megfulladt volna pogácsa nélkül is, ha véletlenül ott van a szobában. De pillanatra még nekem is elállt a lélekzetem. Mellé telepedtem és látszólag szintén belemélyedve a zenei élvezetbe, bámulattal adóztam annak a kis térdkalácsnak, amelynek oly fájdalmas percet köszönhettem. A térdkalács, azt hiszem, ezt érezte is, oly helyesen kandikált rám a kurta szoknya szegélye alul.

Mrs. Summerfield félig behúnyta a szemét és úgy nézett maga elé. Tekintetét ugyan egyenesen rám szegezte, de mégis az volt a benyomásom, hogy engemet nem is lát. Annyira élvezte a zenét...

— Mégis csak Tommyba szerelmes! — gondoltam magamban és szidtam Szenlőrinczyt, hogy minek is kellett ennek az embernek másfelé kivetni a hálóját, amikor a sült galamb éppen hogy

csak bele nem röpült a szájába! Ott ült a zongora előtt és ismét úgy verte a billentyűket, mint egy örült olasz maestro. Liszt rapszodiájának egy kegyeletet sértő vegyülete volt egy agyoncsépelet s az összes kávéházbeli zenekarok által már régen levetett twostep-pel, amit játszott — gyönyörű dolog, mondhatom.

Mrs. Summerfield előrehajolt és tágranyílt szemekkel bámult a cigarettám kékes füstjébe. Egyszerre csak észrevettem, hogy a szeme könnyes. Önkéntelenül keskeny fehér keze után nyúltam és azt gyöngén megszorítottam. Őszintén sajnáltam.

— Szegény, kicsi asszony — mondtam halkán.

Mrs. Summerfield feltekintett.

— Miért mondja ezt? — kérdezte, erőltetett büszkeséggel felém fordítva a fejét.

— Szenved, látom.

— Téved. Azért gondolja, mert könnyezek? A zene mindig meghat...

— Különösen akkor, ha Lianet maga a szerző adja elő, úgy-e?...

— Kétségkívül. Mr. Laurence nagyon szépen zongorázik, szeretem a játékát.

— Mr. Laurence? Tommy akarja mondani...

— Nem, azt akarom mondani, hogy mr. Laurence.

— Értem.

— Nem érti, érti? — tiltakozott az asszony hirtelenül megélénkülve. — Ön egyáltalában nem ért meg semmit sem. De semmit!

— Ugyan!

— Semmit! Fölfoghatatlan elöttem, hogy mi-
ből meríti írói benyomásait! Nem dicsekvésből
mondom, csak le akarom szegezni, hogy sokan,
igen sokan próbáltak már a lelkemben olvasni, de
olyan rosszul, mint ön, még senki sem olvasott
bennem, az egyszer bizonyos!

Akaratom ellenére is gúnyosan elmosolyod-
tam. . .

— Ennek a magyarázata roppant egyszerű —
feleltem, — az ön lelke, asszonyom, angol könyv,
én viszont csak nagyon rosszul értek angolul. Ezt
eddig nem is tudtam, mindig azt képzeltem, hogy
a tudományom többet ér. De most bizonyos va-
gyok benne, hogy ami az angolt illeti, analfabéta
vagyok.

— Attól tartok, hogy igaza van. Pedig kár, —
némi jóakarattal sokat tanulhatott volna tőlem. . .

— Elhiszem, de úgy látszik, kimondott anti-
talentum vagyok.

— Az is.

Az asszony elfordította a fejét és látszólag is-
mét egészen elmerült Tamás játékában. Én pedig
föllélegeztem.

— Hisz nincs is itt semmi baj — gondoltam
magamban, — Tamás vagy rosszul ítélte meg a
helyzetet, vagy csak rám akart ijeszteni a csirke-
fogó, hogy elterelje a figyelmemet Lilyről. Ez az
asszony legrosszabb eszéiben csak velem is akart
egy kicsit inceselkedni, mint bizonyára minden
férfival, aki a közelébe került, de flört alatt, úgy
látszik, mégis csak egészen más valamit értett,

mint jó magam. Onnét volt aztán, hogy ahányszor lapozgatni kezdtem a könyvében, rögtön kiszült, hogy nem értek angolul. Sőt, nemcsak hogy kék foltot szereztem a szememnek az olvasással, hanem még Isten csodájának is mondható, hogy bele nem pusztultam egy halálos meghülésbe. Az a bizonyos szamaritánus csók végül, amelyért pillanatnyi fölhevülésemben és lázas állapotomban meggondolatlanul könyörögtem, teljesen megpecsételte flörtünk sorsát. Nem, nem volt itt semmi baj s az a könnyecsepp mrs. Summerfield szemében, amely az ímént arra vitt, hogy megszánjam, kizárólag érthető önzésből fakadt azért, mert tudta, hogy el fogja veszíteni Szentlőrinczyt. Ha csakis mint udvarlót, mint hűséges Cicisbeót.

Erről eszembe jutott, hogy mrs. Summerfieldnek erre az utóbbi tisztségre talán egyáltalában már szüksége se volt. A „sárkány“, amióta fölgyógyultam, mintha kevésbé szerelmes tekintetekkel cirógatná a menyét, most pedig a könyvtári kutatásai annyira elfoglalták, hogy éppenséggel nem is törődött vele. Hát ha megjött az esze az öregnek is?

Ilyen körülmények között tulajdonképpen mi sem állta az útját annak, hogy magam is fölszedjem a sátorfámat s hogy mint aki a dolgát — rosszul végezte, visszatérjek Budapestre. Bizonyos, hogy nem lett semmi sem az egész unatkozó kúrából, amelyért néhány héttel azelőtt elhagytam volt nyugodt otthonomat, ellenben úgy éreztem, hogy ez a kirándulás sok minden bajból gyógyított ki, még olyanból is, amelynek létezéséről nem is tudtam, — így egy az öntudatom küszöbét csak most átlépett, de az említett küszöbről szerencsére ismét

visszakergetett hajlandóságából a házasságra, baj, amelyet egyébként igazságosabb volt csakis lázas állapotom melléktünetének minősíteni.

Rettenetes lárma zavart meg tünődéseimben. Összerezentem. De nemcsak én és rajtam kívül mrs. Summerfield riadtunk fel, hanem Fafner is, a fehér vizsla, amely a jó Isten tudja, milyen bútordarab alól bújt elő, egyenesen a zongorához rohant és fejét függőlegesen égnek meresztve, elkezdett fájdalmasan vonítani. Csak ekkor eszméltem arra, hogy mindössze az történt, hogy Szentlőrinczy kikelve magából és egészen megvadulva, jobb öklével ütötte, verte a zongorát, míg bal keze örült gyorsasággal vágatott föl-alá a hangszer mélyhangú billenyűin. De azután hirtelenül abbahagyta, hátradúlt és kimerülten lihegett.

Mrs. Summerfield fölugrott, Szentlőrinczyhez rohant és lelkesen az orra alá tapsolt.

— Gyönyörű volt, isteni! — ismételte, mialatt intelve buzdított engem, tapsoljak én is. Mit tehettem egyebet? Fölkeltem és kontráztam az asszonynak.

Szentlőrinczy fejedelmi nyugalommal, de felette megelégedetten fogadta e kettős tetszésnyilvánítást, azután fölkel és cigarettára gyújtott. Ebben a pillanatban belépett Summerfield is, néhány porlepte kötettel a kezében.

— Pomológia? — kérdeztem ijedten.

— Nem, hanem három érdekes angol könyv a lótenyésztésről, a cukorbetegségről és a spiritizmusról. Okvetlenül el fogom őket olvasni.

— Jó mulatást — hagyta rá Szentlőrinczy, — Legalább nem fog unatkozni, míg visszajövök.

— Elutazik? — kérdezte Summerfield, az egyik könyvben lapozgatva közönnel

— El. Meg kell látogatnom egy öreg dámát falun, itt a vidéken, s mivel oda csak kocsin lehet eljutni, körülbelül három napig fogok távol maradni. Holnap reggel indulok.

— Kitűnő idea — szólta Summerfield. Egy szót se többet. Figyeltem az asszonyt. Még a szempillája se mozdult meg.

— Most vagy soha — gondoltam magamban és Tamáshoz fordulva mondtam:

— Akkor mingyárt el is búcsúzhatunk, mert holnap énnékem is haza kell utaznom Budapestre.

Mrs. Summerfield alig észrevehetően elpirult, majd kissé elsápadt. Tamás egész közel lépett hozzám.

— Meg vagy örülve? — súgta a fülembe magyarul.

Azt akartam felelni, hogy nem, de ekkor Summerfield is odajött hozzám és megragadta a karomat.

— Engedje meg, hogy önnel utazzunk — szólta egyszerre élénken derűs ábrázattal. — elment a kedvem attól, hogy Sittkey grófot még egy nappal is tovább bevárjam.

— És a borok? És lord Pimbok pomológiája? És a cukorbetegség, meg a spiritizmus? — kérdezte Szentlőrinczy, majdnem indulatosan, akinek ez az idea előttem érthetetlen okból nem tetszett.

— Ezek miatt ne fájjon önnek az én fejem! Azt hiszem, jót fog tenni mindnyájunknak, ha in-
nét ismét kitesszük a lábunkat — felelte Summer-
field fölényes nyugalommal. — Meg vagyok róla
győződve, hogy menyem se kíván egyebet, úgye-
bár, Milicent?

— Eltalálta a legtitkosabb gondolatomat —
felelte az asszony, miközben szeme sarkából épp-
olyan különösen nézett reám, mint annak idején,
az Öreg-hegyen való találkozásunk alkalmával.

— És velem mi lesz? — kérdezte Tamás
aprehendálva.

— Akkor és ott csatlakozik hozzánk, amikor
és ahol kedve tartja — felelte Summerfield, majd
újából hozzám fordult: — Tehát nem vagyunk ter-
hére, ha önnel utazunk?

Önkéntelenül mrs. Summerfieldre néztem és
még ugyanabban a pillanatban kijelentettem:

— El vagyok ragadtatva, számítok rá.

Nehéz volna megmagyaráznom, hogy mi az
ördög készítetett engem erre a kijelentésemre,
amely egyesegyedül csak engem lepeit meg. A
többiek inkább természetesnek találták, talán az
egy mrs. Summerfield kivételével, mert nyilván-
valóan erre célzott, amikor a jóéjszakai kívánal-
mak kicserélése pillanatában meglegedetten, bizo-
nyos pajkossággal a tekintetében, odasúgta nekem:

— Most meglepően jól tudott olvasni...

XI.

Minden ügy történt, amint este elhatároztuk. Azzal a változással azonban, hogy Summerfield és a menyé nem velem utazott, hanem én utaztam övelük, ami, hangsúlyozom, nem megy egyre, mivel Summerfieldéknek tudvalevőleg autójuk, még pedig keltő darab autójuk volt, nekem viszont — s ez is csak hat kilométer távolságban — csupán vasút állt rendelkezésemre, feltéve természetesen, hogy aznap egyáltalában közlekedett vonat és ha igen, hogy volt-e rajta számunkra hely.

Nem szeretem az elintézetlen ügyeket s így, bár semmi közöm se volt az egészhez, a Börgözszentmihálytól való búcsúzásomat megkönnyítette az is, hogy kora reggel táviratot kézbesítettek Summerfieldnek, amelyben ifjabb Sittkey gróf tudatta, hogy eljövetele elé újabb akadályok gördültek, hogy legközelebb megnősül és hogy már azért sem adhatja beleegyezését az atyja által kontemplált tranzakcióhoz. Egyébként arra kéri Summerfieldeket, érezzék magukat továbbra is otthonosan Börgözszentmihályon és maradjanak ott, amíg nekik jól esik.

Erre Summerfield táviratilag kifejezte ifjabb Sittkey grófnak szerencsekívánatait eljegyzése alkalmából és tudatta, hogy bár nagyon jól érzi magát Börgözszentmihályon, halaszthatatlan ügyek miatt, élénk sajnálatára, nem veheti igénybe továbbra is idősebb Sittkey gróf páratlan vendégszeretetét. A táviratot még levél is követte, amelyben Summerfield szóvá tette úgy a lord Pimbok pomológiáját, mint a borüzletet is.

Délelőtt tíz óra tájban hallottam, hogy kocsí áll a kastély elé. Félbeszakítottam a csomagolást

és kíváncsian az ablakhoz léptem. Nem csekély meglepetésemre megismertem Lelley Lily két szürkékjét, a homokfutó bakján pedig magát Szentlőrinczy menyasszonyát. A leány kétszer-háromszor csattintotta hosszú ostorát és gyönyörű fogorát mutogatva, fölmosolygott az emeletre.

A függöny mögé bújtam, nemcsak azért, mert az öltözetem meglehetősen kezdetleges volt, hanem főleg azért, mert nem volt semmi értelme sem annak, hogy engem pillantson meg Lily, amikor azért jött, hogy Tamást vigye el a mamájához... És csodálatos: semmit sem voltam izgott, sőt annyira vittem az önmegtágadást, hogy kezemet dörzsölve, gratuláltam magamnak, hogy szerencsésen megúsztam ezt a veszedelmet is, s hogy ismét egyszer nem én, hanem más került egy férjéhes hajadon hálójába.

Lelley Lilynek nem kellett soká várakoznia. Már néhány másodperc múlva kiszaladt a kapuból Tamás, az Unió hadseregének formaruhájában, irigylésre méltó szép bőrtáskával a kezében, amelyet beledobott a kocsiba, mire maga is felszállt és Lily mellé ült. Éppen indulni akartak, amikor kijött Mrs. Summerfield is. El voltam készülve arra, hogy a nők hajbakapnak, ehelyett azonban rendkívül barátságosan üdvözölték egymást és Tamás arca csak úgy ragyogott. De Lily szürkéi már nagyon nyugtalankodtak s a fogat elindult.

Mrs. Summerfield jó ideig utánuk nézett, előbb a kezével, majd a zsebkendőjével integetett, azután mosolygva visszajött a kastélyba.

— Különös asszony — szóltam fejemet csóválva, mialatt begomboltam az ingemet, — sze-

rencse, hogy nincs rá szükség többé, hogy meg-
értsem . . .

Lázás sielséggel folytattam a csomagolást, egy-
kettőre meg is voltam mindennel. Eszembe jutott,
hogy mégis illenek Galgóczyéktől elbúcsúzni.
Írjak nekik levelet? Vagy szaladjak át hozzájuk?
Időm lett volna elég, mivel úgy volt, hogy csak
villásreggeli után indulunk.

— Ah mit, elkérem Summerfieldék autóját —
gondoltam magamban és úgy is tettem. Néhány
perc alatt odaát voltam a Galgóczy-kúriánál.
Maga az asszony fogadott, persze negligésben,
éppen kertészkedett, míg Bobi majd lehúzta rólam
a kabátot.

— Jókor jön — kiáltotta Galgóczyné, néhány
retekkel a kezében, tördelve gömbölyű kis karjait,
— nem szégyelli magát? Mit szól ehhez az egész
históriához?

— Szívből gratulálok — feleltem méltóság-
teljesen, de egyúttal rúgva egyet Bobin, — nagy-
szerűen illenek egymáshoz!

— Ha-ha-ha-ha! Csak nem akarja velem el-
hitetni, hogy nem érdeklődött a hugom iránt?

— Már miért nem, ha szabad kérdezni?

— Micsoda? Hát akkor miért vallott neki sze-
relmet, tegnap, uzsonna alatt?

— Én?

— Persze, hogy maga! Most még ezt is le-
tagadná! Azalatt, hogy fuldokoltam — —

E pillanatban előkerült Galgóczy is. Megjegy-
zem: szerencsémre.

— No, barátom — mondta rosszul leplezett
megvetéssel, — ezt nem jól csináltad, az már bi-

zonyos. Átengedni ezt a kedves kisleányt egy ilyen svindlernek! Csalódtam benned, bevallom.

— Csak te ne beszélj — förmedt rá Galgóczyné. — Semmi okod sincsen az ilyen fölényes viselkedésre. Ha rám hallgatsz és rögtön stafétát küldesz a kastélyba, amikor láttad, hogy veszély van, még megakadályozhattad volna a bajt. De persze, hiába beszéltem, magad pedig nem láttál semmit sem és így elkéstünk mindennel!

A jámbor Andor szeme elborult.

— Ez már mégis! — nyögte nehezen visszafojtva egy súlyosabb kitörést. — Most már megint én vagyok a bűnös?

— Az is vagy, bűnös! És ha Lily szerencsétlen lesz, akkor hamut hintheisz a fejedre.

— Azt már nem teszem, azt nem...

Így tartott ez még jó ideig. Hiába igyekeztem az ellentéteket elsimítani, nem sikerült. Galgóczyné sem nem látott, sem nem hallott. Azt sem hallotta, hogy dicsértem Szentlőrinczyt, hogy a lehető legjobbat jósoltam a fiatal párnak, de meg azt se hallotta, hogy azért jöttem, hogy búcsúzzam. Mivel láttam, hogy itt mind hiába, fogtam a kalapomat és beültem az autóba. Lehet, hogy még ma is veszekednek miattam.

Éppen pontosan értem haza villásreggelire. Summerfield és a menyé karonfogva jártak föl-alá a kastély előtt.

— Ahá — gondoltam magamban, — nincs itt a felesleges harmadik, kezdődik a régi nóta!

De mihelyst megpillantott, mrs. Summerfield elengedte apósa karját és elibém sietett, míg a mintaapós fanyar mosollyal állva maradt és az úttól néhány kavicsot fölszedve, azokat elkezdte zsonglírozni.

— Nos? — kérdezte az asszony.

Elmondtam élményeimet, teljes nyíltsággal és úgy beszéltem Szentlőrinczy ügyéről, mintha egyébről sem diskuráltunk volna mrs. Summerfielddel egész idő alatt. S ez az asszonyt nagyon mulattatta.

— Jó orra volt, amikor idejekorán hozzánk költözött — szólt. — Kedves lény ez a leány, de nem magának való feleség...

Gyanakodva néztem mrs. Summerfieldre, aki viszont hamiskásan mosolygott, mintha gondolna magában valamit, amit szívesen elmondana, ha megkérdezném. Tehát hallgattam.

Ebben a pillanatban megjelent a komornyik a kapuban és jelentette:

— Tálalva van...

Három óra tájban mi is indultunk. Az első — szerencsétlen emlékezetű — csukott kocsiban mi hárman foglaltunk helyet: mrs. Summerfield, az apósa és csekélységem, míg a második, nyitott autóban a komorna az izgatottan lihegő Fafnerral, a komornyik és a szakács helyezkedtek el. Bevallom, olyan kitűnően néztek ki mind a hárman így, szolgálatonkívüli állapotban, hogy rájuk sem ismertem az első pillanatban és be akartam nekik mutatkozni. Mondanom se kell, hogy mind a két kocsit roskadozott a hátul, oldalt és a sofőrök mellett elhelyezett poggyásztól, akárcsak világművi útra indulnánk.

Gyönyörű, napsütéses, igen kellemes időben, a fejedelmi borraivalók birtokában ragyogó Sittikey-féle alkalmazottak alázatos hajlongása között hagytuk el a Grassalkovich-kastélyt, — alighanem kivétel nélkül azzal a tudattal, hogy az sem minket, sem mi őt nem látjuk viszont többé ebben az életben...

Öt perccel fél hét előtt robogtunk át a Lánchídon és mialatt Summerfield megelegedéssel állapította meg, hogy az elég gyatra állapotban lévő utak dacára sem volt egyetlenegy defektusunk sem, én azzal mulattam, hogy megmutattam mrs. Summerfieldnek a nevezetesebb épületeinket, az Országházat, a királyi várat, az Akadémiát. Akkorákat visított örömeiben, hogy csodálkozva kérdeztem:

— Azt gondoltam, már volt Budapesten?

— Erre jöttünk, amikor oda lementünk, de oly isteni szép minden...

Isteni szép is volt, igaza volt mrs. Summerfieldnek. A lenyugvó nap utolsó sugaraiban csakúgy ragyogott az egész város, a Vigadó nagy ablakai pedig mintha vörös tűzben fürödnének és a hátunk mögött a Várhegy sötét sziluettje élesen vált el a hihetetlenül kékeszöld égboltozattól. A szívem dobogott. Boldog voltam. Még néhány perc és — —

Megálltunk a Dunapalota előtt. Summerfield fiatalos ruganyossággal kiugrott a kocsiból és bement az irodába. Alig telt bele néhány perc és már körülálltak bennünket a kíváncsiak.

— Angolok — mondta az egyik.

— Amerikaiak — mondta a másik.

— Dehogy, ez Troubridge admirális volt, én csak ismerem — —

— Szó sincs róla! Ez Gordon tábornok.

— Ne nevetesse ki magát, ezek olasz láncosok!

— Mi bajuk ezeknek az embereknek? — kérdezte mrs. Summerfield.

Röstelve honfitársaim viselkedését, valami szé-

pet akartam rájuk fogni, de eltekintve attól, hogy hamarjában nem tudtam, hogy mit, erre nem is volt időm, mert éppen akkor jött vissza Summerfield. Ki akartunk szállni, de ő marasztalt.

— Nincs szoba — mondta rosszkedvűen, — a Hungáriához utasítottak...

Indultunk tovább, egy-két ember éljenzett. Summerfield nem értette, hogy ez mit jelent, így tehát nem is háríthatta el magától a nyilvánvalóan tévedésen alapuló ovációt.

A Hungáriához érve, szakasztottan ugyanaz játszódott le, ami a Dunapalota előtt. Mialatt Summerfield bement a szállóba, összeverődött a nép a két autó körül. Néhány percig részvétlenül és szólanul belebámultunk a tömegbe. De Mrs. Summerfield egyszerre csak felém fordult:

— Boldog? — kérdezte finom, kedves mosolyával, amelyhez azonban már annyira hozzá voltam szokva, hogy alig vettem észre. Nem is igen értettem meg mingyárt, hogy mire vonatkozott a kérdése. Tájékozatlanságom nem kerülte el az asszony figyelmét:

— Azt akartam mondani, örül-e, hogy ismét otthon van?

— Nagyon — feleltem habozás nélkül, de aztán rögtön hozzátettem: — Persze, nagyon sajnálom a kedves napokat, amelyeket együtt töltöttünk, az természetes...

— Természetes?

— Természetes. Egyébként még nem vagyok otthon, azt se tudom, csakugyan otthonom-e még az otthonom...

— Hogy-hogy?

— Hátha elrekvirálták?

— Ugyan! Hisz már nincsen kommunizmus errefelé?

— Nincs is. Azért a lakásügy, tudja — —

A szálló kapujában ismét megjelent Summerfield, majd felénk sietett. Kérdőleg tekintettünk rá.

— Semmi, itt sincs hely — szolt és beült a kocsiba. Azután megadta a vezetőnek az utasítást:

— A Bristol-szállóba...

Mrs. Summerfield elkomolyodott, én viszont kezdtem magam kényelmellenül érezni. Semmi esetre se voltam még „boldog“, amint Mrs. Summerfield gondolta, mert hiszen, ha ez így megy tovább, akkor, akkor — —

Pedig így volt. Mert sem a Bristolban, sem az Astóriában, sem a Royalban se volt egyetlen-egy üres szoba se s miután még vagy öt kisebb szállóban is hiába próbáltunk szerencsét, a Baross téren tartottunk haditanácsot.

— Az autóban fogjuk tölteni az éjszakát — jelentette ki Summerfield némi gondolkodás után.

— Az ülések jók — —

— S a nátha biztos — tette hozzá Mrs. Summerfield, mialatt huncutos oldalpillantást vetett reám.

— Erről szó sem lehet — tiltakoztam Summerfield elhatározása ellen — okvetlenül találunk más megoldást. Mi volna, ha az angol misszióhoz mennénk? Elvégre önök, mint angol állampolgárok — —

— Céltalan volna — vágott a szavamba Summerfield. — Valamelyik hotel halljában, azt hiszem a Hungáriában, beszéltem egy őrnaggyal, egy régi ismerősömmel, aki a misszió tagja. Azt mondta, hogy a misszió nem tehet semmit. Maga is folyton keres lakást.

— Hát akkor mire jó az az egész misszió? — kérdezte az asszony, de egyikünk se felelt a kérdésre, amely nem annyira kérdés, mint inkább sóhaj volt.

— Legokosabb lesz, ha egyenesen továbbutazunk Bécsbe, hisz itt a pályaudvar, ügyebár? — szólt Summerfield.

— Csak nem gondolja komolyan? — mondtam, de önkéntelenül föllélekzettem.

— Vannak esetek, amikor nem szoktam tréfálni — felelte az öreg gentleman kissé idegesen.

— Hallgattam.

Elindultunk hát a Keleti pályaudvarra, ahol nem egészen önzetlenül átvéve az utimarsall szerepét, minden igyekezetem dacára kénytelen voltam megállapítani, hogy szénhiány miatt Bécs felé jelenleg szünetel a közlekedés s hogy a legközelebbi vonat legjobb esetben csak egy hét múlva fog indulni.

Ekkor láttam először, hogy Summerfield lájót a sodrából.

— Ez az ország, úgy látszik, végképpen megdöglött — mondta, elharapva az egyes szavakat, — ezen az országon már nem lehet segíteni...

— Szén nélkül s a többi nélkül, amit az ántánt tőlünk ellopott, nem is — feleltem hidegen. Mrs. Summerfield bólogatott.

— Hiszen, csak tréfáltam — mondta Summerfield ismét egészen nyugodtan, békítő hangon.

— Azt gondoltam, hogy vannak pillanatok, amikor nem szokott tréfálni — jegyeztem meg kihívóan, pedig nem természetem.

— Igaza van, gyalázat, amit magukkal műveltek — heveskedett csillogó szemekkel mrs. Sum-

merfield, — meg is írom Lloyd Georgenak a véleményemet!

— Ezzel ugyan sokat fog törődni Lloyd George — vágott vissza most már maga is nevetve Summerfield, majd hozzátette: — Szóval, mégis csak a Mercèdes-szállóban fogjuk tölteni az éjszakát.

Felülkerekedett bennem a büszkeség. Meg akartam mutatni ezeknek a hóbortos angoloknak, hogy még akkor is, amikor már rajtunk nem lehet segíteni, segítünk rajtuk mi. Úgy éreztem ugyan, hogy valami hallatlanul nagy ostobaságot csinállok, mégis kijelentettem:

— Ezt már nem. Annyira mégsem döglött meg Magyarország! Hála Istennek, van még lakásom: legyen szerencsém. Mindenesetre jobb lesz, mint helyben autózni, vannak tapasztalataim...

Ezzel, s a választ be sem várva, betessékeltem őket az autóba, magam pedig kiültem a sofőr mellé és eldirigáltam Budára, a nyúluccai villa elé, amelyben — a börgözszentmihályi kiránduláso-
mat megelőzőleg legalább — nemcsak béreltem, hanem bírtam is háromszobás lakást, ami tudvalevőleg nem megy egyre.

A kommün alatt például ugyan már szintén én béreltem ezt a lakást, de rajtam kívül még hatan csücsültek benne, egészen addig, amíg a hálószobám meg nem tetszett egy megszálló idegen alhadnagynak, aki erre az egész lakást a maga, valamint szerelme számára lefoglalta, egyúttal azonban, szerencsémre, néhány szuronyos katonával kidobatta az egész társaságot az uccára, amelyről a helyzet tisztulása után már csak jómagam vonultam ismét vissza a sokat szenvedett otthonomba.

A kies fekvésű Nyúl ucca nem annyira az arra felé egyáltalában nem található nyulak, mint inkább azért nevezetes, hogy a legkevesebb konfliskocsis tudja, hogy merre van, az pedig, aki tudja, ezer kifogást talál, hogy elhárítsa magától a fuvart, mert az ucca kissé meredek, ami persze a Summerfield-féle autókat távolról sem érintette, sőt ellenkezőleg, arra buzdította őket, hogy megmutassák hegymászó kedvüket. Akkora diadalpatogással álltak a villa elé, amelyben lakásomat viziontlátni reméltem, hogy a lakók mind kiszaladtak az uccára, vagy legalább is kidugták az orrukat az ablakon. De mivel, hála a kitünő világításunknak, azaz, az ántánt jóvoltából már meglehetősen sötét volt, nem sokat láttak.

Kiugrottam az autóból és fölkértem azokat, akiknek utitársa voltam, legyenek néhány másodpercig türelemmel, azután berohantam a villába, majd türelmetlenül becsöngettem az első emeleten. Ismét erősen dobogott a szívem: hátha idegen arc jelenik meg az ajtóban és rám rivall:

— Mit keres itt?

Aggodalmaim szerencsére teljesen alaptalannak bizonyultak, mert Juszti, a házvezetőnőm — másként özvegy Tarsoly Lőrinczné, született Klempner Jusztina Borbála Genovéva — nyitott ajtót s ily váratlanul pillantván meg gazdájának oly régen nélkülözött ábrázatát, örömeiben a nyakamba borult, s elkiáltotta magát:

— Jézus Mária, a nagyságos úr! Ez olyan, hogy és überhaupt — —

Meg voltam hatva és nem utasítottam vissza Juszti hűségnyilvánításának eme hirtelen kitörését. Minden félreértés elkerülése végett le kell ugyanis szegeznem, hogy Jusztival nem álltam öle-

lési lábón. Szóval, rendkívüli volt az üdvözlésnek ezen módja, mint amilyen rendkívüli volt maga az egész helyzet. Mert ha ez a derék soproni származású nő, akivel még születésemkor ajándékozott meg az isteni gondviselés, egyszer azt mondta, hogy „és überhaupt“, akkor az mindig valami nagy belső felindultságnak volt a jele.

A viszontlátás fölötti örömhullámok végre lecsillapultak, azért Juszti még most sem győzött gyönyörködni kitünő falusi színemben és ezer kérdéssel ostromolt, míg beláttam, hogy ennek csak erőszakkal vethetek véget.

— Ide figyeljen, Juszti! — harsogtam bele a szavába. — Szálló vendégeket hoztam magammal: egy gyönyörű szép angol özvegyasszonyt és az apósát.

Juszti hátratántorgott és kissé dús kebelzete felett összecsapta a kezét.

— De nagyságos úr! — kiáltotta őszinte szörnyűködéssel. — Egy ágyunk van összesen bent a szobánkban és überhaupt —

— Mindegy — feleltem tántoríthatatlanul, — *el kell* őket helyezni, nincs hely egyetlen szállóban sem. Hisz csak két-három napról van szó! Rögtön felhozom őket. De készítsen vacsorát is, valami csekélységet, farkasétvágyunk van...

Indultam, de Juszti szívszaggató jajveszékeléssel visszatartott.

— Ne komédiázzon — szóltam rá kegyetlenül, — ennek meg *kell* lenni! A hálószobámat átengedem a hölgynek, az apóst elhelyezzük a dolgozószobában, a divánon nagyszerűen fog aludni, én pedig a kelető között a nappali szobába megyek és ott alszom a pamlagon. Remélem, nem akadt azóta valami új lakónk?

— Isten ments, nincs senki! De, aber és a vacsora? És überhaupt...

— Mit, vacsora! Nincs itt szó valami tizenkét fogásos traktáról vagy mi az ördögről, hanem arról, hogy éhen ne halljunk. Egy pár tojás, vaj, szalonna, kenyér csak lesz a háznál?

— Vaj nincs, de van négy pár csirkénk — pattantotta ki Juszti.

— No hát, mit akar?

Ezzel otthagytam és rohantam le a vendégeimért, akik időközben maguk is kiszálltak s a kerítés kőtalapzatán ülve az erősen lihegő Fafnert simogatták, míg a második autón elhelyezett személyzet megadással leste a dolgok fejlődését.

Alig telt bele másfél óra és oly nagyszerűen el volt rendezve minden, hogy magam is csodálkoztam életrevaló találékonyságomon. A gépkocsikat és a sofőröket, de még a szakácsot is sikerült egy újjonnan épült, majdnem üresen álló budai garázsban egyszerű telefonhívásra elhelyeznem, míg a komornát a Juszti nyakába sóztam és Fafnert az előszobában kényszerítettem lefekvésre, vendégeim pedig láthatólag jól érezték magukat a csinosan terített asztal mellett, amelyen Juszti jóvoltából — hiába, csak a hiúságuknál kell megfogni a nőket — egymásután a legkitünőbb dolgok kerültek fel. Volt szalonnás rántotta előételként, rántott csirke salátával — igaz, hogy verebeknek is beillettek volna a csirkék, de az nem baj, — aztán lekváros omlett, de még sikerült a pincéből két kitűnő palack bort is előteremtenem, amely főképpen Summerfieldnek nyerte meg nagymértékben a tetszését, olyannyira, hogy a végén teljesen lemondott a börgözszentmihályi borüzletről és

élenken érdeklődött annak a termelőnek a címe iránt, akinek a borát épp fogyasztotta...

Mondhatom: büszke voltam nemcsak a derék Jusztinra, hanem jó magamra is, s amikor azután Mrs. Summerfield itt-ott fölfedezett valamit a lakásomban, egy képet, egy szelencét, egy szőnyeget, vagy egy bútordarabot, amely fölött élenken adott szokott modorában kifejezést elragadtatásának: így, egy idegennek a szemével látva saját holmimat, meglepetéssel tapasztaltam, hogy tulajdonképpen egész sereg szép dolgom van s ennek mindig örül az ember.

Nem tudom miért, de tény, hogy Mrs. Summerfield ebben a méreteinél fogva is sokkalta intimebb miliőben mintha lényegesen közelebb állott volna hozzám, mint a Sittkey-kastélyban és lehet, hogy azt az idegenszerűséget, amely állandóan feszélyezett, helytelenül a lakóknak, elsősorban az asszonynak írtam a rovására. Mert most, hogy Mrs. Summerfield otthonosan érezte magát az én otthonomban, egyszerre ő is kevésbé volt nekem idegen, úgy mint alighanem neki is én. Minden szava, minden gondolata most őszinte, kedves közvetlenség benyomását tette rám és már-már hajlandó voltam elfogadni, hogy azok a melegebb érzések, amelyek pillanatról-pillanatra megerősödtek bennem a fiatal özvegy irányában, talán mégis csak halomra döntötték előttem is azt az általam annyira vitatott elvet, hogy nő és férfi között tiszta barátságot elképzelni nem lehet: amikor egy, talán ösztönszerűen és öntudatlanul elkövetett, de mindenesetre határozottan meggondolatlan cselekedetem hirtelenül rácáfolt kételyeimre.

Mialatt az öreg Summerfield ugyanis az íróasztalomhoz ült, hogy néhány állítólag igen sürgős

levelet megírjon, amelyet az angol missziónak másnap induló futárával akart eljuttatni Londonba, addig a szomszéd szobában, amely inkább szalón, mint ebédlő volt, de mindkét célt szolgálta, amiért is a sok fölösleges fejtörést elkerülendő, egyszerűen *nappali*-nak neveztem el, Mrs. Summerfielddel egy kis metszet-gyűjteményt nézegettünk, amelynek összeállításával sokat bibelődtem valamikor, a háború előtt, amelyet folytatni azonban nem állott módomban, mivel képtelen voltam felvenni a versenyt a még az ilyenfélét is kilószámra összevásárló hadinyerőkkel és valutatulókkal. Csinos kis képek voltak, főleg a mult század elejéről valók, de akadt köztük néhány a francia forradalom előtti időből is.

Mrs. Summerfield meglehetősen értett a metszetekhez, ezt mingyárt észrevettem, de különben is meglepő tájékozottságot árult el magukat a régi piktorokat illetőleg is, akiknek még egyik-másik kevésbé ismert alkotására is rögtön ráismert az előtte fekvő reprodukciókban.

Már jó kis ideig nézegettük a metszeteket, s az asszony annyira belement a részletekbe, hogy még nagyítóüveget is kért, amikor lapozgatva egy képhez értünk, amelynek tárgyán egyszerre megakadtunk mind a ketten, mert mindkettőnknél ugyanazt a gondolatot váltotta ki. A színezett metszet egy XVIII. századbéli négyesfogatot ábrázolt. A postillon-szerű kocsis, hosszú ostorát feje fölött lebegtetve, fokozott sietségre igyekezett serkenteni az amúgy is száguldozó négy paripát, míg a nagy nyitott hintóban az egyik utas, egy csinos, szőke hölgy, párnák között hátradülve, fejét könnyedén oldalt hajlítva, mélyen aludt. Egy mellette ülő fiatalember pedig — a másik utas, — akinek a vo-

násaiban mesterien jutott kifejezésre a benne dúló izgatottság szép szomszédnője felett, éppen ráhajolt az alvó hölgyre, hogy megcsókolja, mi-
alatt a szabadon lévő jobbkeze habozva bár, de mégis rátámaszkodni készült a hölgy fölcúsított krinolinok szoknyája alul kikandikáló fehérharis-
nyás térdre. S a kép alatt mintegy legendaként ez a cím áll: *Le voleur de baisers.*

A metszeten ábrázolt jelenet, s a Sittkey-féle kastélyhoz tartozó garázsban, illetve a Mercèdes-kocsiban történtek között talán csak az érdekeltek fedezhettek fel akkora hasonlatosságot, hogy az említett képen önkénytelenül is meg kellett akadni — annyi tény, hogy Mrs. Summerfield és én, alig-hogy megpillantottuk az eredeti rézkarcot, ugyan-
abban a pillanatban egymásra néztünk s elmosolyodtunk. Az asszony — amit eddig nála még sohasem tapasztaltam — haja tövéig elpirult s így, ebben az őt meglepetésszerűen ért, kissé szégyenlős zavarban oly helyes és megennivaló volt, hogy mitsem törődve a következményekkel vagy éppen-séggel Summerfield jelenlétében a szomszéd szobá-
ban — csak fel kellett tekintenie az íróasztalom-tól és egyenesen odalátott, — ráhajoltam az asszonyra és — de a multon okulva, ösztönszerű óvatosságból egyik kezemmel rátámaszkodtam Mrs. Summerfield térdére is — ajkára csókoltam.

És ó csoda. Mrs. Summerfield meg sem mukant, de még el sem fordította a fejét, úgyhogy ajkaim semmi kedvet, sem szükségét sem érezvén a korai visszavonulásra, ottragadtak az asszony száján, míg a szabad kezem — a másikat mindennek dacára sem mertem levenni Mrs. Summerfield térdéről — előbb mindenféle esztelen mozdulatokat tett a levegőben, utóbb pedig végigszaladt az asz-

nyony haján, és a nyakán, mintha tapintatával a karna gazdájának segítségére sietni, hogy meggyőzze hogy igaz minden és nem álom. És miután a csodák — ezt már egyszer leszegeztük — sohasem járnak egyedül, mrs. Summerfield a nyakam köré fonta keskeny, fehér karjait és a fejem mögött összekulcsolta a kezét...

Azt hittem, hogy megőrülök s ma is azt hiszem, hogy úgy, amint voltunk, abban a helyzetben, ránk virrad a reggel, ha ugyancsak meglepetésszerűen nem riadunk fel mind a ketten egy különös neszre, amelyről utólag kisült, hogy nem is nesz volt, hanem emberi hang. Nesznek pedig azért minősítettem, mert az illető, akitől a hang származott, abban a pillanatban olyan rekedt volt, mint egy repedt fazék. De mrs. Summerfieldet és engem abban a percben természetesen nem is foglalkoztatott, hogy neszrel, avagy hanggal állunk-e szemben, hanem egészen más valami. Mert mihelyst elengedtük egymást és mintegy valami transzból ébredve, föltekintettünk, meglehetősen sápadtan és jobbkezével görcsösen a széktámlába kapaszkodva, az öreg Summerfield állt előttünk. Mrs. Summerfield fölsikoltott és eltakarta az arcát, míg én felkeltem és elkezdtem fütyörészni, ha jól emlékszem, Rákóczi kesergőjét, de lehetett valami részlet Liane nyitányából is.

Summerfield vagy tíz másodpercig le sem vette a tekintetét az asszonyról, azután bólintott egyet és mint aki végleges elhatározásra jutott, a legnagyobb flegmával, de még mindig fölötte rekedt hangon kijelentette:

— Rendben van, Millicent. Ha meggondolom a dolgot, igaza van. Itt az ideje, hogy letegyje az öz-

vegyi fátyolt. Őszintén kívánom: legyenek boldogok.

Mrs. Summerfield megmozdult és zavartan, félig mosolyogva, félig kételkedve nézett az apósára. Én viszont abbahagytam a fütyülést és hegyeztem a fülemet. De nagyon ám. Mert amiről itt szó volt, az engemet is igen közelről érdekelt. Szükségét éreztem annak, hogy közelebről érdeklődjem Summerfieldnél, hogy tulajdonképpen miként is képzei azt a boldogságot, amelyet nyilvánvalóan énreám is vonatkoztatott, de egészen fölösleges volt, hogy fárasszam magamat, mert Summerfield hozzám fordulva, magától megszólalt:

— Fiatalember, ön nekem végtelenül szimpátikus — mondta és a kezem után nyúlt, amelyet azután erősen megszorított. — Tudom, érzem, hogy boldoggá fogja tenni a menyemet, aki ötévi bánkódás után valóban megérdemli, hogy ismét becsületes és tisztességes gentlemanhez mehessen férjhez. Az én szerepem ezzel persze megszűnt...

Föllélegeztem. Ez talán kissé valószínűtlennek hangzik, de mégis így volt. Föllélegeztem pedig azért, mert legalább vége volt a komédiának.

Nem kellett többé tépelődnöm, Lelley Lilybe, vagy Mrs. Summerfieldbe, vagy mind a kettőbe, vagy egyikükbe sem vagyok-e szerelmes, nőtlen maradjak-e, avagy vállalkozzam-e a bizonytalanságba való fejesugrásra, lesz-e még annak a gaz doktor Horváth ajánlotta bolondos kúra után szükségem utókezelésre is, vagy sem — mindez gyönyörűen el volt intézve. Az sem okozott nekem többé fejtörést, megürül-e a közeli jövőben valamelyik szállóban szoba Summerfieldék számára, meg fognak-e elégedni Juszti egyszerű magyaros

főztével, elég puhának fogja-e találni mrs. Summerfield az ágyamat, s jól fogja-e magát érezni Fafner az előszobában, ahol egy sarokban rendelkezésére bocsátottam a legjobb plaidemet. Hogy is mondta az öreg gentleman, mielőtt engem lefiatalemberezett?

— Rendben van, Millicent.

Így mondta. Persze. Rendben volt minden. S ahol még nem volt, majd terem Millicent! Ha nem találja puhának az ágyamat, majd hozat másikat Angliából s ha Fafner netán nem kedvelné a plaidemet, ott a pamlagom a selyempárnákkal. Nem fontos. Minek is izgattam volna magamat az ilyen lapáliákkal, nem igaz? Élt az ókorban egy bölcs, az mindenben csak nevetett. Igaza volt. Én is nevettem: ha-ha-ha-ha!

Mrs. Summerfield — vagy nem jobb, ha ezentúl egyszerűen Millicentnek nevezem? — ezalatt fölkel és, semmit sem félénken vagy habozva, ó, dehogy, hanem határozott léptekkel felém jött és ragyogó szemét rám szegezte:

— Most csak boldog, vagy nem? — kérdezte.

— Még kérdi? — feleltem és oly erővel öleltem meg az asszonyt, akit most már bátran menyasszonyomnak tekinthettem, hogy halkan felsikoltott.

Summerfield tapintatosan elfordult, nekem pedig eszembe jutott, hogy most már mindennek nevezhetett volna Tamás, csak Cicisbeónak nem, s ennek módfelett örültem.

XII.

Téved, aki azt hiszi, hogy ezzel végéhez ért ennek az éppenséggel nem bonyodalmas vagy izgató, de mindenesetre tanulságos történetnek. És mivel éppen a tanulság az, amivel még tartozom, hát erkölcsi kötelességemnek ismerem, hogy annak elhallgatásával ne károsítsak meg senkit. A tanulság — s ezt anélkül, hogy fölöslegessé tenném ezen utolsó fejezet türelmes elolvasását, mingyárt annak elején is elárulhatom — az, hogy semmitől sem szabad megijedni ebben az életben.

Summerfield megtartotta szavát: elutazott. S ezt nem is lehetett tőle rossznéven venni. Mert úgyebár, akárhogy is nézzük a dolgot, akár úgy, hogy csakugyan szerelmes volt a — most már ex-menyébe, akár úgy, hogy csupán apósi kötelességérzetből vigyázott rá, mint egy sárkány: igazán nem volt többé mit keresnie Millicent közelében. Lesznek, akik Summerfield helyében talán másképpen oldották volna meg a kérdést, például olyformán, hogy akkor, amikor ott talált engemet, amint éppen a „*Le voleur de baisers*“ című rézkarc nyomán élőképfélét játszottunk az asszonnyal, egyszerűen torkon ragadnak és kitesznek az uccára, eljárás, amelynek határozottan lett volna előnyös oldala, nem tagadom, még az én szempontomból is. Csakhogy nem szabad elfelejteni, hogy a világlátott ángliusz a csókolódzásunk fokából bizonyára első tekintetre meg tudta ítélni saját kilátásainak teljes reménytelenségét, kiváltképpen akkor, amikor csak előtte való nap szabadult meg egy férfiótól, akit menyé szívbéli integritása szempontjából évek óta gyanakvó szemmel nézett.

Nem mondhatnám, hogy az esti jelenet után,

amely legényember voltomra oly sorsdöntő volt, dacára az út fáradalmainak, valami nyugodalmas éjszakában lett volna részem. Alvásról szó sem volt, ami tekintve lelkiállapotomat, nem is lephet meg senkit sem, de még más okai is voltak álmatlanságomnak.

Az egyik oldalon ugyanis, a dolgozószobában, Summerfield egész éjszaka járt-kelt kísérteties léptekkel, köszörülve az oly hirtelenül berekedt torkát, százszor is rágyújtott rövid kis angol pipájára, be- és kicsomagolt és közben-közben felsóhajtott, amiből arra kellett következtetnem, hogy néha még a legtökéletesebb angol flegma is csal. A másik oldalon viszont, a hálószobában, amelyet tudvalevőleg Millicentnek — akkoriban még mrs. Summerfieldnek — engedtem volt át, a szomszédos fürdőszobából áthallatszó fürge csobogástól eltekintve, amely mindössze csak félóráig tartott, az éjszaka további folyamán aránylag csend volt. De hiába igyekeztem nem-hallgatózni s így, túlfeszített idegzetemmel, füleim itt-ott felfogtak egy magábanvéve talán egészen jelentéktelen neszt, úgymint ágyropogást, vagy a selyempaplan sercegését egy-egy mozdulatnál, ami élénken foglalkoztatta a képzelőtehetségemet. Amikor aztán azzal igyekeztem magam lecsillapítani, hogy nemsokára amúgy is kielégítést nyer megbocsátható kíváncsigom — senki sem szeret macskát zsákban venni, úgy hiszem vőlegény sem, — ismét eszembe jutott az a sok minden, ami az életembe beállott hirtelen fordulattal természetszerűleg kellett hogy gondot okozzon nekem, vagy legalább is foglalkoztasson.

Azzal, hogy helyesen tettem-e vagy sem, amikor szó nélkül levontam a helyzet következményeit, egyáltalában kár volna sokat törődni. Azt

hiszem, eléggé bölcsen fogtam fel a kérdést, amikor leszögeztem a következő tényeket.

— Az orvosom kijelentése szerint égetően szükségem volt arra, hogy életmódomon változtassak. Azért küldött falura, hogy unatkozzam. Hogy ezt a módszert nem bírtam ki sokáig, csak azt bizonyítja, hogy a módszer nem ért semmit, ez a körülmény azonban nem tette fölöslegessé, hogy változtassak életmódomon, ezt magam is éreztem. Már pedig, ha valaki megházasodik, változtat az életmódján.

— A Lelley Lilyvel való egyszeri találkozás elégséges volt arra, hogy a legkomolyabban elhatározzam a nőtlenség elvével való szakítást, vagyis elvileg amellet döntöttem, hogy meg kell nősnöm, ha szeretem az életemet. In concreto viszont, igaz ugyan, hogy idevonatkozó hajlandóságom egyénileg Lelley Lilyvel szemben nyilvánult meg, ezzel szemben azonban indokolt a kérdés, nem-e éppen a Millicenttel való ismeretségem, az iránta való határozott érdeklődésem az első pillanattól kezdve és nem utolsósorban a vele tett szokatlan tapasztalataim váltották-e ki belőlem, majdnem daczból, azt a szándékot, hogy megkérjem Lily kezét? És nem volt-e csak logikus, illetve nem következett-e ész- és okszerűen az események sorrendjéből, hogy végeredményben mégis csak azt a nőt vegyem el feleségül, aki a házasodási gondolatokat bennem fölébresztette?

Ezek megállapítása után, már csak egy lépés kellett ahhoz, hogy ne csak a sorsnak egy szeszélyes játékát lássam az egészben, hanem hogy belső érzelmeim analizálása után arra az eredményre jussak, hogy tulajdonképpen az első pillanattól kezdve igenis szerelmes voltam s hogy ezt csak nem

akartam magamnak azzal az őszinteséggel bevalani, amelyekkel az ilyen dolgokat kezelni kell — hiba, amellyel agglegényeknél egyébként azt hiszem kivétel nélkül találkozunk. Mondom: csak egy lépés kellett ennek a megállapításához és ezt a lépést, azon az álmatlan éjszakán meg is tettem.

Szóval: szerelmes voltam Millicentbe és úgy volt, hogy el is fogom venni feleségül. Ez egészen világos és minden komplikációtól ment, tudom. Csakhogy egész életemben előre szoktam gondolkozni, s így csak természetes, hogy akkor éjjel a jövőnkkel is kezdtem foglalkozni, kifestve magam előtti a helyzet további alakulását.

Még esküdt agglegény koromban — hisz ez az idő nem is volt olyan messze, úgyebár — a házasságot csak akkor tudtam felebarátaimnak megbocsátani, ha gazdag vagy legalább is jól szituált nők vettek el szerelemből. Érthető tehát, hogy ezt a felfogást a saját esetemre is alkalmazva, akkor éjjel hirtelen az az egy szó cikázott át az agyamon: — Miből??

Tudtam ugyanis, hogy Millicent egy anglikán pap leánya s köztudomású, hogy pap leánya még barátok közt sem partí. Arról, hogy a megboldogult első férje gondoskodott volna róla, nem volt tudomásom, s abból a függő helyzetből, amelyben az asszony az apósával szemben láttam, arra kellett következtetnem, hogy Harry Summerfield nem járt el kellő körültekintéssel, mielőtt átvitorlázott a másvilágra. Maradtak tehát csupán azok az anyagiak, amelyek fölött jó magam rendelkeztem, s e tekintetben talán még frótársaimhoz sem kell fordulnom, hogy ők mondjanak véleményt ennek a pályának a jövedelmezőségéről. A háború, igaz, még fölvitte valamiként a sorsunkat, s a magyar

könyvnek sohasem volt akkora jelentősége, mint éppen a háború alatt. De azóta rosszabbodott a helyzet és az írónak rosszul megy!

Ilyen körülmények között meglehetősen nehéz feladat volt, még csak hozzávetőleg is olyan tételeket beállítani leendő háztartásom költségvetésébe, amelyektől a várható többkiadások ellensúlyozását remélhettem volna. Nem maradt tehát hátra más, mint vagy bevárni annak a bizonyos disznószerencsének a beütését, amim sohasem volt, vagy jövedelmezőbb foglalkozás után nézni, esetleg fölcsapni árútolónak, mely mesterség tudvalevőleg a legjobb iskola azok számára, akik a valutarontás nehézségére törekednek. Ott volt például a rézkarc-gyűjteményem, amely a mai árak mellett — hatvan lapot csak 100 koronával számítva — biztosan megért hatezer koronát. Világos, hogy az első jött-ment amerikaitól elkérhettem érte hatezer dollárt. Ez az összeg mindenesetre elegendő volt arra, hogy némi ügyességgel megalapozzam új jövőmet...

Ezek és hasonló gondolatok foglalkoztattak engem azon a nevezetes álmatlan éjszakán és amikor Summerfield reggel hét órakor igénybe vette a közvetítésemet, hogy rendeljem meg telefonon az autókat, hogy Bécsbe utazhasson, máris tanujelét adtam annak, hogy kezdek üzletszerűen gondolkozni. Azt kérdeztem ugyanis:

— Mind a két autót, kedves Summerfield? Nem volna tanácsos, legalább az egyiket itt hagyni Millicent rendelkezésére, persze, csak egyelőre. Itt Pesten sok baj van a taxikkal...

Fanyar mosoly futott végig Summerfield arcán.

— Szívesen tenném — felelte gondolkozás

nélkül, — de az üzembentartás ma sokba kerül s a menyem teljesen vagyontalan.

— Puff! — szóltam hangosan.

— Az ám, puff! — ismételte Summerfield mosolyogva, nyilvánvalóan tetszett neki ez kifejezés, bár meg vagyok róla győződve, hogy meg sem értette.

Beszélgetésünk hallatára benyitott Millicent is, még pedig egy halványlila pijamában, amiben sem ő, sem Summerfield nem talált semmit, míg ellenben nekem csak úgy káprázott a szemem a látványosságtól. Nem tudom miért, de leküzdhetetlen ellenszenvvel viseltetem eddig az említett ruhadarab iránt, lehet, hogy csak azért, mert unós-úntalan a fehérnemű-szállítóm kínált meg vele, én pedig nem akartam még éjjelre sem pojácát csinálni magamból, nőkön viszont sohasem láttam. Most azonban habozás nélkül elejtettem elfogultságomat, nem győztem gyönyörködni Millicentben, aki ezzel a fiús külsővel elragadóan csinos volt. Sőt, tovább megyek: őszintén sajnáltam, hogy rajtam nem volt pijáma, hanem egyszerű hálóing, úgy-hogy ki sem mertem bújni a takaró alól, hanem állig betakarva bonyolítottam le a Summerfielddel beszélgetést.

Millicent rendkívül jókedvű volt, csókot hintett felém és még csak nem is iparkodott szomorúnak látszani ex-apósa távozása felett.

— Halló! — szóljt hozzá mosolyogva, — indulásra készen?

— Amint látja, igen.

— Egyenesen Londonba utazik?

— Alighanem. Nincs valami komissziója számomra?

— Nincs. Csak arra kérem: szeressen engem, úgy, mint eddig.

— Erre bizton számíthat.

— Köszönöm. Remélem, látom még indulás előtt?

— Föltétlenül.

Csak amikor Millicent ismét visszavonult a hálósobába, ugrottam ki gyorsan az ágyból, illetve le a pamlagról, elintéztem telefonon az autók ügyét, majd az előszoba felől besurrantam a fürdőszobámba, hogy végre magam is elvégezhessem a kultúrembernél elengedhetetlen mindennapi alapos tisztogatást.

Nem volt egészen könnyű feladat megértetni a jó derék Jusztimmal, hogy mi ujság. Nem tudom miért, de nem mertem neki bevallani, hogy hazaérkezésem óta mi játszódott le agglégény-szentélyemben s húztam, halasztottam a dolgot, ameddig csak lehetett. De amikor reggeli után előállt a két autó és a sofőrök segítségével fölrakták Summerfield poggyászát, az asszonyét azonban nem, s amikor Jusztin látta, hogy a komornával és az örökké izgatott fehér vizslával együtt ottmarad, zsebkendőjével integetve, Mrs. Summerfield: olyan szempillantásokat lövellt felém, hogy tanácsosabbnak tartottam színt vallani. Visszavonultam a konyhába és intettem Jusztinak, hogy kövessen. Azután elmondtam neki mindent.

— Szóval tekintse ezentúl özvegy Summerfieldné önagyságát úrnőjének — így fejeztem be Jusztin hallgatása által fölbátorodva a bejelentésemet. — Néhány hét, de talán már néhány nap múlva Isten és emberek előtt a feleségem lesz, tehát szeresse és gondozza úgy, mintha én volnék...

Jusztin még mindig nem szólt semmit, de nem

azért, mintha helyeselné, hanem azért, mert nem talált kifejezéseket a keblében dúló érzelmek számára. Csak a szeme úgy szaladt körben az üregében, mint két malomkerék. Végre megnéberelte magát.

— Nagyon szép, mondhatom — hebegte. — Nagyon szép...

Szándékosan félreértettem ezeket a szavakat.

— Szép, az nem szó, drágám — kiáltottam lelkesen. — Summerfieldné önagysága kétségtelesen a legszebb nő, akit valaha láttam életemben. De elhatározásomat nem ez a külső körülmény, hanem menyasszonyom szív- és észbeli tulajdonságai döntötték el, érte? Olyan szerencse ez rám nézve, hogy még álmodni sem mertem volna az ilyesmiről! És ami a fő: ő is szeret, imád engemet, Juszt, imád! Oly boldog vagyok, hogy ki sem mondhatom! Csak nem gondolta, hogy sohasem fogok megnősülni? Minek is néz tulajdonképpen? Aztán lesz legalább, aki valamikor, ha üt az utolsó óra — —

— Ne nevetesse ki magát, nagyságos úr — vágott a szavamba a házvezetőnőm, akire a megható beállításom egyáltalában nem tett mélyebb benyomást, — nekem nem lehet semmit sem bebeszélni! A nagyságos úr lépre ment, ez már a nagyságos úr baja és nem az enyém. De én egy tisztességes leány vagyok és nem maradhatok ebben a házban, én nem nézhetem, hogy idegen nő alszik a nagyságos úr ágyában és überhaupt...

— Maga bolond! — förmedtem rá Jusztira, hirtelenül megértve és méltányolva aggodalmaskodását. — Csak nem képzeli, hogy addig, amíg meg nem esküdtünk, itt fogok maradni egy fedél alatt a menyasszonyommal? Még ma máshová megyek,

hogy hová, még nem tudom, de nyugodt lehet, semmi sem fog történni, ami megsérthetné szűzi szívének nemes érzelmeit. Az ellen azonban, remélem, nem lesz kifogása, ha ebédre, vacsorára hazajövök, mi?

Ezen szavaim nem tévesztették el a hatásukat és Jusztí majdnem röstelkedve beadta a derekát.

Ettől a perctől fogva mintha maga is beleszeretett volna Millicentbe, megleste, hogy csak láthassa, hacsak egy pillanatra is, de már néhány nap múlva mindenféle ürügy alatt be is merészkedett a szobába, hogy kikérje a parancsát az étrendet illetőleg — meglehetősen meddő vállalkozás, mert Millicent nem tudván sem magyarul, sem németül, közvetlen érintkezésük sohasem vezetett eredményre. De ez nem zavarta meg Jusztit abban, hogy Millicentet állandóan körül ne vegye szeretetével. Ennek, hevallom, őszintén örültem, de annál inkább aggódtam amiatt, hogy Jusztí és Grantné, a komorna közötti viszony, amely az első perctől kezdve sem volt valami nagyon bensőséges, láthatólag kezdett romlani. Egyik lenézte a másikat, de csak látszólag, mert alapjában véve csak irigykedtek egymásra és féltékenykedtek. Ezt kétségtelenül elősegítette az a körülmény is, hogy a két nő egy szobában lakott, amin annál kevésbé sem tudtam segíteni, mivel akármelyiküket helyezem be akár a szalónba, akár a dolgozószobámba, a másik okvetlenül halálosan megsértődik. Így tehát be sem avatkoztam a dolgukba és folytonos rettegések közepette a Sorsra bíztam az események további fejlődését.

Úgy cselekedtem, amint a szigorú erkölcsű Jusztinnak megígérttem: még aznap elköltöztem a lakásomból, de szerencsémre nem kellett messzire

mennem. Lakott ugyanis a Trombitás uccában, tehát a tözsomszédságomban, egy Kehess Sándor nevű ujságíró barátom, akinek — milyen néha a véletlen! — szintén csak nemrég jött meg az esze s aki szintén jegyben járt valakivel, még pedig egy megszállott területről Pestre menekült vidéki prímaballerinával, úgyhogy nála teljes megértésre találtam. Szó nélkül befogadott ágyrajárónak. Az ő esete az enyémtől csak annyiban tért el, hogy neki nem volt olyan szemérmes Jusztija, mint énnekem, akinek kedvéért el kellett volna mennie hazulról, csakis azért, mert a menyasszonya nála lakott. Ugyanis tényleg nála lakott a menyasszonya, körülmény amely bár rám nézve nem volt fontos, mégis érdemes arra, hogy leszögezzem.

Azt hiszem, érthető, hogy nem kívántam egyebet, mint mielőbb véget vetni ennek az ideiglenes állapotnak. Most, hogy már egyszer A-t montam, minden erőmmel azon voltam, hogy kimondhassam azt a bizonyos B-t is, amelyet az én esetemben az anyakönyvvezető, illetve az oltár előtt egész angolosan úgy kell kiejteni, hogy „igen“ és reggeltől estig, hol egyedül, hol Millicent kíséretében lóttam-futottam az előljárósághoz, az angol főmegbízotthoz, a plébánoshoz, az ügyvédemhez, a közjegyző, az igazság meg a külügyek minsztériumába, hogy rendbe szedjem okmányainkat, beszerzzem a szükséges engedélyeket, elhárítsam az akadályokat, mert bizony ilyenek is voltak.

Mindég azt hittem, hogy semmi sem könnyebb, mint megházasodni s még ma is szent meggyőződésem, hogy az államnak egyenesen kötelessége ezt a nemes szándékot tőle telhetőleg támogatni. Úgy látszik, tévedtem. Azt kellett tapasztalnom, hogy mintha összefogna az egész világ, hogy

megakadályozza az embert tisztességes és becsületes törekvéseiben, arról nem is szólva, hogy a mi esetünket a legnagyobb mértékben komplikálta még az a körülmény is, hogy Millicent Skóciában született és Indiában jutott özvegyesre, ami bőséges alkalmat nyújtott a legbonyolultabb hivatalos iratok megszerkesztésére.

Szóval ezek az apróságok meglehetősen elkeserítették a boldogságunkat, amely különben teljes lett volna a nyúluccai Buenretirónkban — ahol, az éjszakáktól persze eltekintve, egészen visszavonultan és távol a világ zajától úgy éltünk, mint a galambok. Nem tudom, én változtam-e meg annyira az utóbbi időben, vagy Millicent esett-e át valami megmagyarázhatatlan átvedlési folyamaton, annyi tény, hogy ellentétben a Börgözsenthályon eltöltött napokban állandóan napirenden lévő félreértésekkel, most akkora volt az egyetértés, hogy majdnem félttem tőle. Félttem tőle, pedig nemcsak azért, mert magam is meglepődtem azon a bárányi türelmen, amellyel fékentartva szenvedélyemet, vártam, vártam az esküvőnk napját, hanem azért is, mert egy alkalommal Juszti ránk nyitott, amikor éppen illedelmesen egymás mellett ültünk és valami könyvet néztünk. Ránk nézett és erősen fejét csóválva, majdnem bosszúsan kiszaladt. Miután azután négy szemközt kérdőre vontam, vészjósló tekintettel ezt felelte:

— A nagyságos úrnak sohasem tetszik veszedni a menyasszonyával, ennek rossz vége lesz! És überhaupt — —

Juszti nem tévedett. Ha nem is lett végeredményben éppen rossz vége a dolognak, mégis egész másképp történt minden, amint gondoltam.

Egy szép napon ugyanis — május végén volt

és azért jártam benn a városban, hogy rávegyem kiadómat összes eddig megjelent könyveimnek egy újabb egyetemes kiadásának rendezésére, kísérlet, amely, sajnos, azzal járt, hogy a kiadóm egészségi állapotom iránt kezdett őszinte aggodalommal érdeklődni, — ebben az évben tapasztalható egészen szokatlan hőségtől és a túlsúfolt villamoson tett utazásomtól félholtan hazaérkezve, becsöngettem a nyuluccai lakásomba. Juszti nyitott ajtót. Rögtön észrevettem rajta, hogy valami nincs rendjén.

— No, mi az már megint? — faggattam idegesen.

— Tessék csak besétálni, majd meg tetszik látni — felelte olyan fagyosan, hogy tanácsosabbnak tartottam megelégedni ezzel a felelettel.

Roszzat sejtettem, valami ostoba levelet, idegességet, oknélküli sírást, tudom is én? Nyugalmat színelve, gyors léptekkel a nappali szoba felé mentem és benyitottam. A szoba üres volt.

— Csak nem szökött meg Millicent? — gondoltam önkénytelenül, bár semmi okom sem volt erre a föltevésre. Pillanatig álltam és figyeltem — csakugyan hallottam is valamit: mintha suttogva beszélgetnének a hálószobában, sőt halk nevetést is véltem hallani, még pedig egy férfi nevetését.

Még rosszabbat sejtve, mint már az imént, az ajtóhoz léptem és elszántan kopogtam. Semmi felelet. Megismételtem a kopogást, most már erőlyesebben, türelmetlenül. Határozottan hallottam, amint suttognak benn a szobában. Valami kellemtelen, bizonytalan érzés fogott el. Rátettem a kezemet a kilincsre — az ajtó le volt zárva.

— Millicent! — szoltam néhány másodperc múlva és bosszankodva vettem észre, hogy a hangom veszedelmesen hasonlított az öreg Summer-

field hangjához három héttel azelőtt, amely engem akkoriban tudvalevőleg repedt fazéokra emlékeztetett.

— Halló, maga az? — felelte belülről hihetetlen biztonsággal és vígan Millicent.

— Persze, hogy én vagyok! Kérem, nyissa ki az ajtót!

Millicent nevetett:

— Várjon egy kicsit, most nem lehet.

Most már a legrosszabbat sejtettem.

— Nem lehet? Nem lehet? Mit jelentsen az, hogy nem lehet? — jött ki belőlem oly ijesztően, hogy magam is megijedtem. — Ki van még odabenn?

Millicent nagyokat kacagott.

— Találja ki! — felelte a legkisebb zavar nélkül.

Ilyen vakmerőség hallatára már saját magamnak is tartoztam azzal, hogy hátratántorodjam. Minden emberrel legalább egyszer életében megszokott esni, hogy megáll az esze. Akkor nekem is megállt. Határozottan ott tartottam megint, ahol Börgözszentmihályon, amikor megállapítottam, hogy analfabéta vagyok. Ez az arcátlanság felülmúlt mindent, amit az én szegény nyomorult magyar eszemmel eddig tapasztaltam. Bizonyára ezért állt meg. Mégis összeszedve minden lelkierőmet, igyekeztem továbbra is nyugalmat színlelni.

— Azt hiszem, Millicent — mondtam a helyzetben lévő férfihoz illő méltósággal, — hogy ez a pillanat nem alkalmas arra, hogy engem talányok megfejtésével szórakoztasson. Be fogja látni, hogy érdekel, kit rejteget abban a szobában, amely mellesleg mondva az én hálószobám.

Mély csönd, majd újabb suttogás. Rá akar-

tam magamat vetni az ajtóra, hogy belörjem, de szerencsémre még eszembe jutott, hogy ezzel a cselekedettel a háziúrral is juthatnék konfliktusba, ami egészen fölösleges volt. Egyébként ugyanabban a pillanatban, közvetlenül az ajtó mögött megszólalt egy — amint utólag, persze sokkal később, megállapítottam, egészen szimpatikus — férfihang.

— Önnek tökéletesen igaza van — szólt a hang — (természetesen angolul, hiszen az én életemben már minden angolul folyt, még csoda, hogy nem tört ki rajtam az angolkór) — csak néhány pernyi türelmet kérek és rögtön lesz szerencsém megszorítani a kezét. E pillanatban ezt, sajnos, nem tehetem meg, az öltözetem ugyanis kissé hiányos — —

— Szentelenség! — nyögtem félholtan, tehetetlenségemben rázva az ajtót.

— Ó, ne mondja ezt — folytatta a hang belülről, — ez csak természetes és ha értem is megbotránkozását, mégis megbocsátható. Én ugyanis Harry Summerfield vagyok és csak a férj jogán tartózkodom nőmmel zárt ajtók mögött. Ma érkeztem Bombayből...

Rábámultam a zárt ajtóra, mint az a bizonyos borjú az újkapura. Azt gondoltam, hogy a kiadómnak talán mégis csak igaza volt, amikor egy órával ezelőtt aggodalommal érdeklődött egészségi állapotom iránt, de mivel nem tört ki rajtam semmi, amit veszettségnek, de még frásznak vagy hasonló bajnak se lehetett volna minősíteni, biztosra vettem, hogy ez csak egy későbbi időpontban fog bekövetkezni, amiért is leengedtem magamat a közelben lévő pamlagomra. Arra, amelyen a sok selyempárna volt.

— Az embernek semmitől sem szabad meg-

ijednie — szóltam félhangon és szerencse volt, hogy ez eszembe jutott, mert rögtön éreztem, hogy s mint tér vissza a bátorságom. Ne tessék félreérteni: nem mintha féltem volna a hálósobámban kényelmesen öltözködő s már ezért is bizonyára szintén bátor férflútól — ó nem! Ha bátorságról beszélek, arra csak annyiból volt szükségem, hogy higgadtan szembe nézhessek azzal a ténnyel, hogy ismét egyszer kénytelen voltam a házasság intézményeit illetőleg megváltoztatni elveimet. S ez oly meglepően gyorsan és símán ment bennem véghez, mintha sohasem változtattam volna meg őket. Alig győztem bevárni, hogy megmondhassam a fiatal Summerfieldnek, hogy mennyire örülök, hogy megkerült. S ebből láttam, hogy a világon a legrosszabb férj én volnék, s ha volt valaki, aki nem született a házasságra, akkor is csak én voltam.

Ma már nem tudom pontosan megállapítani, hogy mennyi időt töltöttem a pamlagon, de arra határozottan emlékszem, hogy vagy harminc cigarettát szívtam egymásután, amiből arra kell következtetnem, hogy Harry Summerfield tényleg nem túlságosan sietett az öltözködéssel, illetve, hogy Millicent — vagy ne nevezem-e ismét rövidesen Mrs. Summerfieldnek? — nem nagyon biztatta. És ezen nem lehetett csodálkozni. Megértő lélek vagyok, így tehát megértettem azt is, hogy ötévi lemondás után, a házastársaknak volt — mondanivalójuk. Továbbá Bombayból Budapestre utazni sem csekélység, tehát az sem volt csoda, hogy Summerfieldnek jól esett a pihenés, kiváltképpen az én ágyamban, amely elsőrendű gyártmány.

Egyetlenegy dolgon elcsodálkoztam, nevezete-

sen azon, hogy mégis milyen nyugodtan fogom fel ezt a visszavonhatatlanul utolsó fordulatot ebben az egész ügyben. Így például pillanatig sem gondolkoztam azon, sírjak-e vagy nevessek örömben, mint ilyen helyzetben szokás.

Végül megfordult a kulcs a lakatban, kinyílt az ajtó s megjelent a boldogságtól ragyogó mrs. Summerfield oldalán egy férfi, akiről készséggel elismerem, hogy mindnyájunkkal: az apóssal, Tommyval, de még velem is fölvehette a versenyt. Olyan volt, mint az élet, látszott rajta, hogy sohasem törte magát komoly munkában s minden egyes mozdulata csak *golf* és *yachting* volt. Fölkeltem.

Amikor megpillantott, megragadta a kezemet s azt erősen megrázta.

— How do you do? — kérdezte a legbarátságosabban, majd, persze, be sem várva a választ, rögtön hozzátette: — Mrs. Summelfieldtől hallom, hogy milyen végtelenül némesen és önfeláldozóan volt segítségére azokban a kutatásokban, amelyeket hollétem kipuhatolására egész családom annyi eréllyel, de oly kevés ügyességgel folytatott Magyarországon, amikor mint hajótörött, egy elhagyatott szigeten csücsültem az óceán közepén. Legyen meggyőződve, hogy szívességét sohasem fogom elfelejteni!

— Ez mind semmi — szólt bele mrs. Summerfield, helyesen odabújva a férjéhez és olyan elfogulatlanul, hogy pillanatra magam is megfeledkeztem róla, hogy reggel még jegyesek voltunk, — van a mi barátunknak még egy nagy, egy óriás érdeme, amelyért aztán igazán hálás lehet neki.

A férj nagy kék szemével ránézett az aszszonyra.

— És pedig? — kérdezte.

— Öt év hosszú idő — felelte kissé elkomolyodva mrs. Summerfield — és már-már azon gondolkodtam, nem tartozom-e már az egészségemnek is azzal, hogy ismét férjhez menjek? Ebben a lelkiállapotban ismerkedtem meg ezzel a fennkölt gondolkozású gentlemannel és mondhatom, egyedül neki köszönheti, Harry, hogy nem estem bigámiába.

— Igazán? — szólt Summerfield és meghatottan előbb az asszonyra, majd én rám szegezte a tekintetét.

— Bizony — bólogatott huncut mosollyal a nő, — megvédelmezett a bűn ellen...

Nem kutattam e szavak jelentőségét, attól tartottam, hogy nem is voltak olyan megtisztelők, mint amilyeneknek Summerfield kétségtelenül gondolta. Csak egyszer később, de sokkal később, amikor a boldog pár már régen elhagyta volt Magyarországot és amikor már régen megkötöttük volt a békét — azt a békét, amely békében olyan volt, mint a mrs. Summerfieldnek nekem szóló dícsérete, — kénytelen voltam megújítani bizonyos emlékeket, amelyeket mint nem odavalókat, legszívesebben egészen kiírtottam volna életem történetéből. Kézbesítettek ugyanis számomra egy kis póstacsomagot, amelyet bizonyos gyanakvással bontottam fel, mert Londonból való volt. Hosszú-kás, igen ízléses apró bőrtokot pillantottam meg, s amikor kinyitottam, mellű volt benne: egy briliánsokkal kirakott kis Mercedes-kocsi...

Jusztí könnyezett örömeiben, amikor odaajándékoztam neki. Büszkén viseli keblén, de csak vasárnap, ha kimenője van.

Kitünő olvasnivaló pár fillérért!

A világirodalom legelső íróinak műveit találja itt képviselve.

Az itt felsorolt művek kötve vannak. Egy kötet bérmentve 20 fillér, 10 kötet bérmentve 1 pengő 44 fillér, aki 25 kötetet rendel egyszerre, annak bérmentve 3 pengő 60 fillérért szállítjuk. Ha utánvétellel rendeli, 40 fillérrel drágább, mert ennyit számít fel a posta.

Magyar írók :

Somlay Károly : A nő csak szeretni tud.

Szini Gyula : A bűbájos. 2 kötet.

Tábori Kornél : Kalandornők.

Német írók :

Frenssen G. : A szerelem hatalma.

Grillparzer : A Zendomiri kolostor.

Gerstäcker : A fehér ördög.

Hauff W. : A Pont des Arts-i koldus. 2 kötet.

Zschokke : Blondin.

Orosz írók :

Korolyenko : A vak művész. 2 kötet.

Turgenyév : Milics Klára.

Turgenyév : Tavaszi hullámok. 2 kötet.

Turgenyév : A párbaj.

Fenn felsorolt művek megrendelhetők Tolnai Világlapja kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12 sz.

Kitünő olvasnivaló pár fillérért!

A világirodalom legelső íróinak műveit találja itt képviselve.

Francia író:

Balzac: Az ismeretlen remekmű.

Angol és amerikai írók:

Bret Harte: Van Li, a pogány,

Gunter A. C.: Egy amerikai labdarúgó története. 3 kötet.

Hesse: A halál riadója.

Poe: A törpe bosszúja.

Roy: A forradásos ember.

Roy: Árnyak a ködben. 2 kötet.

Tarkington: A szépséges hölgy

Skandináv és indus írók:

Hansen: Halálos veszedelem.

Sarath Kumar Gosh: A fakír. 2 kötet.

Most jelent meg:

Szenes B: Szenes ember nyolevan tréfája. 79 old.

Rónai Viktor: A hasbeszélés titkai. 54 oldal.

Egy-egy könyv ára puha kötésben 90 fillér.

Fenn felsorolt művek megrendelhetők Tolnai Világlapja kiadóhivatalában Budapest, VII. Dohány ucca 12 sz.

OSZEK

OSZEK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1052 Budapest, Széchenyi utca 13.

OSZK

OSZK

1971 DEC 23

